

површини од 4.100 м², уписаној у зк. ул. број: 130, к.о. СП Раковац, као својина Алић (Ибро) Абдурахмана, са 1/1 дијела;

- к.ч. број: 248/6, у површини од 1.000 м², уписана у П.л. број: 258/0, к.о. Раковац, као посјед Хиркић (Сејфо) Едхема из Братунца, Вољавица бб, са 1/1 дијела (напомена: наведена парцела није пријављена у земљишној књизи за к.о. Раковац - Потврда РУГИПП - ПЈ Братунац, број: 21.14/714.3-3/2021, од 3.9.2021. године);

- к.ч. број: 249/3, у површини од 2.200 м², уписана у П.л. број: 455/1, к.о. Раковац, као посјед Грујичић (Милан) Владимира из Побрђа, општина Братунац, са 1/1 дијела, што по старом премјеру одговара дијелу парцеле к.ч. број: 249/3, у површини од 4.670 м², уписаној у зк. ул. број: 165, к.о. СП Раковац, као сусвојина Алић (Алија) Мехе, са 1/8 дијела, Хоџић (Салихага) Ибрахима, са 1/8 дијела, Хоџић (Салихага) Мехмеда, са 1/8 дијела, Сиручић (Салихага) Мује, са 1/16 дијела, Сиручић, зв. Салиховић (Лутво), Јусуфа, са 1/64 дијела, Сиручић, зв. Салиховић (Лутво), Ибре, са 1/64 дијела, Салиховић (Мујо) Химзе, са 1/160 дијела, Срећковић (Жарко) Игњата, са 1/4 дијела, Срећковић (Жарко) Тодора, са 1/4 дијела, Сиручић Фатиме, са 1/384 дијела, Сиручић (Нурија) Муниба, са 1/384 дијела, Сиручић (Нурија) Идриза, са 1/384 дијела, Сиручић (Нурија) Абиди, са 1/384 дијела, Сиручић (Нурија) Мује, са 1/384 дијела, Сиручић (Нурија) Бајре, са 1/384 дијела, Имамовић, рођ. Сиручић, Шухре, са 3/1440, Сејфић, рођ. Сиручић, Дике, са 3/1440 дијела, Сиручић, рођ. Харбаш (Идриз), Енисе, са 3/1440 дијела, Сиручић (Нецад) Нихада, са 3/1440 дијела, Сиручић (Нецад) Недрета, са 3/1440 дијела, и Салиховић (Мујо) Зехте, са 1/320 дијела;

- к.ч. број: 249/5, у површини од 2.128 м², уписана у П.л. број: 455/1, к.о. Раковац, као посјед Грујичић (Милан) Владимира из Братунца, Побрђе број: 143, са 1/1 дијела (напомена: наведена парцела није пријављена у земљишној књизи за к.о. Раковац - Потврда РУГИПП - ПЈ Братунац, број: 21.14/714.3-3/2021, од 3.9.2021. године);

- к.ч. број: 250/1, у површини од 2.642 м², уписана у П.л. број: 8/0, к.о. Раковац, као посјед Алић (Абдурахман) Исмета из Братунца, Вољавица бб, са 1/1 дијела, што по старом премјеру одговара парцели к.ч. број: 250/1, у површини од 2.650 м², уписаној у зк. ул. број: 130, к.о. СП Раковац, као својина Алић (Ибро) Абдурахмана, са 1/1 дијела;

- к.ч. број: 213/3, у површини од 206 м², уписана у П.л. број: 403/7, к.о. Раковац, као посјед Јовановић (Бранко) Радислава из Братунца, Мајевичка ул. бр. 13, са 1/1 дијела, што по старом премјеру одговара парцели к.ч. број: 213/3, у површини од 206 м², уписаној у зк. ул. број: 247, к.о. СП Раковац, као својина Јовановић (Бранко) Радислава, са 1/1 дијела;

- к.ч. број: 228/1, у површини од 1.002 м², и к.ч. број: 228/1, у површини од 1.003 м², уписане у П.л. број: 169/1, к.о. Раковац, као супосјед Делић (Мујо) Мелкије, са 1/6 дијела, Ибрахимовић (Мујо) Фатиме, са 1/6 дијела, Суљагић (Мујо) Шабана, са 1/6 дијела, Суљагић (Мујо) Алије, са 1/6 дијела, Суљагић (Мујо) Хајрудина, са 1/6 дијела, и Суљагић (Мујо) Мехе, са 1/6 дијела, што по старом премјеру одговара парцели к.ч. број: 228/1, у површини од 2.160 м², уписаној у зк. ул. број: 38, к.о. СП Раковац, као сусвојина Суљагић (Мујо) Шабана из Доње Вогошће, са 1/12 дијела, Суљагић (Мујо) Мехе из Доње Вогошће, са 1/12 дијела, Суљагић (Мујо) Алије из Доње Вогошће, са 1/12 дијела, Суљагић (Мујо) Хајрудина из Доње Вогошће, са 1/12 дијела, Суљагић (Мујо) Фатиме из Тузле, са 1/12 дијела, Делић (Мујо) Мелкије из Доње Вогошће, са 1/12 дијела, Суљагић (Вејсил) Салке, из Илице, Ул. Карима Заимовића бр. 7, са 1/8 дијела, Бекић (Вејсил) Аише из Сарајева - Нови Град, Михаљевска ул. бр. 9, са 1/8 дијела, Ахмић (Вејсил) Фатиме из Сарајева - Бућа поток, Тузланска чикма бр. 1, са 1/8 дијела, Суљагић (Сакиб) Селмира из Вогошће, Јошаничка ул. 125 А, са 1/16 дијела, и Суљагић (Сакиб) Сенаде из Вогошће, Јошаничка ул. 125 А, са 1/16 дијела.

II

Корисник експропријације је Општина Братунац.

III

Против ове одлуке може се покренути управни спор у року од 30 дана од дана ступања на снагу Одлуке.

IV

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-3137/21
21. октобра 2021. године
Бањалука

Председник
Владе,
Радован Вишковић, с.р.

1792

На основу члана 14. Закона о територијалној организацији Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 69/09, 70/12, 83/14, 106/15, 26/19 и 15/21) и члана 43. став 6. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), Влада Републике Српске, на 144. сједници, одржаној 4.11.2021. године, д о н о с и

Р Ј Е Ш Е Њ Е

О ИМЕНОВАЊУ КОМИСИЈЕ ЗА ДАВАЊЕ МИШЉЕЊА О ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗА ОСНИВАЊЕ ОПШТИНЕ ОМАРСКА

1. Именује се Комисија за давање мишљења о испуњености услова за оснивање општине Омарска у саставу:

- 1) Славица Лукић, Министарство управе и локалне самоуправе,
- 2) Драган Јевтић, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију,
- 3) Стојан Крњачић, Министарство финансија,
- 4) Милан Тодоровић, Министарство саобраћаја и веза,
- 5) Рајко Лајић, Министарство привреде и предузетништва,
- 6) Данило Давидовић, Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове,
- 7) Раде Росић, Град Приједор,
- 8) Ранко Смиљанић, Иницијативни одбор за оснивање општине Омарска.

2. Задатак Комисије из тачке 1. овог рјешења је да у року од 90 дана од дана именовања достави Влади Републике Српске образложено мишљење о Иницијативи Одбора за оснивање општине Омарска и о елаборату о оправданости територијалне промјене, односно о испуњености услова за оснивање општине Омарска.

3. Ово рјешење ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-3157/21
4. новембра 2021. године
Бањалука

Председник
Владе,
Радован Вишковић, с.р.

1793

На основу члана 33. став 2. Закона о ветеринарству у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске", број 75/17) и члана 43. став 1. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), Влада Републике Српске, на 142. сједници, одржаној 21.10.2021. године, д о н о с и

П Л А Н

УПРАВЉАЊА КРИЗНОМ СИТУАЦИЈОМ ЗА КОНТРОЛУ И СУЗБИЈАЊЕ КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА У РЕПУБЛИЦИ СРПској

1. УВОД

Овај документ садржи план мјера које се спроводе у случају појаве класичне куге свиња (ККС) у Републици Српској.

Главни циљ доношења овог плана је смањивање ризика и опасности од појаве ККС код домаћих и дивљих свиња, спречавање уноса вируса ККС, постизања и очувања статуса слободног од ККС без вакцинације и стварање услова за несметан промет свиња и производа од свињског меса. План ће омогућити ефикасно спровођење прописаних мјера, брзу и координисану мобилизацију свих предвиђених ресурса, чиме ће се спријечити ширење болести и смањити негативне посљедице које утичу на развој сточарства и производњу безбједне хране. Сузбијање и искорјењивање ККС у случају појаве болести која има размјере епизоотије спроводиће републикански органи, организације и ветеринарска служба преко Републичког кризног центра (РКЦ) за контролу ККС, односно Локаног кризног центара (ЛКЦ) за контролу ККС који се формирају на локалном нивоу на начин утврђен овим планом.

Овим планом ближе се уређују координација и организација на сузбијању појаве и искорјењивању ККС на цијелом епизоотиолошком подручју.

1.1. ОПИС И ПРИРОДА БОЛЕСТИ

ККС је веома контагиозна болест домаћих и дивљих свиња. Вирусне је етиологије и може да протиче у акутном, хроничном и пренаталном току. На основу клиничких симптома и патоморфолошких промјена ККС није могуће разликовати од афричке куге свиња. Поједини облици и клиничка слика, односно тежина обољења зависе од вирулентности вируса, узраста животиње у вријеме инфекције, кондиције животиње, статуса имунитета и других фактора средине.

Ова болест изазива негативне социоекономске посљедице за земљу и шире окружење и може довести до угрожавања опстанка популације домаћих и дивљих свиња. Појава болести доводи до ограничавања унутрашње и међународне трговине свињама и производима од свињског меса. Процент морбидитета је и до 100%, а морталитет може да варира од 0% до 100%. Значајну улогу у одржавању и ширењу болести заузимају слабо имуне, хронично инфициране свиње ниско вирулентним вирусом и дивље свиње које су заправо природни резервоари вируса. ККС се јавља широм свијета и присутна је на свим континентима. У Европи се јавља спорадично, док је у појединим дијеловима ендемски присутна.

1.1.1. Етиологија

Узročник ККС је РНК вирус с омотачем који спада у род *Pestivirus* из породице *Flaviridae*. Вирус ККС је антигено сродан са осталим пестивирисима, као што су вирус узročник болести вирусне дијареје говеда и вирус узročник бордер болести. Ова сродност и унакрсна реактивност може довести до појаве лажно позитивних резултата лабораторијских испитивања због могућих унакрсних реакција.

Вирус ККС у ћелијској култури не даје цитопатогени ефекат. Сама нуклеинска киселина без омотача је инфektivна. Величина вирусне честице је 50 nm, сферичног облика, око једноланчане РНК налази се омотач богат липидима. На површини се налазе пепломере које обавијају нуклеокапсид. Вирус ККС није антигено хомоген па се сматра да постоје двије серолошке подгрупе. Једна подгрупа представља вирус који је способан да изазове акутне инфекције и који се као атенуисан користи за производњу живих вакцина и друга подгрупа који код инфицираних животиња изазива благе симптоме болести. Вирулентнија теренских вируса варира и креће се од веома вирулентних који изазивају акутна обољења са 100% морталитетом па до практично авирулентних сојева. Средње вирулентни изазивају хронична обољења. Прасад која се послјије прашења инфицирају слабо вирулентним сојем најчешће не показују знакове болести и стичу имунитет.

1.1.2. Отпорност узročника

Вирус ККС је релативно неотпоран у спољашњој средини, али је релативно стабилан у секретима и екскретима заражених свиња, лешевима свиња, сировом месу и производима од меса и отпаду. На његово преживљавање у спољашњој средини утичу температура, влажност, рН вриједност

средине, присуство органске материје. Вирус преживљава температуру од 50 °C три дана, на температури од 37 °C опстаје 15 дана, а у крви на 68 °C преживљава 30 минута. Изложен дјеловању сунчевих УВ зрака преживљава до седам дана, у стајњаку 15 дана, док у урину свиње пропада за 24 часа. У зависности од спољашње температуре, у води може опстати од четири до 26 дана. У месу на +4 °C остаје инфektivан 85 дана, а у смрзнутом месу до четири године. Код процеса саламурења, димљења и сушења меса преживљава од 17 до 188 дана. С циљем успјешне инактивације вируса, производи од меса, као што су шунке, кобасице и сл. морају бити третирани на температури од 70 °C (мјерено у средини производа) и рН вриједности не већој од 6.

Лиофилизацијом вирус остаје активан годинама. Од дезинфицијенаса осјетљив је на хлороформ, етер, бета-пропиолактон 0,4%, крезол, натријум-хидроксид (2%), формалин (1% при температури већој од 40 °C), натријум-карбонат (4% безводни или 10% кристални са 0,1% детергента), јонски и нејонски детергенти. Пропада у средини чија је рН вриједност мања од 3 или већа од 11. Вирус се у помијама може инактивирати загријавањем на температуру од 90 °C у трајању од 60 минута или на температури од 121 °C у трајању од 10 минута уз притисак од 3 бара. (The OIE Terrestrial Animal Health Code recommendations for inactivating CSF virus in swill are as follows)

1.1.3. Епизоотиологија

За разумијевање епизоотиолошког процеса ККС посебну пажњу треба посветити хронично инфицираним домаћим и дивљим свињама. Овакве животиње најчешће не показују клиничке знакове болести и способне су да у дужем периоду излучују вирус. Значајно мјесто у ширењу болести заузимају и перзистентно инфицирана прасад која су се инфицирала за вријеме интраутериног живота у периоду гестације између 65 до 90 дана (тансплацентарна инфекција). У вријеме инфекције ова прасад су имунотолерантна и на свијет долазе без сопствених имуноглобулина. Ова прасад су способна да живе и до један мјесец, не показују знаке болести, кржљава су и све вријеме излучују вирус у спољашњу средину. Животиње без клиничких знакова болести све вријеме излучују вирус и интензивно шире вирус ККС. Вирус се у спољашњу средину може излучивати: мокраћом, фећесом, исцјетком из носа и очију и сјеменом. Излучивање вируса настаје врло брзо након инфекције (шест до седам дана након инфекције) и траје до краја живота, а у директној је вези са вирулентношћу вируса. Антибијела се у циркулацији након инфекције могу детектовати након двије до три седмице. Болест се најчешће шири директним контактом са обољелим животињама или са њиховим излучевинама. Због тога, важан критичан моменат за ширење болести представља промет ових животиња, затим контаминирана возила и људи који су били у контакту са обољелим животињама (возачи, радници на фарми, ветеринари, трговци, накупци итд.).

1.1.4. Патогенеза

Главни природни пут заразе свиња је ороназални, директним или индиректним контактом са зараженим свињама или храњењем храном која је контаминирана вирусом. У подручјима са великом густином свиња вирус се лако шири међу сусједним имањима на којима се узгајају свиње. Могућа је и зараза путем сјемена заражених нерастова. Улазна врата за вирус је епител крипта тонзиле гдје се дешава примарна репликација вируса. Секундарна репликација вируса се одиграва у епителу крвних судова, лимфном ткиву и коштаном сржи. Могући пут инфекције је и преко конјунктива, гениталне слузокоже и оштећене коже. На улазном мјесту вирус се брзо умножава, тако да се у крви заражене животиње може наћи већ 24 часа након инфекције. У току настале септикемије проширује се и умножава у предлектонијим органима, а то су тонзиле или лимфни чворови, слезина, јетра и коштаног срж. Циљане ћелијске структуре су ретикуларне, ендотелијалне и епителне ћелије, па се због тога јављају масивна крварења по слузокожи, кожи, бубрезима, мокраћној бешици, лимфним чворовима и другим органима.

1.1.5. Клиничка слика

Период инкубације код појединих животиња износи од седам до десет дана (ОИЕ 2–14 дана), али у условима на терену клинички симптоми на имању могу постати видљиви тек двије до четири седмице након инфекције вирусом, па и дуже ако се ради о расплодним свињама или о инфекцији слабо вирулентним сојевима вируса. Клинички знаци који се јављају код ККС су врло варијабилни и могуће их је замијенити са клиничким знацима других болести. Интензитет симптома зависи од старости животиње и вирулентности вируса. Углавном млађе јединке оболе са израженијим симптомима. Код расплодних свиња ток заразе је често благ или чак супклинички. Јављају се перакутни, акутни, субакутни, хронични и пренатални ток ККС, од којих су акутни и хронични најзначајнији. Пренатални ток је посебан облик који се јавља након интраутерине инфекције фетуса. Препознавање симптома ККС може бити посебно тешко код расплодних свиња зато што ток болести може бити врло благ и може се замијенити са другим болестима. Сличне симптоме код расплодних свиња могу да проузрокују и узрочници других болести, као што су: парвовирусна инфекција свиња, репродуктивни и респираторни синдром свиња, Аујецкијева болест и лептоспироза. Након побачаја узрокованог вирусом узрочником ККС, побачени садржај није могуће патолошки разликовати од побачених садржаја узрокованих другим узрочницима.

1.1.6. Акутни ток

Акутни ток ККС најчешће се јавља код одбијене прасиди и товљеника. Први знаци су: престанак узимања хране, тромост, повишена тјелесна температура, конјунктивитис, отечени лимфни чворови, отежано дисање, опстипација након које слиједи дијареја. Типична крварења на кожи се обично уочавају на ушима, репу, трбуху и са унутрашње стране ногу током друге и треће седмице болести и трају до угињућа. Често се јављају и неуролошки знаци попут одузелости задњих ногу, тетуррања и грчева. Повишена тјелесна температура је стално присутна у току трајања болести, углавном је виша од 40 °С, изузев код одраслих свиња код којих не мора прелазити 39,5 °С.

Вирус ККС изазива тешку леукопенију и имunosупресију, што често доводи до секундарних интестиналних и респираторних инфекција. Знаци секундарних инфекција могу маскирати или преклопити најчешће знакове ККС и тако довести до постављања погрешне дијагнозе. Угињуће обично наступа у периоду од мјесец дана. Уз настанак антителија опоравак је могућ и то најчешће код одраслих приплодних свиња које нису показивале тешке клиничке знакове ККС. Антитијела против вируса ККС могу се утврдити двије до три седмице након инфекције.

Патолошке промјене, које се уочавају приликом постморталног прегледа, најчешће су на лимфним чворовима и бубрезима. Лимфни чворови су едематозни и хеморагични. Крварења на бубрезима могу бити у виду петехија и хемомома. Слична крварења уочавају се на слузницама мокраћне бешике, гркљана, епиглотиса, затим на серозама грудне и трбушне шупљине и на срцу. Чест је налаз негнојног енцефалитиса. Патогномоничне промјене су инфаркти на сљебини, али се ријетко јављају.

Клиничка и патолошка слика акутног тока афричке куге свиња је врло слична оној код ККС. Крварења на кожи и ушима лако се уочавају и упућују на постављање сумње на акутни ток афричке куге свиња или ККС. Неке друге болести доводе до сличних промјена.

Акутни ток ККС треба узети у обзир и код сумње на: врбанац, репродуктивни и респираторни синдром свиња, тровање кумарином, хеморагијску пурпuru, синдром кржљавости одбијене прасиди, синдром дерматитиса и нефропатије свиња, инфекције *Salmonellama* или *Pasteurellama*, те било које дигестивне или респираторне синдроме праћене повишеном тјелесном температуром код којих свиње не реагују на лијечење антибиотцима.

Вирус ККС се излучује пљувачком, урином и изметом, почевши од појаве клиничких знакова до угињућа. Вирус ККС може се ширити и сјеменом.

1.1.7. Хронични ток

Хронични ток болести јавља се код свиња које не могу да развију одговарајући имуни одговор на вирус узрочник ККС. Почетни знаци хроничног тока ККС су слични акутном току болести. Касније преовладавају знаци неспецифични за ККС, попут интермитентне грознице, хроничног ентеритиса и кржљавости. Типичне хеморагије на кожи остају. Клиничке знакове болести такве свиње могу показивати до три мјесеца прије угињућа. Свиње излучују вирус ККС од инфекције до угињућа. У узорцима серума привремено се могу открити антителија.

Патолошке промјене су мање карактеристичне, нарочито због изостанка крварења на органима и серозама. Код свиња са хроничном дијарејом уобичајене су некротичне промјене на илеуму, илеоцекалном подручју и ректуму.

Будући да су клинички знаци хроничне ККС неспецифични, за постављање диференцијалне дијагнозе потребно је размотрити многе друге болести. Повишена тјелесна температура се не појављује увијек код свих болесних свиња, али је увијек присутна код неколико свиња на зараженом имању.

1.1.8. Пренатални облик и закасњела појава ККС

Вирус узрочник ККС може проћи кроз постелицу (плаценту) супрасних крмача и инфицирати плодове, а да при томе крмаче не показују знаке болести. Исход трансплаценталне инфекције зависи од стадијума супрасности и вируленције вируса. Уколико до инфекције дође у раним стадијумима супрасности, може доћи до побачаја, прашења мртворођене прасиди, мумификације или малформације плодова. Наведене промјене доводе до смањења индекса прашења на имању.

Инфекција крмача до 90. дана супрасности може да доведе до прашења перзистентно инфициране прасиди која не показују клиничке знакове болести, а угињавају након неколико мјесеци. Таква прасиди заостаје у расту и развоју, повремено показују знакове конгениталног тремора. Овакав ток заразе се назива "закасњелом појавом знакова ККС". Ова прасиди могу да имају кључну улогу у ширењу болести и одржавању вируса ККС у популацији свиња, јер током читавог живота излучују вирус узрочник ККС.

Уколико постоји сумња на неку заразну болест репродуктивног система, потребно је да се спроведе испитивање на ККС кад год се имање сматра угроженим (нпр. уколико се имање налази на подручју у коме се ККС појављује код дивљих свиња) и у сваком случају када су уобичајене заразне болести репродуктивног система искључене.

1.1.9. Постављање дијагнозе

Дијагноза ККС поставља се на основу клиничке слике, патоанатомског налаза и резултата лабораторијских испитивања.

Потврда ККС обавезно се темељи на:

- клиничким знаковима и постморталном налазу,
- откривању вируса, вирусних антигена или генома у узорцима ткива, органа, крви или тјелесних излучевина свиња,
- постојању специфичне реакције антителија у узорку крви, у складу с дијагностичким поступцима, методама узимања узорака и чињеницама за оцјењивање резултата тестова прописаних Правилником о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 121/20; у даљем тексту: Правилник).

1.1.10. Диференцијална дијагноза

Диференцијално дијагностички треба искључити следеће болести: афричку кугу свиња, Аујецкијеву болест, врбанац – црвени вјетар, салмонелозу, пастерелозу, листериозу, коли ентеротоксемије, *Glässerovu* болест, дизентерију, антракс, остале гастроентеритисе и заразну узетост свиња.

1.1.11. Лабораторијска дијагностика

Лабораторијске технике које се користе за дијагностику ККС су: изолације вируса, тест имунофлуоресценције за доказивање вирусног антигена, антиген ELISA, вирус неутрализациони тест, налази специфичних антитијела (ELISA), молекуларно-биолошке технике ланчаног умножавања вирусног генома (PCR) у испитиваним узорцима унутрашњих органа, излучевинама и крви обољелих животиња.

Дијагностички лабораторијски поступак, интерпретација и оцјена резултата вирусолошких и серолошких испитивања спроводе се у складу са Прилогом 1. Правилника.

Генетска типизација вируса (молекуларна епидемиологија) помаже при откривању поријекла инфекције и највјероватнијем поријеклу инфекције.

Генетска типизација изолата вируса ККС постиже се одређивањем нуклеотидних секвенци појединих дијелова генома вируса ККС, односно тачно одређених дијелова унутар петог некодирајућег региона и/или гена који кодира гликопротеин Е2. Сличност ових секвенци са секвенцама добијеним из ранијих изолата вируса може показивати да ли је избијање болести узроковано неким новим сојевима вируса или већ познатим сојевима. То може потврдити или одбацити претпоставке о путевима преноса на које је указало епизоотиолошко испитивање.

Генетска типизација изолата вируса ККС је од великог значаја за утврђивање извора болести, али висока генетска сродност између вируса изолованих у различитим епизоотијама није апсолутан доказ директне епизоотиолошке повезаности.

Ако генетску типизацију вируса није могуће у кратком року обавити у референтној лабораторији или у било којој другој лабораторији овлашћеној за дијагностиковање ККС, тада се изворни узорак или изолат вируса мора што прије послати на типизацију у референтну лабораторију Европске уније.

1.1.12. Општи поступци и критеријуми за узимање узорака

Прије обављања узорковања на сумњивом имању, мора се припремити скица тог имања, те се морају утврдити његове епизоотиолошке производне јединице.

У случају када се укаже потреба за понављањем узимања узорака, све свиње којима су узети узорци морају се означити на јединствен начин да би се олакшало поновно узимање узорака од тих свиња.

Узорци за серолошко испитивање не смију да се узимају од прасади млађе од осам недјеља.

Сви узорци шаљу се у лабораторију, праћени су ККС – образац за узорковање који је саставни дио овог плана и дат је у Прилогу 5/4, који мора садржавати анамнестичке податке о свињама од којих су узети узорци, те запажене клиничке знакове или постморталне промјене. Ако се ради о свињама које се држе на имању, треба дати јасне податке о старости, категорији и имању поријекла свиња од којих су узети узорци. Препоручује се да се за сваку свињу од које се узима узорак забиљежи њено мјесто на имању заједно с њеном јединственом идентификационом ознаком.

1.1.13. Прикупљање узорака за вирусолошке тестове

За откривање вируса, антигена или генома ККС код угуинулих или усмрћених свиња, најприкладнији узорци су ткива тонзила, слезине и бубрега. Осим тих узорака, препоручује се да се узимају по два узорка других лимфатичних ткива, као што су: ретрофарингеални (retropharyngeales), паротидни (parotidae), мандибуларни (mandibulares) и мезентеријални (mesenterici) лимфни чворови и узорак танког цријева (ileum). У случају лешева у распаду, примјерен узорак је цијела дуга или грудна кост.

Узорци незгрушане или згрушане крви морају се узети од свиња које показују знакове повишене тјелесне температуре или друге знакове болести.

Спровођење вирусолошких тестова врши се за болесне животиње. Њихова вриједност је обично ограничена ако се

користе за посматрање животиња које не показују клиничке знаке. Уколико се сумња да су свиње у инкубацији, за доказивање вируса најприкладнији су узорци тонзила.

1.1.14. Транспорт узорака

Потребно је да се узорци:

- превозе и чувају у непропусним spremnicima,
- да се не замрзавају него држе на хладном мјесту при температури фрижидера,
- испоруче лабораторији што је брже могуће,
- држе у паковању у којем се за одржавање ниске температуре користе ледени улошци или суви лед умјесто влажног леда,
- ткива и органи смјесте у одвојене, запечаћене и прописно означене пластичне врећице, а врећице се затим смјештају у веће spremнике и обложе довољном количином упијајућег материјала за заштиту од оштећења и за упијање у случају цурења,

– кад год је то могуће, да их одговорно лице превезе директно у лабораторију да би се осигурао брз и поуздан превоз.

Спољашња страна пакета мора бити означена адресом лабораторије и мора бити видљиво истакнута сљедећа порука: “животињски патолошки материјал, кварљиво, ломљиво, не отварати изван лабораторије за класичну кугу свиња”.

Одговорно лице у пријемној лабораторији мора бити благовремено обавијештено о времену и начину стицања узорака.

За ваздушни превоз узорака у референтну лабораторију Европске уније за ККС пакет мора бити означен у складу с прописима за ваздушни саобраћај (IATA).

1.1.15. Дијагностичка лабораторија

Референтна лабораторија за ККС, ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске “Др Васо Бутозан” Бања Лука осигурава да се лабораторијско тестирање за откривање присуства ККС и идентификација генотипа изолата вируса обављају у складу с Прилогом 1. Правилника, те у ту сврху она може склапати посебне споразуме с Референтном лабораторијом Европске уније за ККС или с другим референтним лабораторијама.

Референтна лабораторија за ККС одговорна је за координисање стандарда и дијагностичких метода за ККС, те у ту сврху може:

- 1) снабдијевати појединачне лабораторије дијагностичким реагенсима,
- 2) надзирати квалитет свих дијагностичких реагенса,
- 3) повремено организовати упоредне тестове,
- 4) чувати изолате вируса ККС из потврђених случајева и избијања болести,
- 5) осигурати да се дијагностички поступци, узимање узорака и лабораторијски тестови у сврху откривања присуства ККС спроводе у складу са Прилогом 1. Правилника.

Референтна лабораторија Европске уније за ККС је:

EU REFERENCE LABORATORY

Institute of Virology, Hannover Veterinary School

Btinteweg 17

30 559 Hannover

GERMANY

Tel: (49.511) 953.88.40, fax: (49.511) 953.88.98

1.2. ЗАКОНСКИ ОКВИР

– Закон о ветеринарству Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 75/17),

– Закон о заштити и добробити животиња (“Службени гласник Републике Српске”, број 111/08),

– Закон о нуспроизводима животињског поријекла (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 60/13 и 94/19),

– Правилник о привременим нормама обиљежавања свиња, оваца и коза и контроли кретања на територији Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 31/09),

– Правилник о мјерама за рано откривање, дијагностичку, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге свиња (“Службени гласник Републике Српске”, број 121/20),

– Правилник о условима за стављање животиња у промет (“Службени гласник Републике Српске”, број 30/21),

– Правилник о начину обавјештавања о сумњи или налазу заразне болести животиња, начину и поступку пријаве и одјаве заразне болести (“Службени гласник Републике Српске”, број 6/09),

– Правилник о условима и поступку додјеле овлашћења за спровођење програма мјера и уписа у регистар овлашћених ветеринарских организација (“Службени гласник Републике Српске”, број 98/17),

– Правилник о условима за остваривање права на накнаду штете (“Службени гласник Републике Српске”, број 49/20 и 48/21),

– Програм мјера здравствене заштите животиња у Републици Српској за текућу годину.

2. НАДЗОР НАД БОЛЕСТИ КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА У РЕПУБЛИЦИ СРПској

Програм мјера здравствене заштите животиња у Републици Српској за 2021. годину (“Службени гласник Републике Српске”, број 34/21) у члану 23. прописује да се узимање узорака с циљем дијагностике ККС спроводи у складу са Програмом надзора над класичном и афричком кугом свиња код домаћих и дивљих свиња у Републици Српској.

Због потребе очувања и унапређења здравља животиња у Републици Српској у случају избијања нових или ескалације болести животиња, укључујући и зоонозе, Влада Републике Српске је, на 25. сједници, одржаној 20.6.2019. године, усвојила Програм мониторинга класичне и афричке куге свиња (“Службени гласник Републике Српске”, број 29/19).

Циљ програма мониторинга на ККС и афричку кугу свиња код домаће и дивље популације свиња је благовремено откривање и сузбијање појаве и превенција болести, процјена тренутног статуса ККС и афричке куге свиња код домаћих и дивљих свиња, процјена свијести ветеринара и власника свиња о болести и факторима ширења ККС, процјена имплементације биосигурносних мјера на фармама које ће на основу случајног одабира учествовати у мониторингу одређивања преваленце инфекције вирусом ККС и извршити припрему за прелазак на фазу престанка вакцинације и предузимања мјера за искорјењивање ККС.

Мониторинг ККС и афричке куге свиња код домаће и дивље популације свиња представља праћење појаве и кретања болести и подразумева: вирусолошке и молекуларне методе дијагностике с циљем потврде присуства антигена или генома вируса ККС и серолошке методе дијагностике с циљем потврде присуства специфичних антитијела против вируса ККС. Узорци за анализу свиња су органи (лимфни чворови, слезина, бубрег, сви унутрашњи органи код којих су макроскопски видљиве промјене) и узорци крви (серум).

Влада Републике Српске је, на 79. сједници, одржаној 9. јула 2020. године, усвојила Програм надзора над класичном и афричком кугом свиња код домаћих и дивљих свиња у Републици Српској у 2020. години (“Службени гласник Републике Српске”, број 69/20), који се спроводио у 2020. години. Влада Републике Српске, на 115. сједници, одржаној 1. априла 2021. године, усвојила је Програм надзора над класичном и афричком кугом свиња код домаћих и дивљих свиња у Републици Српској у 2021. години (“Службени гласник Републике Српске”, број 33/21) за 2021. годину, због потребе очувања и унапређења здравља животиња у Републици Српској у случају избијања нових или ескалације болести животиња, укључујући и зоонозе. Овај програм надзора подразумева пасивни надзор домаћих и дивљих свиња и обухвата све фарме на којима се узгајају

свиње на територији Републике Српске, као и дивље свиње. Пасивно надзирање укључује обавезно искључивање ККС и афричке куге свиња у случајевима угнућа домаћих и дивљих свиња, те пријаву сумње на ККС и афричку кугу свиња у случају утврђених клиничких или патоанатомских знакова или у случају када епидемиолошки подаци указују на могућу сумњу на ККС и афричку кугу свиња. Методе дијагностике су вирусолошке и молекуларне методе које се спровode с циљем потврде присуства антигена или генома вируса, те серолошке методе с циљем потврде присуства специфичних антитијела против узročника ККС и афричке куге свиња. Узорци за анализу домаћих и дивљих свиња су органи (лимфни чворови, слезина, бубрези, сви унутрашњи органи код којих су макроскопски видљиве промјене) и узорци крви.

Циљ овог програма је рано откривање, спречавање појаве, ширења, праћење, сузбијање или искорјењивање ККС и афричке куге свиња, као и прикупљање релевантних података с циљем сагледавања епизоотиолошке ситуације у односу на ККС и афричку кугу свиња код домаћих и дивљих свиња.

2.1. ГЛАВНИ КРИТЕРИЈУМИ ПРЕМА КОЈИМА СЕ НЕКО ИМАЊЕ МОЖЕ СМАТРАТИ СУМЊИВИМ НА ЗАРАЗУ ККС

Одлука о томе да се неко имање сматра сумњивим доноси се на основу сљедећих налаза, критеријума и разлога:

1) клиничких и патолошких налаза, а главни клинички и патолошки налази који се обавезно разматрају су:

– повишена тјелесна температура с морбидитетом и морталитетом,

– повишена тјелесна температура с хеморагијским синдромом,

– повишена тјелесна температура са неуролошким симптомима,

– повишена тјелесна температура непознатог поријекла код које лијечење антибиотикима није довело до побољшања здравственог стања,

– побачаји и учестали репродуктивни проблеми везани за задња три мјесеца,

– урођено дрхтање прасади (конгенитални тремор),

– хронично болесне животиње,

– заосталост у развоју младих животиња (кржљавост),

– петехијална и ехимозна крварења, посебно у лимфним чворовима, бубрезима, слезини, мокраћном мјехуру и гркљану,

– инфаркти или хематоми, нарочито на слезини,

– бутони на дебелом цријеву у хроничним случајевима, нарочито у близини илеоцекалног залиска;

2) епизоотиолошког налаза, а епизоотиолошко испитивање обухвата прикупљање података:

– да ли су свиње биле у директном или индиректном контакту са свињама са имања за које је доказано да је заражено ККС,

– да ли је имање испоручило свиње за које се накнадно показало да су заражене вирусом ККС,

– да ли су крмаче биле вјештачки осјемењене сјеменом које потиче од нераста сумњивих на ККС,

– да ли је било директног или индиректног контакта с дивљим свињама у популацији у којој се појавила ККС,

– да ли се свиње држе на отвореном у подручју у којем су дивље свиње заражене вирусом ККС,

– да ли се свиње хране помијама и да ли постоји сумња да се са тим помијама није поступало на такав начин да се инактивира вирус ККС,

– да ли је постојала могућност излагања свиња, на примјер преко лица која долазе на имање, превозних средстава и слично, а која долазе са имања за које постоји сумња да је заражено вирусом ККС;

3) налаза који се односе на резултате серолошких тестова, а главни лабораторијски налази код серолошких испитивања које треба узети у обзир су:

- налаз специфичних антитијела насталих након незапажене инфекције вирусом ККС или вакцинацијом,
- унакрсна реакција између антитијела против вируса ККС и против других пестивируса,
- откривање тзв. синглетон реактора.

2.2. МЈЕРЕ КОЈЕ СЕ ПРЕДУЗИМАЈУ У СЛУЧАЈУ ПОСТАВЉАЊА СУМЊЕ НА ККС НА ИМАЊУ

2.2.1. Постављање сумње на ККС

Обавјештавање о појави сумње ККС је обавезно у складу са Законом о ветеринарству у Републици Српској и Правилником о начину обавјештавања о сумњи или налазу заразне болести животиња, начину и поступку пријаве и одјаве заразне болести ("Службени гласник Републике Српске", број 6/09), гдје је описан и детаљан поступак пријаве болести.

Свака сумња на појаву и појава ККС мора се обавезно и без одлагања пријавити Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде – Ресору за ветеринарство.

Обавезу пријављивања, у складу са законом, имају власници, држаоци животиња, ветеринари запослени у објектима за држање животиња и у ветеринарским организацијама, као и сва друга лица која су на било који начин могла посумњати да се ради о заразној болести. Ова лица такође имају обавезу да у потпуности сарађују са ветеринарском инспекцијом, да јој пруже потребне и што потпуније информације и сваки вид неопходне помоћи приликом прикупљана информација и спровођења неопходних мјера. У случају пријаве сумње на ККС, прије доласка ветеринарског инспектора, ветеринари запослени у објекту за држање животиња и ветеринари запослени у ветеринарским организацијама морају учинити све да би спријечили даље ширење болести. Возила ветеринара запослених у објекту, ветеринара из ветеринарских организација, као и ветеринарске инспекције морају остати изван објекта и што даље од улаза у објекат.

Ветеринарски инспектор предузима све мјере да би се кретање људи, животиња и опреме у објекту и на имању на коме постоји сумња да је дошло до избијања ККС svelo на минималну мјеру, а у међувремену:

- 1) обавјештава Министарство и РКЦ за контролу ККС на прописан начин о постојању сумње на ККС,
- 2) обавјештава референтну лабораторију за ККС и эпизоотиолога из референтне лабораторије за ККС да постоји сумња на ККС,
- 3) обезбјеђује заштитну опрему, одјећу и обућу,
- 4) врши эпизоотиолошко извиђање заједно са эпизоотиологом из референтне лабораторије за ККС,
- 5) након извршеног эпизоотиолошког извиђања, у сарадњи са эпизоотиологом, организује узимање и слање узорака у лабораторију,
- 6) налаже забрану промета свиња и контролу уласка и изласка са имања и друге мјере прописане чланом 4. Правилника да би се потврдила или искључила присутност ККС.

У случају оправдане сумње на појаву ККС ширих размјера, руководиоца РКЦ за контролу ККС обавјештава ЈКЦ за контролу ККС, а по потреби тражи помоћ комуналне службе, полиције и других организација, те предузима друге мјере у складу са овим планом.

2.2.2. Епизоотиолошко извиђање

Епизоотиолошко извиђање врши се када постоји сумња на ККС на основу эпизоотиолошког упитника (анкете), који је саставни дио овог плана и дат је у Прилогу 5/3.

Одмах по пријави сумње на ККС ветеринарски инспектор спроводи эпизоотиолошко извиђање заједно са эпизоотиологом из референтне лабораторије за ККС и прикупља податке који се односе на:

- 1) идентификацију особе која је пријавила сумњу,
- 2) локацију, врсту и број објеката на имању,
- 3) попис свих свиња на имању према категоријама и броју болесних, угинулих или свиња сумњивих да су заражене вирусом ККС у свакој категорији. Попис свиња мора бити редовно ажуриран да би се узеле у обзир новорођене и угинуле свиње у периоду док траје сумња на ККС на имању, а подаци из пописа морају бити доступни на захтјев ветеринарског инспектора и провјерени током сваке службене контроле и надзора,
- 4) евиденцију свих лица која су у протеклих мјесец дана била у директном или индиректном контакту са свињама у сумњивом дворишту,
- 5) могуће вријеме уласка инфективног агенса на имање, односно период током кога је вирус ККС могао да буде присутан на имању прије него што је болест пријављена или прије него што се на болест посумњало,
- 6) податке о могућем извору инфекције ККС на имању и утврђивање свих осталих имања гдје су се свиње могле заразити из истог извора,
- 7) кретање људи, возила, свиња, лешева, сјемена, производа од свиња или било ког другог материјала, којим се вирус може пренијети са имања или на имање у скоријем периоду,
- 8) податке о спроведеним вакцинацијама против ККС, обиљежавање и промет свиња у посљедњих 12 мјесеци, попис серија вакцина, а по потреби и узорковање вакцине с циљем испитивања квалитета вакцина,
- 9) доступност и потребну опрему и средства за дезинфекцију.

2.2.3. Улазак ветеринарског инспектора на имање

Биосигурносне мјере приликом уласка на имање

Ветеринар/ветеринарски инспектор мора на имању на коме се обавља эпизоотиолошко извиђање да обезбједи једну просторију за пресвлачење. У просторији за пресвлачење оставља велике пластичне кесе отпорне на аутоклавирање и картонске кутије, рукавице од латекса, опрему која није потребна за обављање эпизоотиолошког извиђања и довољну количину раствора за дезинфекцију. Ова опрема се користи приликом свлачења и паковања заштитне одјеће и опреме. Ако није могуће обезбједити посебну просторију, на улазу на имање обезбјеђује се мјесто гдје ће се вршити деконтаминација лица која улазе на фарму и одређују чисти и прљави путеви.

Могуће је на имање уносити мобилне телефоне, фотоапарате и другу опрему коју није могуће дезинфиковати приликом напуштања имања, али само у пластичној врећици која се након завршетка посла одбацује или се може дезинфиковати након обиласка.

Прије уласка на имање ветеринар или ветеринарски инспектор облачи на себе заштитну одјећу и обућу сљедећим редоследом:

- 1) свлачи сувишну гардеробу са себе ако је има,
- 2) облачи заштитно одијело за једнократну употребу,
- 3) поставља двоструке заштитне навлаке на обућу (два пара) или облачи заштитно одијело у оквиру кога су обезбјеђене и заштитне навлаке, све из једног дијела,
- 4) поставља заштитну маску на лице,
- 5) поставља заштитне наочаре на лице,
- 6) поставља капуљачу на главу,
- 7) навлачи два пара рукавица на руке (латекс).

У просторији или простору одређеном за пресвлачење и деконтаминацију оставља сљедеће предмете и опрему за деконтаминацију:

- 1) пластичне кесе отпорне на аутоклавирање,
- 2) раствор за дезинфекцију припремљен у двије канте,
- 3) пластичне четке за рибање (и за рибање чизама ако је потребно),

4) леђну или моторну прскалицу у којој је припремљен раствор за дезинфекцију.

Ова опрема се користи за безбједно свлачење и одлагање употријебљених заштитних одијела и опреме, паковање чизама, дијелова заштитне и друге опреме која се може аутоклавирати, дезинфекцију заштитних одијела прије одлагања у кесу за аутоклавирање и чизама, дезинфекцију руку и изложених дијелова тијела.

Овако припремљен ветеринар и ветеринарски инспектор улазе на имање.

Радње које ветеринар и ветеринарски инспектор предузимају током боравка на имању:

1) обезбјеђују дезинфекционе баријере на улазу у имање и објекте, као и мјесто гдје ће се вршити прање и дезинфекција возила, спроводе одређене дезинфекционе процедуре и одређују особе које ће вршити прање и дезинфекцију у зависности од величине имања и могућности, односно расположивости људства и опреме у складу са Прилогом 3, који је саставни дио овог плана, те провјеравају количину и исправност дезинфекционог раствора у дезинфекционим баријерама,

2) обезбјеђују просторију у објекту или мјесто на имању гдје ће особље приликом изласка са имања моћи да се пресвуче и остави своју употријебљену одјећу за једнократну употребу, капе и навлаке, обезбјеђују мјесто гдје ће особље моћи да опере и дезинфикује изложене дијелове тијела, упозоравају на обавезу лица која напуштају имања да одмах по доласку кући оперу своју одјећу коју су носила на имању и упозоравају их да у наредних 48 часова не смију бити у контакту са пријемчивим животињама,

3) обезбјеђују прање и дезинфекцију возила споља и унутра, а возила могу напустити имање само ако је то апсолутно неопходно, приликом прања и дезинфекције возила мора се водити рачуна да не дође до загађења воде у природним водотоковима и резервоарима за воду,

4) специјалиста епизоотиолог из референтне лабораторије за ККС који долази на имање по позиву ветеринарског инспектора мора бити снабђен заштитном опремом и опремом за узорковање, специјалиста епизоотиолог мора доћи у пратњи возача, при чему возач са возилом остаје испред имања, возач и епизоотиолог одговорни су за што хитније достављање узорка у лабораторију, специјалиста епизоотиолог се мора пресвући у просторији за пресвлачење или у дијелу имања које је одређено за ту намјену и обући заштитно одијело, обућу, навлаке за обућу и рукавице на начин како је описано,

5) ветеринарски инспектор који долази на имање мора бити снабђен заштитном опремом и опремом за узорковање, те се мора пресвући у просторији за пресвлачење или у дијелу имања које је одређено за ту намјену и обући заштитно одијело, обућу, навлаке за обућу и рукавице на начин како је описано,

6) узимање и слање узорка крви и ткива животиња које показују клиничке знакове болести мора бити у складу са Прилогом 1. Правилника (узорковање врше специјалиста епизоотиолог из референтне лабораторије за ККС, ветеринар и ветеринарски инспектор) да би се потврдила или искључила присутност вируса ККС.

2.2.4. Одлазак ветеринарског инспектора са имања

Након обављеног епизоотиолошког извиђања и узорковања патолошког материјала, ветеринарски инспектор и специјалиста епизоотиолог из референтне лабораторије за ККС одлазе у просторију за пресвлачење или у претходно одређени простор на имању за ту намјену. У овом простору дезинфикују своју заштитну опрему, заштитне наочаре, чизме и прикупљају сву опрему која се може стерилисати у аутоклаву, тако што је одлажу у кесу која је отпорна на аутоклавирање. Кеса се херметички затвара и ставља у идентичну кесу, која се херметички затвара и дезинфикује се њена спољашност.

Сва заштитна опрема за једнократну употребу и материјали за једнократну употребу као што су заштитна одијела, маске, капе, навлаке за ципеле, наочаре за једнократну

употребу, рукавице, папирни убруси и слично одлажу се у пластичну кесу која је остављена у просторији за пресвлачење на почетку посјете. Ова опрема се уништава директно на имању или се аутоклавира. Уколико се уништава у аутоклаву, опрема мора бити упакована као инфективни материјал и безбједно допремљена до аутоклава.

Редослијед свлачења заштитне одјеће и опреме и лична деконтаминација:

- 1) дезинфиковати руке,
- 2) скинути заштитне навлаке са ногу и одложити их у пластичну кесу отпорну на аутоклавирање,
- 3) скинути први пар заштитних рукавица и одложити их у пластичну кесу отпорну на аутоклавирање,
- 4) скинути заштитни комбинезон – одијело и одложити у пластичну кесу отпорну на аутоклавирање,
- 5) опрати и дезинфиковати руке,
- 6) скинути заштитне наочаре,
- 7) дезинфиковати заштитне наочаре,
- 8) скинути маску са лица и одложити је у пластичну кесу отпорну на аутоклавирање,
- 9) херметички затворити пластичну кесу са употријебљеном заштитном опремом за једнократну употребу и убацити у још једну идентичну кесу,
- 10) скинути чизме, опрати их и дезинфиковати, чизме се одлажу у посебну пластичну кесу, која се затвара (љепљивом траком или слично), те дезинфиковати спољну површину кесе ручном прскалицом,
- 11) дезинфиковати и опрати заштитну обућу, наочаре и другу опрему која може да се користи више пута и убацити у пластичну кесу, те кесу затворити и дезинфиковати спољну површину кесе ручном прскалицом,
- 12) дезинфиковати ручни фрижидер у коме су спаковани узорци,
- 13) скинути други пар рукавица и одложити их у кесу отпорну на аутоклавирање, у којој је већ одложена претходно упакована контаминирана заштитна опрема за једнократну употребу, те херметички затворити кесу и дезинфиковати спољну површину кесе ручном прскалицом,
- 14) опрати и дезинфиковати руке,
- 15) напустити просторије и имање.

2.2.5. Опрема ветеринара и ветеринарског инспектора и епизоотиолога из референтне лабораторије за ККС

Комплет опреме број 1 – опрема ветеринарског инспектора:

- 1) папир (нотес) и оловка;
- 2) обрасци епизоотиолошког упитника;
- 3) записници;
- 4) опрема неопходна код клиничког прегледа и процедуре узорковања:
 - заштитна одијела,
 - два пара заштитних навлака за ципеле,
 - два пара гумених рукавица,
 - латекс рукавице,
 - нано маске за лице (ФФП2, отвори не већи од 100 nm) или респиратори и капе за једнократну употребу,
 - папирне марамнице,
 - пет пластичних контејнера отпорних на цурење,
 - пет пластичних кеса отпорних на цурење,
 - батеријска лампа,
 - активни дезинфекциони раствор,
 - бризгалица са иглама,
 - вакутајнери,
 - 100 танких, малих пластичних кеса,
 - два пара хируршких маказа,

- два пара пинцета,
- љепљива трака,
- два водоотпорна фломастера,
- један ручни фрижидер,
- улошци за ручне фрижидере.

Најмање два комплета ове опреме морају бити припремљена и увијек на располагању у свакој канцеларији ветеринарске инспекције.

Комплет број 2 – опрема ветеринара и специјалисте из референтне лабораторије за ККС:

- 1) један ручни фрижидер,
- 2) улошци за ручни фрижидер,
- 3) два пара пинцета,
- 4) два пара хируршких маказа,
- 5) један нож,
- 6) љепљива трака,
- 7) наљепнице и оловке,
- 8) бризгалица са иглама,
- 9) вакутајнери,
- 10) стерилни комплети за узимање брисева,
- 11) епрувете,
- 12) пластични контејнери отпорни на цурење,
- 13) одијела за једнократну употребу,
- 14) навлаке за ципеле и капе за једнократну употребу,
- 15) нано маске за лице (ФФП2, отвори не већи од 100 nm) или респиратори и капе за једнократну употребу,
- 16) латекс рукавице,
- 17) црне пластичне кесе за ђубре,
- 18) раствор за дезинфекцију и распршивач,
- 19) картонски контејнер.

2.2.6. Мјере које ветеринар и ветеринарски инспектор предузимају по обављању епизоотиолошког извиђања и напуштања имања

Ветеринар и ветеринарски инспектор по обављању епизоотиолошког извиђања и напуштања имања предузимају следеће мјере:

- 1) ограничавање кретања свиња на имању тако да свиње морају бити држане у својим боксовима или издвојене на изолованом мјесту у објекту,
- 2) забрана промета свиња са имања и на имање и, ако је потребно, забрана стављања у промет других животиња са имања и наређује примјену одговарајућих мјера за уништавање глодара и инсеката,
- 3) забрана изношења лешева угинутих свиња, осим у случају писменог налога ветеринарског инспектора,
- 4) забрана стављања у промет меса и других производа од меса свиња, сјемена, јајних ћелија и ембриона свиња, сточне хране, опреме, којом се може ширити вирус ККС, без писменог одобрења надлежног ветеринарског инспектора,
- 5) забрана кретања људи са имања и на имање без писменог одобрења ветеринарског инспектора,
- 6) ограничавање броја људи на имању на минималну могућу мјеру, задржавање само особља неопходног за обављање основних послова, посебно обратити пажњу на имања која су због лоших техничких и материјалних услова физички необезбјеђена, односно неограђена – на оваквим имањима контрола промета је отежана, у случају потребе додатно обезбједити затварање и ограђивање објекта,
- 7) узимање писане изјаве од особља са имања којом ће се особље обавезати да у наредних 48 часова неће посјећивати било који објекат у коме се држе пријемчиве животиње, а ветеринарски инспектор, као и било који други ветеринар који се затакао у објекту у коме постоји сумња на појаву ККС обавезаће се на поштовање овог правила и захтјева,

8) забрана кретања возила са имања и на имање без писменог одобрења ветеринарског инспектора,

9) постављање дезинфекционих баријера које обухватају дезинфекцију руку и обуће на улазу и излазу из објеката у којима се држе свиње и на улазу и излазу са имања,

10) постављање писаних упутстава и процедура на имању, свако лице које улази или излази са имања мора да попуни евиденциони лист посјетилаца објекту или дворишту (име презиме, потпис, датум), да носи одговарајућу заштитну обућу и опрему, да се придржава упутстава ветеринарског инспектора и да спроводи биосигурносне мјере које су потребне за смањивање опасности од ширења вируса ККС да би се спријечила могућност изношења вируса ККС са имања, а такође и сва транспортна средства морају да буду дезинфикована прије изласка са имања.

2.2.7. Додатне мјере у случају неповољне епизоотиолошке ситуације

На имањима на којима је постављена сумња на ККС, а када то захтијева епизоотиолошка ситуација, а нарочито на подручју са великим бројем свиња, надлежни ветеринарски инспектор може да нареди:

- 1) усмрћивање свих свиња на сумњивом имању, без одгађања, под надзором надлежног ветеринарског инспектора, на начин који обезбјеђује спречавање ширења вируса ККС током превоза и усмрћивања свиња,
- 2) нешкодљиво уклањање лешева угинутих и усмрћених свиња, под надзором надлежног ветеринарског инспектора,
- 3) проналажење и нешкодљиво уклањање, под надзором надлежног ветеринарског инспектора, производа, сировина и отпадака поријеклом од свиња које су заклане у периоду између вјероватног уноса вируса ККС на имање и почетка спровођења наређених мјера,

4) проналажење и нешкодљиво уклањање, под надзором надлежног ветеринарског инспектора, сјемена, јајних ћелија и ембриона свиња, који су били узети у периоду између вјероватног уноса вируса ККС на имање и почетка спровођења наређених мјера, на начин да се спријечи ширење вируса ККС,

5) уклањање материја и отпада за који постоји вјероватноћа да су контаминирани, као нпр. храна за животиње, односно униште сви материјали за једнократну употребу за које постоји вјероватноћа да су контаминирани, а посебно они који су коришћени за усмрћивање, на начин да се уништи вирус ККС,

6) уништавање свих материјала намијењених за једнократну употребу који су могли бити контаминирани, а посебно оних који се користе при клању,

7) да се након нешкодљивог уклањања свиња изврши чишћење и дезинфекција објеката у којима су свиње држане, возила за превоз свиња или лешева свиња, опреме, стеле и стајњака у складу са Правилником,

8) да се у случају примарног избијања ККС врши генетска типизација изолованог вируса ККС у складу са Прилогом 1. Правилника,

9) привремено успостављање контролне зоне око имања у складу са Правилником.

Ако то услови дозвољавају, ветеринарски инспектор може да ограничи примјену ових мјера само на свиње које су сумњиве да су заражене вирусом ККС и само на дио имања гдје се оне држе, под условом да су те свиње смјештене, држане и храњене потпуно одвојено од других свиња на имању. Након уништавања свиња, извршиће се узимање одређеног броја узорака од животиња, али и из амбијента гдје су боравиле инфициране јединке, који је потребан да се потврди или искључи присутност вируса ККС.

Наређене мјере спроводе се све док се сумња на ККС не искључи.

2.2.8. Поступци узорковања при усмрћивању свиња у оквиру превентивних мјера на имању сумњивом на ККС

Ради потврде или искључивања ККС и ради прикупљања додатних епизоотиолошких информација, при

усмрћивању свиња у оквиру превентивне мјере на сумњивом имању у складу с одредбама члана 4. став 3. тачка 1) или члана 7. став 2. Правилника, морају се узети узорци крви за серолошке тестове, те узорци крви и тонзила за вирусолошке тестове.

Узорковање се првенствено односи на:

1) свиње које показују знакове или постморталне патолошке промјене које упућују на ККС и свиње које су биле у контакту с тим свињама;

2) друге свиње које су могле бити у ризичним контактима са зараженим или сумњивим свињама или онима за које се сумња да су контаминирани вирусом ККС, а приликом узимања узорака мора се узети у обзир епизоотиолошка ситуација и сљедећи поступци узорковања:

– из сваке производне јединице на имању узорци од свиња узимају се методом случајног одабира, минимални број узорака за серолошко испитивање мора да омогући, са сигурношћу од 95%, откривање 10% серопреваленције у тој производној јединици,

– ако се ради о приплодним крмачама, минимални број крмача од којих се узимају узорци мора да омогући, са сигурношћу од 95%, откривање 5% серопреваленције, а ако се ради о приплодним нерастовима у центрима за репродукцију и вјештачко осјемењавање, узорке крви треба узети од свих приплодних нерастова.

Врста узорака који се узимају за вирусолошке тестове и врста теста који се користи морају да буду у складу са упутствима Министарства, које мора да води рачуна о доступности дијагностичких тестова, осјетљивости лабораторијских тестова, као и о постојећој епизоотиолошкој ситуацији.

2.2.9. Смјернице и поступци за клинички преглед и узимање узорака од свиња са имања сумњивих на ККС

Надлежни ветеринарски инспектор, да би се потврдила или искључила ККС на сумњивом имању, налаже обављање одговарајућих клиничких прегледа, узимање узорака и лабораторијске претраге, те врши:

1) проверу података о продуктивности и здравственом стању свиња, укључујући и податке о идентификацији и регистрацији свиња,

2) преглед свих производних јединица свиња да би се одредило које свиње треба клинички прегледати.

Клинички преглед

Ветеринар обавља клинички преглед, који укључује мјерење тјелесне температуре свиња и обавезан је код појединих свиња или група свиња које су:

1) болесне или слабије узимају храну,

2) у реконвалесценцији од неких болести,

3) недавно доведене из подручја у којима је потврђена појава ККС или са других сумњивих мјеста,

4) свиње које су се држале у производним јединицама које су недавно посјетила лица која су недавно била у блиском контакту са свињама зараженим или сумњивим на ККС или лица за која је утврђено да су имала друге посебно ризичне контакте с потенцијалним извором вируса ККС,

5) свиње које су серолошки тестиране на ККС у случају када резултати тих претрага не омогућавају искључивање ККС, као и свиње које су биле у контакту са зараженим свињама.

Додатни клинички преглед и узорковање

Уколико прегледом сумњивог имања нису нађене свиње или групе свиња које испуњавају наведене критеријуме, ветеринар обавља додатни клинички преглед на свим свињама из производне јединице имања за које је утврђено или се сумња да су инфициране вирусом ККС и узима узорке крви свиња за лабораторијско испитивање.

Минимални број свиња које треба прегледати мора да омогући откривање, са сигурношћу од 95%, бар једне свиње са повишеном тјелесном температуром ако је повишена тјелесна температура присутна у 10% јединки

(преваленција) у производним јединицама. Ако се ради о приплодним крмачама, минимални број прегледаних крмача мора да омогући откривање, са сигурношћу од 95%, бар једне крмаче са повишеном тјелесном температуром ако се повишена тјелесна температура појављује код 5% јединки (преваленција). Ако се ради о приплодним нерастовима у центрима за репродукцију и вјештачко осјемењавање, треба прегледати све приплодне нерастове.

Ако се додатним клиничким прегледима на сумњивом имању открију клинички знаци или промјене које могу указивати на ККС, а надлежни ветеринарски инспектор сматра да ти налази нису довољни за потврђивање појаве ККС и да треба урадити лабораторијске тестове, од сумњивих и других свиња у свакој од производних јединица у којима се држе сумњиве свиње узимају се узорци крви за серолошко тестирање. Минимални број узорака који се узимају за серолошко испитивање мора, са сигурношћу од 95%, да омогући откривање барем 10% серопреваленције у тој производној јединици. Ако се ради о приплодним крмачама, минимални број крмача од којих се узимају узорци мора, са сигурношћу од 95%, да омогући откривање преваленције од 5%, а ако се ради о приплодним нерастовима у центрима за репродукцију и вјештачко осјемењавање, узорке треба узети од свих приплодних нерастова. Број узорака који се узима за вирусолошке тестове мора бити у складу са упутствима Министарства, које мора водити рачуна о распону тестова који се могу извести, о осјетљивости лабораторијских тестова који се користе, као и о постојећој епизоотиолошкој ситуацији.

Ако је сумња на присуство вируса ККС на имању повезана са резултатима ранијих серолошких испитивања, осим узимања узорака крви свиња, поступа се и на сљедећи начин:

1) ако су серопозитивне свиње уједно и gravidне крмаче, неке од њих, ако је могуће не мање од три, биће усмрћене и подвргнуте постморталном прегледу, а прије него што се крмаче усмрте треба им узети узорке крви за даље серолошко испитивање. Фетуси се подвргавају прегледу на вирус ККС, вирусни антиген или геном вируса у складу са поглављем V Прилога 1. Правилника ради откривања интраутерине инфекције;

2) ако су серопозитивне свиње крмаче које доје прасад, узорци крви се узимају од све прасади и прегледају на вирус ККС, вирусни антиген или геном вируса у складу са поглављем V Прилога 1. Правилника. Узорци крви за даље серолошко претраживање узимају се и крмачама.

Ако након обављених прегледа на сумњивом имању нису откривени клинички знаци које указују на присуство вируса ККС, али надлежни ветеринарски инспектор сматра да треба извршити даља лабораторијска испитивања да би се искључила ККС, приликом узимања узорака крви поступа се на начин описан у ставу 6. одјелка I поглавља III Прилога 1. Правилника.

Постмортални преглед и узорковање

Ако се на сумњивом имању открију угинуле свиње или свиње за које се очекује да ће угинути извршиће се постмортални прегледи на најмање пет тих свиња, а нарочито на свињама које:

– су прије угинућа показивале или показују типичне знакове ККС,

– имају повишену тјелесну температуру,

– су недавно угинуле.

Ако се приликом таквих постморталних прегледа не утврде промјене које указују на ККС, а узимајући у обзир епизоотиолошку ситуацију, потребно је спровести даља истраживања:

– клинички преглед свиња у производној јединици у којој су држане угинуле свиње или свиње за које се очекује да ће угинути у складу са ставом 4. одјелка I поглавља III Прилога 1. Правилника и узети узорци у складу са ставом 6. одјелка I поглавља III Прилога 1. Правилника,

– постмортални прегледи на три до четири свиње које су биле у контакту са зараженим свињама.

Без обзира на присуство или изостанак болесних промјена које указују на ККС, ради обављања вирусолошких тестова у складу са ставом 1. одјелка II поглавља IV Прилога 1. Правилника, од свиња подвргнутих постморталном прегледу потребно је узети узорке органа или ткива на адекватан начин. Препоручује се да узорци буду узети од недавно угуинулих свиња.

Приликом обављања постморталног прегледа надлежни ветеринарски инспектор наређује и надзире:

– предузимање потребних мјера предострожности и хигијенских мјера ради спречавања ширења болести,

– усмрђивање свиња за које се очекује да ће угинути, на хуман начин, у складу са прописима којима се уређује та област.

2.3. МЈЕРЕ КОЈЕ СЕ ПРЕДУЗИМАЈУ У СЛУЧАЈУ ПОТВРДЕ ККС НА ИМАЊУ

У складу са законом и Правилником, појава ККС, односно свиња заражена вирусом ККС јесте свиња или леш свиње код којих су званично потврђени клинички знаци болести или карактеристичне постморталне промјене или код којих је присуство болести потврђено на основу лабораторијских испитивања, а службена потврда болести је потврда заразне болести ККС на основу добијеног позитивног лабораторијског резултата. Жариште је појава једног или више случајева ККС на имању, а примарно жариште је појава ККС која није епизоотиолошки повезана са претходним избијањем те болести на другом имању које се налази у кругу радијуса 20 km или прво избијање болести на имању на другом подручју.

Одмах након што је званично потврђена ККС успоставља се ЛКЦ у јединици локалне самоуправе и потребном логистиком у РКЦ. Истовремено се предузимају мјере контроле на самом имању, а такође и налажу мјере које се одnose на заражено и угрожено подручје.

Обавјештење о формирању ЛКЦ просљеђује се медијима, а постављају се и писана обавјештења на јавним местима. Становништво се путем медија и у виду летака обавјештава о ризицима које носи појава ККС и достављају се све неопходне информације становништву да би се обзбиједила што боља сарадња, спријечила паника и илегалан промет свиња.

На улазу у заражено имање организује се постављање упозорења да се ради о зараженом имању.

У ЛКЦ чланови кризног центра преузимају своје дужности у складу са задужењима из овог плана. На основу епизоотиолошког извијања, доступних информација у вези са распоредом других имања на којима се држе свиње и друге животиње, кланица, пијаца, кафилерија, фабрика сточне хране, израђује се карта за заражено и угрожено подручје.

У карту се уносе и подаци, као што су број животиња на имањима, категорије свиња, врсте објеката, тип имања и други епизоотиолошки битни подаци. Уз сагласност РКЦ и у складу са рјешењем, одређује се заражено и угрожено подручје. Министарство установљава границе зараженог и угроженог подручја на основу приједлога ЛКЦ и РКЦ, као и мишљења експертске групе.

Приликом одређивања граница зараженог и угроженог подручја уважавају се резултати епизоотиолошког извијања, бројност и густина свиња, географски положај, посебно природне или вјештачке границе, конфигурација терена, положај и међусобна удаљеност имања, њихова физичка повезаност, метеоролошки услови, подаци о промету и трговини свињама, као и број кланица и објеката за прераду и уклањање лешева животињског поријекла, распоређеност других објеката гдје се држе животиње, распоред саобраћајница и близина регионалних путева, односно ауто-путева, близина ловишта и могући контакти са дивљим свињама, као и други фактори.

У зараженој зони, на основу епизоотиолошког извијања и прикупљања свих значајних података, идентификују се контактна имања која могу бити или су у директном или индиректном контакту са зараженим имањем.

2.3.1. Мјере које се спроводе на имању зараженом ККС

Ако је ККС службено потврђена на имању, ветеринарски инспектор, уз мјере из члана 4. став 2. Правилника, на зараженом имању наређује да се:

1) изврши усмрђивање свих свиња на имању, без одгајања, под надзором ветеринарског инспектора, на начин који обезбјеђује спречавање ширења вируса ККС током превоза и усмрђивања свиња,

2) узме довољан броја узорака од усмрђених свиња у складу са Прилогом 1. Правилника да би се утврдио начин уношења вируса ККС на имање и одредило колико је дуго вирус био присутан на имању прије него што је ова болест пријављена,

3) нешкодљиво уклоне лешеве угуинулих и усмрђених свиња, под надзором ветеринарског инспектора,

4) пронађу и нешкодљиво уклоне, под надзором ветеринарског инспектора, производи, сировине и отпаци поријеклом од свиња које су заклане у периоду између вјероватног уноса вируса ККС на имање и почетка спровођења наређених мјера,

5) пронађу и нешкодљиво уклоне, под надзором ветеринарског инспектора, сјеме, јајне ћелије и ембриони свиња који су узети у периоду између вјероватног уноса вируса ККС на имање и почетка спровођења наређених мјера,

6) уклоне све материје и отпад за који постоји вјероватноћа да су контаминирани (као нпр. храна за животиње), односно униште сви материјали за једнократну употребу за које постоји вјероватноћа да су контаминирани, а посебно они који су коришћени за усмрђивање, на начин да се уништи вирус ККС,

7) након нешкодљивог уклањања свиња изврши чишћење и дезинфекција објеката у којима су свиње држане, возила којима је вршен превоз свиња или лешева свиња, опреме, стеље и стајњака у складу са чланом 12. Правилника,

8) у случају примарног избијања ККС врши генетска типизација изолованог вируса ККС у складу са Прилогом 1. Правилника,

9) врши спровођење епизоотиолошког извијања у складу са чланом 8. Правилника.

2.3.2. Мјере које се предузимају у случају појављивања ККС у лабораторији, зоолошком врту, националном парку

Ако се избијање болести потврди у лабораторији, зоолошком врту, националном парку или ограђеном простору на коме се свиње држе у научне сврхе или ради очувања врста или очувања ријетких раса, Министарство може да одобри одступања од мјера из члана 5. став 1. т. 1) и 5) Правилника, ако нису угрожени интереси Републике Српске.

2.3.3. Мјере које се спроводе у случају потврде ККС на имању које има различите производне јединице

Ако је ККС потврђена на имању које се састоји од двије или више одвојених производних јединица, да би се завршио тов свиња, Министарство може да одобри одступање од мјера из члана 5. став 1. тачка 1) Правилника на производним јединицама са здравим свињама, под условом да је утврђено да су структура, величина и удаљеност између производних јединица и поступци који се у њима спроводе такви да те производне јединице имају сасвим одвојене објекте и опрему за смјештај, држање и храњење свиња, тако да вирус не може да се шири из једне производне јединице у другу. У оваквом случају израђује се план одступања од мјера за сузбијање ККС, узимајући у обзир све мјере за спречавање ширења болести и заштиту здравља животиња.

2.3.4. Мјере које се спроводе на контактним имањима

Имања се проглашавају контактним имањима ако надлежни ветеринарски инспектор на основу епизоотиолошког истраживања, спроведеног у складу са Правилником, утврди или сумња да је ККС могла бити унесена с других имања на имања из чл. 4. или 5. Правилника или с тих

имања на друга имања. Тада се на имањима примјењују мјере прописане у члану 4. Правилника, док се сумња на присуство вируса ККС не искључи. Ако епизоотиолошка ситуација то захтијева, надлежни ветеринарски инспектор наређује да се на контактним имањима спроведу мјере прописане у члану 5. став 1. Правилника, као и узимање довољног број узорака од усмрћених свиња у складу са Прилогом 1. Правилника да би се потврдило или искључило присуство вируса ККС.

Најважнији критеријуми и фактори ризика који се узимају у обзир при спровођењу мјера, односно процјена да ли ће се наредити спровођење мјере усмрћивања свиња на контактним имању врши се на основу следећих критеријума.

Главни критеријуми и фактори ризика које треба узети у обзир код доношења одлуке о усмрћивању свиња на контактним имањима

Критеријуми	Одлука	
	за усмрћивање	против усмрћивања
Клинички знаци који указују на ККС на контактним имањима	да	не
Свиње су премјештане из зараженог на контактна имања у периоду након вјероватног уношења вируса на заражено имање	да	не
Контактна имања налазе се на подручју са великом густином популације свиња	да	не
Могућност ширења вируса из мјеста избијања ККС прије увођења мјера за искорјењивање ККС	велика/ непозната	ограничена
Контактна имања смјештана су у кругу од 500 m од мјеста избијања ККС 1	да	не
Контактна имања налазе се у близини више имања на којима је избила ККС	да	не
Број свиња на имању на којем је избила ККС и/или на контактним имањима	велики	мали
1 У подручјима с великом густином популације свиња морају се узети у обзир веће удаљености.		

2.3.5. Епизоотиолошко извиђање

Епизоотиолошко извиђање врши се када постоји потврда ККС на основу епизоотиолошког упитника (анкете), који је саставни дио овог плана и налази се у Прилогу 5/5.

Епизоотиолошко извиђање обавезно обухвата следеће податке:

1) период током кога је вирус ККС могао да буде присутан на имању прије него што је болест пријављена или прије него што се на болест посумњало,

2) могући извор вируса ККС на имању и утврђивање других имања на којима су свиње могле бити заражене или контаминирани из истог извора,

3) кретање људи, возила, свиња, лешева, сјемена, меса или било каквих других материјала или средстава који су могли да пренесу вирус на имање или са њега,

4) ко је пријавио заразу,

5) постојање ветеринарске службе на фарми, ако се ради о интензивној производњи,

6) које су и када мјере изречене, а односе се на: забрану кретања људи, уклањање животиња, транспортних возила, меса, лешева, инструмената или материјала који могу да пренесу узрочника болести са или у дотично имање,

7) идентификација имања у директном и индиректном контакту,

8) трасирање (праћење кретања) заразе, односно инфекције унапријед и уназад, односно праћење кретања пријемчивих животиња, људи, возила, сточне хране или било ког другог материјала којим би узрочник могао да се пренесе,

9) присуство сличних симптома болести у ранијем периоду,

10) подаци о лијечењу животиња: када, због чега и ко је лијечио животиње,

11) подаци о вакцинацији животиња,

12) подаци о надлежној ветеринарској организацији која спроводи имунопрофилактику на фарми,

13) близина других имања са животињама,

14) близина других важнијих објеката: кланице, пијаче, догони стокe, кафилерије, мјешаонице сточне хране,

15) начин исхране животиња,

16) употреба помија у исхрани животиња,

17) ловна подручја, резервати животиња, ограђена ловишта са свињама,

19) менаџмент фарме,

18) врста и намјена објеката,

19) навике радника: имају своју стоку код куће, ловци, хигијена, пресвлачење на фарми и други битни биосигурносни фактори,

20) ниво биосигурносних мјера на фарми: процедуре, изглед и грађа објекта,

21) држање животиња на отвореном,

22) могућност контакта са дивљим свињама,

23) служба обезбјеђења на фармама,

24) климатски утицаји,

25) демографски фактори и навике локалног становништва: клање у домаћинству, прављење традиционалних производа у домаћим условима и друго.

Ако резултати епизоотиолошког извиђања указују на то да би ККС могла да се прошири са имања на имања која се налазе на територији друге државе, о томе се обавјештава та држава.

2.4. МЈЕРЕ КОЈЕ СЕ СПРОВОДЕ У СЛУЧАЈУ СУМЊЕ НА ПОЈАВУ И ПОТВРДЕ ККС КОД ДИВЉИХ СВИЊА

Кад постоји сумња да је дивља свиња заражена вирусом ККС, надлежни ветеринарски инспектор, без одгађања, спроводи епизоотиолошко извиђање и наређује друге мјере да би се потврдило или искључило присуство болести и налаже да се изврши лабораторијско испитивање узорака узетих од свих одстријељених или нађених угиналих дивљих свиња, те о томе информише власнике свиња и ловце.

Након потврде примарног случаја ККС код дивљих свиња, Министарство захтијева од експертске групе да:

1. проучи епизоотиолошку ситуацију и да препоруке за одређивање зараженог подручја на начин прописан овим планом у складу са чланом 16. став 1. тачка 2) Правилника,

2. помогне да се утврде одговарајуће мјере које ће се примјењивати на зараженом подручју, уз мјере из ст. 3. и 4. Правилника, а које могу да укључе и привремену забрану лова и забрану прихрањивања дивљих свиња,

3. изради план управљања кризним ситуацијама у сврху контроле и искорјењивања класичне куге дивљих свиња на зараженом подручју и на имањима у том подручју,

4. помогне спровођењу надзора на терену да би се потврдила ефикасност мјера за искорјењивање ККС у зараженом подручју.

Министарство унутар зараженог подручја налаже следеће мјере:

1) надзор од надлежног ветеринарског инспектора свих имања са свињама и попис свих категорија свиња на имањима на којима је власник свиња дужан да редовно ажурира податке о попису, а подаци из пописа дају се на увид на захтјев и могу бити провјерени од надлежног ветеринарског инспектора током сваког инспекцијског надзора, а ако се свиње држе на отвореном, те наређује израду првог пописа свиња на основу процјене,

2) држање свих свиња на имању у објектима или другом мјесту на коме могу да буду изоловане од дивљих свиња и забрана приступа било каквом материјалу који је могао бити у контакту са дивљим свињама,

3) забрана улаза и излаза свиња на имање и са имања без одобрења надлежног ветеринарског инспектора, узимајући у обзир епизоотиолошку ситуацију,

4) постављање дезинфекционих баријера на улазима и излазима из објеката и имања,

5) примјена одговарајућих хигијенских и биосигурносних мјера од лица која долазе у контакт са дивљим свињама да би се смањило ризик од ширења вируса ККС, а те мјере могу да укључују привремену забрану улаза на имање лицима која су била у контакту са дивљим свињама,

6) вршење дијагностичких испитивања свих уинулих свиња на имању и свиња које показују клиничке знакове ККС,

7) забрана уношења на имање органа или ткива дивље свиње која је одстријељена или пронађена мртва, као и прибора или опреме који би могли бити контаминирани вирусом ККС,

8) обавезан преглед надлежног ветеринарског инспектора и испитивање на ККС свих одстријељених или уинулих дивљих свиња на зараженом подручју у складу са Прилогом 1. Правилника,

9) нешкодљиво уклањање, под надзором надлежног ветеринарског инспектора, трупова дивљих свиња за које се дијагностичким испитивањем утврди да су позитивни на ККС,

10) нешкодљиво уништавање трупова дивљих свиња поријеклом из зараженог подручја које су негативне на ККС (под службеним надзором) или, зависно од могућности одговарајућег ускладиштења трупова до добијања лабораторијског налаза, стављање у промет на даљу обраду (под надзором ветеринарског инспектора),

11) забрана стављања у промет меса дивљих свиња и производа од меса дивљих свиња из зараженог подручја и када се добије негативан резултат испитивања на ККС, а дијелови који нису за исхрану људи обрађују се под надзором надлежног ветеринарског инспектора,

12) вршење генетске типизације изолованог вируса куге свиња у складу са Прилогом 1. Правилника.

Када се ККС појави код дивљих свиња на граничном подручју у Републици Српској, при одређивању мјера које су неопходне за спречавање ширења, сузбијање и искорјенљивање ККС, Министарство сарађује са надлежном службом сусједне државе.

2.4.1. План управљања кризним ситуацијама за контролу и искорјенљивање класичне куге свиња код дивљих свиња

Након утврђивања примарног случаја ККС код дивљих свиња, израђује се План управљања кризним ситуацијама за контролу и искорјенљивање ККС код дивљих свиња на зараженом подручју и на имањима у том подручју, који нарочито садржи податке о:

1) резултатима епизоотиолошког извиђања и контролама спроведеним у складу са чланом 15. Правилника;

2) површини зараженог подручја унутар територије Републике Српске, гдје се приликом одређивања зараженог подручја узимају у обзир резултати спроведеног епизоотиолошког извиђања и географска распрострањеност болести, популација дивљих свиња на том подручју, постојање већих природних или вјештачких баријера и кретање дивљих свиња;

3) организовању и ангажовању биолога, ловаца, ловачких и ветеринарских организација;

4) медијској кампањи и информисању заинтересованих организација и служби;

5) начину одређивања броја и локација метапопулација дивљих свиња у зараженом подручју и око зараженог подручја;

6) приближном броју метапопулација дивљих свиња и њиховој величини у зараженом подручју и око зараженог подручја;

7) раширености ККС у популацији дивљих свиња и о лабораторијским и другим испитивањима одстријељених или пронађених мртвих дивљих свиња, као и о епизоотиолошком извиђању базираном на основу старосних категорија;

8) мјерама за смањење опасности од ширења болести због кретања и/или контакта између метапопулација дивљих свиња, које могу укључивати и забрану лова, као и условима које морају да испуњавају ловци да би се избјегло ширење заразе;

9) мјерама за смањење величине пријемчиве популације дивљих свиња, а нарочито прасади;

10) мјерама којих се ловци придржавају да би се избјегло ширење заразе;

11) поступцима уклањања одстријељених и уинулих дивљих свиња, који се обавезно заснивају на:

1. нешкодљивом уклањању под надзором ветеринарског инспектора или

2. прегледу надлежног ветеринарског инспектора и лабораторијском испитивању у складу са Прилогом 1. Правилника,

3. нешкодљивом уклањању трупова дивљих свиња код којих је утврђена ККС, под надзором надлежног ветеринарског инспектора, и нешкодљивом уклањању, под надзором надлежног ветеринарског инспектора, трупова дивљих свиња са негативним резултатом испитивања на ККС јер није дозвољено стављање у промет трупова дивљих свиња и ако се добије негативан резултат испитивања на ККС;

12) епизоотиолошком извиђању које се обавља на свакој дивљој свињи, било да је одстријељена, било да је пронађена мртва, и које укључује попуњавање епизоотиолошког упитника са подацима о:

1. географском подручју на коме је дивља свиња одстријељена или пронађена мртва,

2. датуму када је дивља свиња одстријељена или пронађена мртва,

3. лицу које је дивљу свињу одстријелило или је пронашло мртву,

4. старости и полу свиње,

5. симптомима прије одстрела, ако је дивља свиња била одстријељена,

6. стању леша,

7. лабораторијским налазима;

13) програмима надзора и мјерама које се примјењују на имањима унутар одређеног зараженог подручја и ако је потребно, у његовој околини, укључујући превоз и премјештање животиња у заражено подручје и изван њега, с тим да ове мјере морају да укључују забрану стављања свиња, њиховог сјемена, ембриона и јајних ћелија у промет изван зараженог подручја;

14) критеријумима на основу којих се укида спровођење мјера за искорјенљивање ККС у зараженом подручју и мјера које се примјењују на имањима у том подручју;

15) надзору и координацији рада служби одговорних за спровођење Плана управљања кризним ситуацијама за контролу и искорјенљивање ККС код дивљих свиња на зараженом подручју и на имањима у том подручју;

16) начину на који ће Републички кризни центар за контролу ККС редовно пратити резултате спровођења Плана управљања кризним ситуацијама;

17) мониторингу на класичну ККС, који се спроводи по истеку периода од 12 мјесеци од последњег потврђеног случаја ККС код дивљих свиња на зараженом подручју и који траје најмање 12 мјесеци и укључује мјере које се спроводе у складу са чланом 16. т. 7), 11) и 12) Правилника.

2.4.2. Поступци серолошког надзора и узорковања у подручјима на којима се сумња на појаву ККС или је ККС потврђена код дивљих свиња

У случају серолошког надзора дивљих свиња у подручјима у којима је потврђена ККС или се на њу сумња, треба

претходно утврдити величину и географско подручје циљане популације од које ће се узимати узорци да би се одредио број узорака које треба узети. Величина узорка одређује се према процијењеном броју живих животиња, а не према броју одстријељених животиња.

Ако нема података о густоћи и величини популације, треба утврдити географско подручје на којем ће се узимати узорци, водећи притом рачуна о сталном присуству дивљих свиња и постојању природних и умјетних препрека које ефикасно спречавају велика и стална кретања животиња. Ако таквих околности нема или се ради о великим подручјима, препоручује се да се за узимање узорака одреде подручја величине од око 200 km², на којима обично живи између 400 и 1.000 дивљих свиња.

Не доводећи у питање одредбе члана 15. став 3. т. 9), 10), 11) и 12) Правилника, минимални број свиња од којих је потребно узети узорак унутар утврђеног подручја мора, са сигурношћу од 95%, омогућити откривање 5% серопреваленције. У ту сврху је потребно узети узорке од најмање 59 животиња са сваког утврђеног подручја. Препоручује се да:

– у подручјима у којима је лов учесталији и редовно се лови или се у њима селективно лови у оквиру мјера контроле болести, отприлике 50% животиња чији се узорци узимају буде старости од три мјесеца до једне године, 35% од једне до двије године, а 15% старије од двије године,

– у подручјима у којима се ријетко лови или се уопште не лови узорци буду узети од најмање 32 животиње из сваке од три старосне групе,

– се узимање узорака обави у кратком периоду, а ако је могуће, не дужем од мјесец дана,

– се старост животиња од којих су узети узорци одреди према израслим зубима.

Узимање узорака од дивљих свиња које су одстријељене или су пронађене угинуле, за потребе вирусолошких тестова, обавља се на начин утврђен у ставу 1. одјелка II поглавља IV Прилога 1. Правилника. Уколико се сматра да је потребан вирусолошки надзор одстријељених дивљих свиња, он се спроводи првенствено на животињама старости од три мјесеца до годину дана.

Сви узорци који се упућују у лабораторију морају бити праћени епизоотиолошким упитником са подацима о:

1. географском подручју на коме је дивља свиња одстријељена или пронађена мртва,

2. датуму када је дивља свиња одстријељена или пронађена мртва,

3. лицу које је дивљу свињу одстријело или пронашло мртву,

4. старости и полу свиње,

5. симптомима прије одстрела, ако је дивља свиња била одстријељена,

6. стању леша,

7. лабораторијским налазима.

2.5. УСПОСТАВЉАЊЕ ЗАРАЖЕНОГ И УГРОЖЕНОГ ПОДРУЧЈА

Након службене потврде болести на имању, Министарство одређује заражено подручје у кругу полупречника од најмање 3 km, које је укључено у угрожено подручје у кругу полупречника од најмање 10 km око жаришта, на основу епизоотиолошких извјештаја РКЦ и мишљења експертске групе. Истовремено се предузимају мјере контроле на самом имању, а такође и налажу мјере које се односе на шире подручје.

Приликом одређивања граница зараженог и угроженог подручја узимају се у обзир:

1) резултати епизоотиолошког извјештаја,

2) географски положај, посебно природне или вјештачке границе,

3) положај и међусобна удаљеност имања,

4) подаци о промету и трговини свињама, као и број кланица и објеката за прераду и уклањање лешева животињског поријекла,

5) објекти и опрема, као и број особља које је на располагању за контролу кретања и премјештања свиња унутар ових подручја, а нарочито свиња које се морају премјештати са имања поријекла ради усмрћивања,

6) конфигурација терена,

7) метеоролошки услови,

8) распоред саобраћајница и близина регионалних путева, односно ауто-путева,

9) ограда ловаца са дивљим свињама и други фактори.

Ако заражено и угрожено подручје укључује дијелове територије једне или више сусједних држава, границе зараженог и угроженог подручја одређују се у сарадњи са надлежним органима тих држава.

Да би се у зараженим или угроженим подручјима обезбиједила добра информисаност о наређеним мјерама које се спроводе на зараженом или угроженом подручју и омогућило њихово спровођење, постављају се видљиви знаци и упозоравајући натписи, те користе средства јавног информисања.

У РКЦ и ЛКЦ чланови кризног центра преузимају своје дужности у складу са задужењима из овог плана.

На основу епизоотиолошког извјештаја, доступних информација у вези са распоредом других имања на којима се држе свиње и друге животиње, кланица, пијаца, кафилерија, фабрика за производњу хране за животиње и других релевантних објеката, израђује се карта зараженог и угроженог подручја. У карту се унесе и подаци, као што је број животиња на имању, категорије свиња, врсте објеката, тип имања и други епизоотиолошки битни параметри. Ове карте служе првенствено да се лицима која доносе одлуке предоче могући развој догађаја и сценарији и да се добије комплетан преглед ситуације на терену.

У зараженом подручју, на основу епизоотиолошког извјештаја и прикупљања свих значајних података, идентификују се контактна имања и она која су у индиректном контакту. Приликом одређивања граница зараженог и угроженог подручја узимају се у обзир сви епизоотиолошки параметри.

2.5.1. Мјере које се спроводе на зараженом подручју

На зараженом подручју Министарство налаже следеће мјере:

1) пописивање свих имања на којима се држе и узгајају свиње, обиљежавање и регистрација свих необиљжених свиња, у што краћем року, након чега, у року од седам дана, надлежни ветеринарски инспектор и надлежни ветеринар врше надзор свих имања у зараженом подручју да би обавили клинички преглед свиња, те контролу регистра свиња на имањима и идентификационе ознаке свиња;

2) забрана премјештања и промета свиња, осим у изузетним случајевима, код премјештања у складу с одредбама члана 10. став 1. тачка 7) Правилника, а од ове забране може се изузети превоз свиња друмским путевима или железницом кроз заражено подручје, уз услов да се превоз обавља без истовара животиња и без заустављања и наведено изузеће може се дати за свиње за клање које долазе изван зараженог подручја и које одлазе на клање, без одгађања, у клиницу која се налази у зараженом подручју;

3) чишћење и дезинфекција, што је прије могуће, након контаминације камиона, других возила и опреме који се користе за превоз свиња, других животиња или материјала који могу да буду контаминирани, у складу са одредбама Правилника;

4) забрана да камион или возило које је употријебљено за превоз свиња напусти заражено подручје док се не очисти и дезинфикује и док их ветеринарски инспектор не прегледа и поново одобри за превоз;

5) забрана улаза и излаза других домаћих животиња на имање и са имања без одобрења надлежног ветеринарског инспектора;

6) обавезно пријављивање надлежном ветеринарском инспектору, без одгађања, сваке обољеле или угинуле свиње са имања, а надлежни ветеринарски инспектор налаже одговарајућа испитивања која су прописана у дијагностичком приручнику;

7) забрана премјештања свиња са имања на којем се држе док не протекне најмање 30 дана од спроведеног чишћења и дезинфекције зараженог имања, а након 30 дана надлежни ветеринарски инспектор може да одобри премјештање свиња са имања под условима из члана 10. став 3. Правилника, и то само за директан превоз у:

1. кланицу коју је одредило Министарство, на хитно клање, ако је могуће у зараженом или угроженом подручју,

2. објекат за нешкодљиво уклањање лешева или одговарајуће мјесто где се свиње одмах усмрћују, а њихови лешеви нешкодљиво уклањају под надзором надлежног ветеринарског инспектора,

3. друге објекте који се налазе у зараженом подручју, у посебним случајевима;

8) забрана промета сјемена, јајних ћелија и ембриона свиња са имања која се налазе у зараженом подручју;

9) примјена биосигурносних поступака које спроводи свако лице које улази на имање или излази са имања у зараженом подручју с циљем смањења ризика од ширења вируса ККС;

10) обавезно потписивање изјаве свих лица која су бораила у зараженим или на заразу сумњивим имањима или другим зараженим локацијама на обрасцу из Прилога 5/1, који је саставни дио овог плана.

Када мјере које се спроведу на зараженом подручју, због нових жаришта, трају дуже од 30 дана, па је због тога угрожена добробит животиња или су се појавили други проблеми у држању свиња, на захтјев власника, ветеринарски инспектор може да одобри премјештање свиња са имања у зараженом подручју, у складу са прописаним условима у ставу 3. члана 10. Правилника, директно у:

1. кланицу коју је одредило Министарство, на хитно клање, ако је могуће у зараженом или угроженом подручју,

2. објекат за нешкодљиво уклањање лешева или одговарајуће мјесто где се свиње одмах усмрћују, а њихови лешеви нешкодљиво уклањају под надзором надлежног ветеринарског инспектора,

3. друге објекте који се налазе у зараженом подручју, у посебним случајевима.

Надлежни ветеринарски инспектор може да одобри премјештање свиња са имања у зараженом подручју под условима да:

1) је надлежни ветеринар, под надзором надлежног ветеринарског инспектора, обавио клинички преглед свиња на имању, укључујући мјерење тјелесне температуре у складу са поступцима из Прилога 1. Правилника и уколико је обављена контрола регистра и бројева ушних маркица,

2) приликом клиничког прегледа и контроле нису утврђени никакви клинички знаци који указују на појаву ККС,

3) се свиње отпремају у превозним средствима које је запечатио надлежни ветеринарски инспектор,

4) се превозна средства и опрема који су били коришћени у превозу свиња одмах након превоза очисте и дезинфикују, у складу са чланом 12. Правилника,

5) је узет довољан број узорака од свиња у складу са Прилогом 1. Правилника, ако се свиње шаљу на клање или су усмрћене, да би могло да се потврди или искључи присуство вируса ККС на тим имањима.

Када надлежни ветеринарски инспектор одобри да се свиње превезу у кланицу, потребно је да:

1) се обавјести надлежни ветеринарски инспектор одговоран за кланицу о упућивању свиња на ту кланицу и да се по приспијећу свиња у кланицу о томе обавјести надлежни ветеринарски инспектор који је одобрио упућивање свиња на клање,

2) се по доласку у кланицу свиње држе и кољу одвојено од других свиња,

3) надлежни ветеринарски инспектор током анте мортем и пост мортем прегледа који се обављају на кланици узме у обзир све знакове који указују на присуство ККС,

4) се свјеже месо свиња преради или обиљежи специјалном ознаком и обради одвојено у објектима које за ту сврху одреди Министарство, а месо мора да се пошаље тако да се пошиљка запечати прије отпреме и остане запечаћена током превоза.

Мјере у зараженом подручју примјењују се најмање док се:

1) не обави чишћење и дезинфекција зараженог имања,

2) свиње на свим имањима клинички и лабораторијски не прегледају у складу са Прилогом 1. Правилника да би се потврдило или искључило присуство вируса ККС, а наведени прегледи обављају се 30 дана после спроведеног чишћења дезинфекције на зараженим имањима.

2.5.2. Мјере које се спроведу на угроженом подручју

На угроженом подручју Министарство налаже сљедеће мјере:

1) пописивање свих имања на којима се држе и узгајају свиње;

2) обиљежавање и регистрација свих необиљежених свиња;

3) забрана премјештања и превоза свиња јавним или приватним путевима, осим ако је неопходно по доставним путевима на имањима, када такво премјештање и превоз одобри надлежни ветеринарски инспектор, а ова забрана се не примјењује ако се свиње превозе друмским или жељезничким саобраћајницама, без истовара или заустављања, или ако свиње за клање долазе изван угроженог подручја на хитно клање у кланицу која се налази у угроженом подручју;

4) чишћење и дезинфекција камиона и других превозних средстава и опреме која је коришћена за превоз свиња, других животиња или материјала који могу да буду контаминирани, што је прије могуће након контаминације, у складу са чланом 12. Правилника, а превозна средства коришћена за превоз свиња не могу да напусте угрожено подручје ако нису претходно очишћена и дезинфикована;

5) забрана уласка и изласка на имање и са имања свим животињама током првих седам дана од одређивања угроженог подручја, без одобрења надлежног ветеринарског инспектора;

6) обавезно пријављивање надлежном ветеринарском инспектору, без одгађања, сваке обољеле или угинуле свиње са имања, а надлежни ветеринарски инспектор налаже одговарајућа испитивања у складу са Прилогом 1. Правилника;

7) забрана премјештања свиња са имања док не протекне најмање 21 дан од спроведеног чишћења и дезинфекције зараженог имања, а након 21 дана, у складу са условима прописаним чланом 10. став 3. Правилника, надлежни ветеринарски инспектор може да одобри премјештање свиња са имања директно у:

1. кланицу коју је одобрило Министарство, на хитно клање, ако је могуће у зараженом или угроженом подручју,

2. објекат за нешкодљиво уклањање лешева или одговарајуће мјесто где се свиње одмах усмрћују, а њихови лешеви нешкодљиво уклањају под надзором надлежног ветеринарског инспектора,

3. друге објекте који се налазе у зараженом или угроженом подручју, у посебним случајевима,

4. кланицу ако се свиње упућују на клање, те надлежни ветеринарски инспектор може да одобри одступања од одредаба члана 10. став 3. тачка 5) и став 4. тачка 4) Правилника, а посебно у односу на обиљежавање свјежег меса наведених свиња, његовог даљег коришћења и одредишта обрађених производа;

8) забрана промета сјемена, јајних ћелија и ембриона свиња са имања која се налазе у угроженом подручју;

9) примјена биосигурносних поступака које спроводи свако лице које улази на имање или излази са имања у угроженом подручју с циљем смањења ризика од ширења вируса ККС.

Када мјере које се спровode у угроженом подручју, због нових жаришта, трају дуже од 30 дана, па је због тога угрожена добробит животиња или су се појавили други проблеми у држању свиња, на захтјев власника, надлежни ветеринарски инспектор може да одобри премјештање свиња са имања у угроженом подручју, у складу са условима прописаним у члану 10. став 3. Правилника, директно у:

1. кланицу коју је одобрило Министарство, на хитно клање, ако је могуће у зараженом или угроженом подручју,

2. објекат за нешкодљиво уклањање лешева или одговарајуће мјесто гдје се свиње одмах усмрћују, а њихови лешеви нешкодљиво уклањају под надзором надлежног ветеринарског инспектора,

3. друге објекте који се налазе у зараженом или угроженом подручју, у посебним случајевима.

Мјере у угроженом подручју примјењују се док:

1) се не обави чишћење и дезинфекција,

2) се свиње на свим имањима клинички, а ако је потребно, и лабораторијски испитају у складу са Прилогом 1. Правилника да би се потврдило или искључило присуство вируса ККС, а наведени прегледи обављају се 20 дана после спроведеног чишћења и дезинфекције на зараженим имању.

2.6. ПОСТУПЦИ ПРОВЈЕРЕ И УЗОРКОВАЊА ПРИЈЕ ДАВАЊА ОДОБРЕЊА ЗА ПРЕМЈЕШТАЊЕ СВИЊА ИЗ ИМАЊА СМЈЕШТЕНИХ У ЗАРАЖЕНИМ И УГРОЖЕНИМ ПОДРУЧЈИМА, КАО И У СЛУЧАЈУ КЛАЊА ИЛИ УСМРЂИВАЊА ТИХ СВИЊА

Не доводећи у питање одредбе члана 11. став 1. тачка 7) подтачка 4. Правилника, да би се у складу са чланом 10. став 3. Правилника одобрило премјештање свиња са имања смјештених у зараженом и угроженом подручју, клинички преглед који наређује и надзире надлежни ветеринарски инспектор мора да буде:

- обављен у периоду од највише 24 часа прије премјештања свиња,

- у складу с одредбама ст. 1, 2. и 3. одјељка I поглавља III Прилога 1. Правилника.

Ако се ради о свињама које треба премјестити на друго имање, осим испитивања које треба спровести у складу са ставом 1. одјељка IV поглавља III Прилога 1. Правилника, у свим производним јединицама имања у којима се држе свиње које се премјештају потребно је спровести клинички преглед свиња, укључујући мјерење тјелесне температуре одређеном броју свиња ако се ради о свињама старијим од три до четири мјесеца. Минимални број свиња које треба прегледати мора да омогући, са сигурношћу од 95%, откривање повишене тјелесне температуре у производним јединицама, ако је она присутна код 10% популације свиња. Ако се ради о приплодним крмачама, минимални број свиња које треба прегледати мора да омогући, са сигурношћу од 95%, откривање 5% преваленце у производној јединици у којој се држе свиње које се премјештају, а ако се ради о нерастовима, треба прегледати све нерастове који се премјештају.

Ако се ради о свињама које се упућују у кланицу, објекат за прераду или на друга мјеста на којима ће бити усмрћене или заклане, поред поступака у складу са ставом 1. одјељка IV поглавља III Прилога 1. Правилника, у свим производним јединицама у којима се држе свиње које се селе спроводи се и клинички преглед свиња. Ако се ради о свињама старијим од три или четири мјесеца, тај преглед укључује и мјерење тјелесне температуре одређеном броју свиња. Минимални број свиња које треба прегледати мора да омогући, са сигурношћу од 95%, откривање повишене тјелесне температуре, ако се она у производним јединица-

ма појављује у преваленцији од 20%. Ако се ради о приплодним крмачама и нерастовима, минимални број свиња које треба прегледати мора да омогући, са сигурношћу од 95%, откривање повишене тјелесне температуре ако се она у производној јединици у којој се држе свиње које се селе појављује у преваленцији од 5%.

Код усмрћивања или клања свиња које се упућују у кланицу, објекат за прераду или на друга мјеста на којима ће бити усмрћене или заклане свиње потребно је од свиња које потичу из сваке од производних јединица из којих се свиње селе узети узорке крви за спровођење серолошких испитивања или узорке крви и тонзиле за спровођење вирусолошких тестова. Минимални број узорака које треба узети мора да омогући, са сигурношћу од 95%, откривање 10% серопреваленције или преваленције вируса у свакој производној јединици. Ако се ради о приплодним крмачама или нерастовима, минимални број свиња чије узорке треба узети мора да омогући, са сигурношћу од 95%, откривање 5% серопреваленце или преваленце вируса у појединици у којој се те свиње држе. Врсте узорака и тест који се употребљава морају да буду у складу са упутствима Министарства, односно мора да се води рачуна о доступности дијагностичких тестова, њиховој осјетљивости, као и о постојећој епизоотиолошкој ситуацији.

Уколико се при клању или усмрћивању свиња открију клинички знаци или постморталне промјене које указују на ККС, одступајући од става 4. одјељка IV поглавља III Прилога 1. Правилника, примјењују се одредбе за узорковање утврђене у одјељку III поглавља III Прилога 1. Правилника.

2.7. МЈЕРЕ КОЈЕ СЕ СПРОВОДЕ У СЛУЧАЈУ СУМЊЕ И У СЛУЧАЈУ ПОТВРДЕ ККС У КЛАНИЦИ, ПРЕВОЗНОМ СРЕДСТВУ, САЈМУ ИЛИ НЕКОМ ДРУГОМ МЈЕСТУ

Када се појави сумња на ККС у кланици, превозном средству, сајму или неком другом мјесту надлежни ветеринарски инспектор одмах спроводи службену контролу да би се потврдила или искључила сумња на појаву ККС у складу са Прилогом 1. Правилника.

Ако се у кланици, превозном средству, сајму или другом мјесту потврди случај ККС, надлежни ветеринарски инспектор:

1) наређује да се усмрте, без одгајања, све животиње пријемчиве на болест у кланици, превозном средству, сајму или другом мјесту,

2) наређује да се нешкодљиво уклоне лешеви, трупови, унутрашњи органи, кланични и животињски нуспроизводи поријеклом од потенцијално заражених животиња под надзором надлежног ветеринарског инспектора,

3) наређује чишћење и дезинфекцију објеката, опреме и возила, коју врши овлашћена ветеринарска организација, под надзором надлежног ветеринарског инспектора, у складу са чланом 12. Правилника,

4) наређује спровођење епизоотиолошког истраживања у складу са чланом 8. Правилника,

5) наређује да се изолат вируса ККС подвргне лабораторијском поступку у складу са Прилогом 1. Правилника да би се идентификовао генотип вируса,

6) наређује спровођење мјера из члана 7. Правилника на имању са којег су допремљене заражене свиње или трупови и на другим контактним имањима, а да се на имању поријекла заражених свиња или трупова примјене мјере из члана 5. став 1. Правилника,

7) забрањује допремање на клање и промет животиња док не истекне период од 24 часа након чишћења и дезинфекције у складу са чланом 12. Правилника.

3. УСМРЂИВАЊЕ (еутаназија)

Усмрћивање животиња спроводи стручно ветеринарско особље под надзором ветеринара или надлежног ветеринарског инспектора. За спровођење усмрћивања ЛКЦ мора обезбиједити довољан број људи, мора се користити исправна опрема и само одобрена средства за усмрћивање. Приликом лишавања живота животиње не смију да пате, односно

не смију да доживљавају физичку или психичку бол, а мјере присиле не смију бити веће него што је то неопходно. До момента усмрћивања са животињама се мора поступати хумано и, уколико је потребно, обезбиједити храну и воду за животиње. Сви поступци са животињама, укључујући и кретање животиња, требају бити сведени на најмању мјеру.

Надлежни ветеринарски инспектор одлучује да ли ће се животиње усмртити у затвореном простору или на отвореном, при чему поступак треба обавити на неподводном тлу или непропусној подлози. Животиње се усмрћују на неки од законом дозвољених начина. Усмрћивање животиња мора се обавити учинковито и на прописани начин тако да се осигура добробит животиња и да се поштују мјере заштите особља које обавља усмрћивање, а у случају одлагања усмрћења, оно мора бити обављено што је могуће прије. Приликом усмрћивања треба водити рачуна о томе да не дође до повређивања особља које је ангажовано на пословима лишавања живота. Усмрћивање животиња треба обављати при дневној свјетлости, а ако се мора наставити и ноћу, потребно је осигурати одговарајућу расвјету.

Забрањено је усмрћивање животиња у присуству људи који нису директно ангажовани на спровођењу мјера усмрћивања, односно у присуству јавности.

Опрема која се користи за усмрћивање животиња мора бити у исправном стању и редовно одржавана.

Губитак свијести и смрт морају бити тренутни, а ако се деси да животиња није тренутно усмрћена, поновни поступак мора бити такав да животиња приликом освјешћивања и поновног покушаја усмрћивања не смије да осјећа бол. Након завршетка усмрћивања мора се проверити да ли су све животиње мртве.

Младе животиње морају бити усмрћене прије старијих животиња, заражене животиње треба да буду усмрћене прве због биосигурносних разлога, након тога животиње које су биле с њима у контакту и тек након тога преостале животиње. По завршеном усмрћивању животиња ветеринар мора проверити да су све животиње мртве и тек након тога допустити спровођење других поступака на животињама.

По завршетку усмрћивања животиња треба саставити писани извјештај, који укључује методу којом су животиње усмрћене, ефикасност усмрћивања и осигурање биосигурносних мјера.

Надлежни ветеринарски инспектор треба да осигура упуте за особље и логистичку подршку за спровођење поступака усмрћивања животиња на свим зараженим имањима у сврху осигурања добробити и здравља животиња.

На свако заражено имање треба да буде распоређена стручна екипа која је одговорна надлежном ветеринарском инспектору. Екипа се мора састојати од особља оспособљеног за спровођење свих захтијеваних поступака, јер у неким ситуацијама од особља може бити затражено да обавља више послова. У свакој екипи мора се налазити ветеринар.

План усмрћивања животиња на имању укључује и следеће:

1. свођење на најмању могућу мјеру руковања животињама и кретање животиња,
2. усмрћивање животиња на зараженом имању,
3. прикупљање података о врсти, броју, старости и тежини усмрћених животиња,
4. одобрење за усмрћење животиња,
5. методе усмрћивања животиња и накнаду трошкова за усмрћене животиње,
6. смјештај и локацију животиња,
7. расположивост и ефикасност опреме потребне за усмрћивање животиња,
8. попис опреме на имању која ће помоћи у поступку руковања животињама и усмрћивања,
9. спровођење биосигурносних мјера и мјера заштите околине,
10. мјере заштите здравља особља и њихове сигурности током спровођења усмрћивања,

11. близину других оближњих имања на којима се држе животиње.

Приликом поступка усмрћивања, у случају потребе, користе се средства за смирење и имобилизацију животиња. Као средства за смирење свиња могу се користити фармацеутска средства регистрована у ту сврху.

Најпримјеренија метода усмрћивања је употреба електричне опреме за омамљивање (електрична клијешта за омамљивање) која се може искористити и за усмрћивање животиње на начин да се струја спроведе и кроз срце.

Једна електрода треба бити постављена на леђа изнад или иза срца, а друга на глави изнад очију, те примијењена струја фреквенције 30 Hz до 60 Hz, 1,3 А, најмање 250 V кроз најмање три секунде.

Као метод може се користити и пиштољ са пенетрирајућим клином или употреба регистрованих фармацеутска средства за усмрћивање (Т-61 или слични препарати регистровани за ову намјену) уз претходну апликацију средства за успављивање. Најповољније мјесто за примјену пиштоља за омамљивање је одмах изнад замишљене средине црте која повезује унутрашње углове очију, у смјеру продужене мождине. Правилан поступак и мјесто примјене при усмрћивању свиња је од нарочите важности јер је мозак свиња релативно мален и добро заштићен синусима. Приликом усмрћивања неопходно је да се јединке правилно фиксирају од стране искусног особља да би се спријечило повређивање лица која се налазе у непосредној близини. Уколико дође до контакта средства за усмрћивање са повријеђеном кожом, очима, нежељеног убризгавања или повређивања неког лица прибором који садржи средство које је намијењено за усмрћивање животиња (игле, бризгалица), неопходно је темељно испрати рану водом и сапуном, хитно се обратити љекару и понијети упутство за употребу из паковања средства за усмрћивање са собом.

Након усмрћивања животиња, а прије спровођења даљих поступака, врши се провера животних функција. Провера се обавља провером рада срца, акта дисања и провером корнеалног рефлекса.

Престанак рада срца треба бити утврђен помоћу стетоскопа, а не опипавањем била, јер након спровођења наведених поступака усмрћивања пулс није могуће утврдити, па тај поступак није мјеродаван за утврђивање смрти животиње. Провера акта дисања посматрањем прснога коша није сигуран начин за утврђивање наступања смрти јер код животиња без свијести удисаји могу бити врло спори и плитки, тако да при употреби овог начина утврђивања смрти животиња треба бити јако опрезан. За доказ постојања корнеалног рефлекса потребно је дотакнути површину очне јабучице. Животиња при свијести ће при овоме подражају трепнути.

Одсуство животних функција и корнеалног рефлекса након пет минута од усмрћивања је сигуран знак смрти.

Приликом спровођења поступка усмрћивања животиња надлежни ветеринарски инспектор је обавезан да:

- изради план усмрћивања на зараженом имању,
- одреди и надзире спровођење поступка за осигурање добробити животиња током усмрћивања, сигурности особља и надзире спровођење биосигурносних мјера,
- организује, даје упуте и руководи екипом људи који ће на зараженом имању обављати усмрћивање животиња у складу са Законом о заштити и добробити животиња,
- одређује потребе у логистици (превозна средства, роковопачи, багери, виљушкари),
- извјештава Министарство о напретку и проблемима,
- подноси писани извјештај о спроведеном усмрћивању у којем описује коришћени начин усмрћивања животиња и дјеловање с обзиром на добробит животиња.

Надлежни ветеринарски инспектор треба да буде оспособљен за:

- процјењивање добробити животиња и њиховог понашања, те анатомских и физиолошких процеса повезаних са усмрћивањем животиња,

- надзор над спровођењем свих активности на имању и достављање резултата на вријеме,

- свијест о физиолошким ефектима процеса на власника имања, на чланове тима и на јавност,

- учинковиту способност комуникације.

Ветеринар је одговоран да:

- одређује и контролише спровођење најприкладнијег начина усмрђивања животиња који неће изазвати непотребну бол, патњу и страх животиња,

- одређује и контролише спровођење или спроводи додатне мјере за заштиту добробити животиња, укључујући и њихово усмрђивање,

- контролише спровођење биосигурносних мјера с циљем смањења ризика од ширења болести унутар и изван имања,

- на лицу мјеста провјерава опрему за усмрђивање животиња, те контролише њено коришћење с обзиром на осигурање добробити животиња, сигурности људи и заштиту околине,

- учествује с надлежним ветеринарским инспектором у припремању извјештаја о спроведеном усмрђивању, у којем се описује начин употребе за усмрђивање животиња и дјеловање с обзиром на добробит животиња.

Ветеринар је оспособљен за:

- процјену заштите добробити животиња, а нарочито учинковитости начина усмрђивања животиња у сврху исправљања грешака током поступка усмрђивања,

- процјену биосигурносног ризика.

Особље које је задужено за поступање са животињама је одговорно да израђује привремену опрему која служи за лакше руковање животињама, ако је потребно, за премјештање и спутавање животиње, а оспособљено је и посједује искуство у руковању животињама у изванредним ситуацијама.

Ветеринарско особље које је задужено за усмрђивање животиња одговорно је за:

- поступање са животињама на начин који им неће узроковати непотребну бол, патњу и страх,

- усмрђивање животиња на начин који укључујући ефикасно омамљивање и усмрђивање.

Ветеринарско особље које је задужено за усмрђивање животиња оспособљено је за:

- руковање опремом за усмрђивање животиња,

- коришћење одговарајућег начина усмрђивања у односу на поједину животињску врсту,

- процјену учинковитости начина усмрђивања.

Особље задужено за нешкодљиво уништавање лешева животиња одговорно је за учинковито уклањање лешева животиња у сврху омогућавања усмрђивања животиња без застоја, те у сврху спречавања ширења болести и оспособљено је за коришћење опреме и примјене одговарајуће технике нешкодљивог уништавања лешева животиња с обзиром на врсту.

Власник имања одговоран је за пружање помоћи екипи за сузбијање и искорјенивање болести, у случају потребе, те оспособљен и посједује одговарајуће знање или једнако вриједно искуство за бригу о животињама и условима држања животиња.

4. НЕШКОДЉИВО УНИШТАВАЊЕ ЛЕШЕВА И КОНТАМИНИРАНИХ ПРЕДМЕТА

4.1. ОПШТИ ПРИНЦИПИ НЕШКОДЉИВОГ УНИШТАВАЊА ЛЕШЕВА И КОНТАМИНИРАНИХ ПРЕДМЕТА

Општи принцип за уништавање лешева јесте да се лешеви уништавају што хитније и што ближе локацији на којој се усмрђене животиње налазе. Треба избјежавати разношење лешева на даље локације, а само када нема услова за уништавање животиња на лицу мјеста, лешева превозити на друге локације, специјалним возилима и под

условима који не дозвољавају цурење материјала и ширење узрочника болести у околини. Приликом транспорта лешева обавезно захтијевати пратњу полиције.

Након спроведеног поступка уништавања лешева спроводи се детаљан поступак чишћења, прања и дезинфекције опреме и возила која су коришћена током поступка уништавања лешева, као и самог простора на коме је спроведен поступак уништавања лешева. У случајевима када се лешеви уништавају у кафирерији транспорт се дозвољава само затвореним возилима специјалне намјене која не дозвољавају цурење материјала. Возилима се обезбјеђује посебна пратња с циљем спречавања ризика расијавања инфективног материјала. Након истовара ова возила морају бити темељно очишћена и дезинфикована. Објекти из којих су лешеви уклоњени морају се што прије очистити и дезинфиковати, укључујући и дијелове имања преко којих су се лешеви преносили или на којима су животиње боравиле. Остаци ткива или крви који су остали после усмрђивања морају се такође уништити на исти начин као и сами лешеви.

Након спроведеног поступка усмрђивања животиња и уништавања лешева сва опрема и возила подвргавају се поступку чишћења, прања и дезинфекције.

4.2. МЕТОДЕ НЕШКОДЉИВОГ УНИШТАВАЊА ЛЕШЕВА

4.2.1. Закопавање на лицу мјеста

У областима гдје је закопавање могуће и дозвољено, закопавање може бити метод избора за нешкодљиво уништавање лешева. Јама мора бити припремљена што прије после потврђивања дијагнозе. За закопавање једне одрасле свиње потребно је 0,3 m². Такође, неопходно је да лешеви буду прекривени слојем земље дебљине најмање 1 m. Треба водити рачуна да је површина подземних вода 2 m од дна предвиђене јаме/рова. За израчунавање величине јаме/рова треба водити рачуна о ефективnoj запремини рова/јаме.

Нпр.: за дужни метар рова/јаме ширине 3 m дубине 5 m, гдје су лешеви прекривени слојем земље дебљине 2 m, има ефективну запремину од 9 m³, што значи да се на дужном метру рова/јаме ових димензија могу закопати 30 одраслих свиња.

Приликом избора мјеста за закопавање посебно треба водити рачуна о нивоу подземних вода, удаљености текућих и стајаћих вода и насеља. Ниво подземних вода не смије бити виши од једног метра у односу на дно јаме. Удаљеност у односу на водотокове не смије бити мања од 50 m, док прве куће не смију бити ближе од 30 m. Сви биоразградиви материјали који се не могу дезинфиковати закопавају се са лешевима животиња. Лешеви морају бити посути слојем негашеног креча, минимум 10 cm и потом слојем земље који не смије бити тањи од 1 m. Ипак, посипање лешева заправо конзервише и онемогућава трулежне процесе. Од већег је значаја дезинфекција, посипање када се закопају, на површини.

Да би се избјегло стварање улегнућа након распаѓања лешева, на површини јаме се мора наслагати слој ископане земље и формирати хумка. Мјесто гдје су животиње закопане мора бити означено на карти (геопозиционирано) и мора бити ограђено. Због могућег ризика по животну средину подаци о закопаном животињама морају се доставити и надлежној служби локалне самоуправе.

Предност оваквог метода уништавања лешева огледа се прије свега у томе што је јефтин и што не изискује велика материјална улагања. Међутим, овај метод није погодан за уништавање већег броја животиња. Тада се могу правити и веће јаме на удаљеним мјестима у односу на имање, али је код оваквог начина нешкодљивог уништавања ризик од загађења животне средине и ширења заразе значајно већи.

Посебан проблем у оба случаја представља загађење подземних и текућих вода и земљишта азотом и амонијаком. Истраживања су показала да је ниво амонијака и азота непосредно уз ивицу јаме и до 2.000 пута већи него што је нормалан налаз у земљишту. Вријеме распаѓања закопаних лешева, у зависности од састава земљишта, траје и до 22 мјесеца.

4.2.2. Спаљивање

У случајевима када лешеве није могуће закопати или транспортовати у кафилерију, лешеве се могу спаљивати. Најбоље је користити покретне спалионице. Постоје новији модели који у потпуности задовољавају стандарде заштите од загађења. Овакви уређаји су безбједни, не загађују околину и не производе непријатне мирисе.

Предност је и то што се лако могу поставити у теренским условима, а комплетан поступак нешкодљивог уништавања дешава се на лицу мјеста.

Недостатак оваквог начина је релативно ограничени капацитет, али су врло прикладни за уништавање лешева код мањих епизоотија, у насељеним мјестима са мањим бројем свиња. Могућ метод је и спаљивање на ломачама. Прије спаљивања треба одредити локацију гдје ће се лешеве спаљивати, обезбједити довољно горива за сагоревање, а лешеве прије спаљивања попрскати дезинфекционим раствором. При избору локације водити рачуна да дим и непријатни мириси не угрожавају насељена мјеста и друге објекте. Мјесто спаљивања треба осигурати да не дође до избијања пожара и обезбједити инцидентна противпожарна средства. Лешеве се на ломачи постављају тако да има довољно ваздуха за сагоревање, а потом натопе довољном количином горива да би што боље сагорјели. Као подлога (чврсто гориво) може се користити угљ, дрва, слама и сл. Испод основе ломаче ископају се канали дубине 30 cm, растојања један метар један од другог. Њихов положај је такав да се налазе у правцу доминантних вјетрова и служе да би се вентилацијом подстакло боље сагоревање. На основу ломаче поставља се чврсто гориво (дрва, угљ), а онда ређају лешеве, и то слојевито – слој лешева, па слој горивог материјала. Када се формира, ломача се полије нафтом или машинским уљем и запали. Након завршеног спаљивања потребно је пепео закопати, а површину земље санирати. Овакав начин уништавања лешева је најнеприкладнији и најризичнији. Представља и велики проблем због загађења животне средине и ширења непријатних мириса у околину. Користити га у крајњој нужди и када друга ефикаснија и мање ризична рјешења нису доступна.

4.2.3. Кафилерија

Лешеве животиња уништавају се у кафилеријама, осим у изузетним случајевима када је лешеве могуће уништити само на лицу мјеста и када за то постоје одговарајући безбједни услови. Лешеве се могу преносити до кафилерије само возилима специјалне намјене која не дозвољавају цурење материјала изван возила. Кафилерија мора бити овлашћена да прерађује инфективни материјал. Овакав начин, ако се спроводи у складу са строгим процедурама и посебним прописом и представља ефикасан начин уништавања лешева, безбједан је по животну средину, а за њега неопходно је обезбједити услове и неопходна средства.

4.2.4. Уништавање инфективног материјала

Стајњак, органски и сви остали материјали које није могуће дезинфиковати, а који су присутни на имању: простирка, храна за животиње, разни отпаци, морају се уништити.

Простирка (стајњак)

У зависности од количине, простирка, односно стајњак могу се закопати заједно са лешевима усмрћених животиња или се слагати на гомили и подвргавати процесу биотермичког уништавања. Процес биотермизације заснива се на активности аеробних термофилних бактерија које захтијевају довољно влаге и кисеоника. Температура коју производе аеробни микроорганизми може да буде око 10 °C виша у односу на температуру коју производе анаеробни микроорганизми, па приликом слагања стајњака водити рачуна да се обезбједи аеробни услови и довољно влаге у гомилама са простирком. Температура унутар гомиле достиже вриједности од 45 °C до 65 °C. На имању треба изабрати локацију која се налази на непропусном терену и гдје нема могућности отицања течности из стајњака који ће се слагати. Ово мјесто треба да буде изоловано од животиња, односно да нема могућности да животиње дођу у контакт са одложеном простирком, као и за људе, осим за лица која су задужена за одлагање стајњака. У случају да овакво мјесто

не постоји на имању, уз одобрење надлежне ветеринарске инспекције, може се одредити мјесто и изван имања под условом да је ризик разношења инфективног агенса занемарљив. Прије изношења простирке из објекта стеља се добро напрска раствором 2% NaOH. Гомиле са стајњаком, односно употребљеном простирком слажу се у облику купе до висине око 1,20 cm. Употријебљену простирку и стајњак слагати у растресите слојеве. Преко ове гомиле сложити слој од 25 cm неконтаминираних сламе, а затим слој од 25 cm неупотријебљене простирке. Површину гомиле напрскати 2% NaOH у количини од 2l/m², прекрити пластичном фолијом и подвргнути процесу биотермизације у периоду од 42 дана. За дезинфекцију стајњака подесан је и 2% KOH. KOH је подесан и због чињенице да се употребом KOH неће нарушити минерални састав земљишта, односно да не узрокује загађење земљишта. У љетњем периоду на сваких 14 дана, а у зимском сваких седам дана, горње слојеве премјештати у унутрашњост да би сви дијелови били подвргнути једнакој (вишој) температури. У случају да температура не може да пређе 45 °C, гомиле се могу додати: слама, сијено, лишће, струготина, односно материјали богати кисеоником. Простирка се не смије износити са имања прије завршетка процеса биотермичке обраде. Простирка и љубре могу се третирати врућом паром температуре 70 °C или се могу уништити, у зависности од количине, као и закопавањем. Дубина закопавања мора бити таква да не дозвољава приступ дивљих и домаћих животиња простирци.

Осока

Контаминирана осока мора се чувати на мјесту сабирања најмање 60 дана од посљедњег додавања инфективног материјала. Период чувања може се скратити само под условима да је третирана дезинфицијенсима, односно поступцима који ће сигурно уништити узрочнике болести. Поступак мора бити испоштован у потпуности и испраћен од стране надлежног ветеринарског инспектора. За дезинфекцију осоке може да се користи хлорамин, хлорни креч и натријум-хипохлорит у количини од 120 g/m³. Минимално вријеме излагања дезинфекцији је 20 минута.

Најбољи ефекат уништавања је на температури осоке од 40 °C до 45 °C.

Слама

Слама се може дезинфиковати прскањем дезинфицијенсом и покривањем стогова пластичним фолијама у периоду од 42 дана. Из практичних разлога једноставније је спалити сламу.

Храна за животиње

Храна за животиње може се уништавати на исти начин као и лешеве усмрћених или угинулих животиња.

Особе које су ангажоване на пословима усмрћивања и уништавања лешева и другог контаминираних материјала морају користити средства личне заштите и строго се придржавати процедура. Сва заштитна одјећа и друга опрема за једнократну употребу након завршетка посла мора бити уништена. Остала обућа и друга средства морају бити темељно дезинфикована и очишћена, а возила и опрема такође опрани и дезинфиковани.

5. ДЕЗИНФЕКЦИЈА ЗАРАЖЕНОГ ИМАЊА, ОБЈЕКТА, ОПРЕМЕ И ВОЗИЛА

5.1. ОПШТИ ПРИНЦИПИ

Чишћење и дезинфекцију спроводи овлашћена ветеринарска организација под надзором надлежног ветеринарског инспектора и према његовим инструкцијама, употребом одговарајућег одобреног дезинфекционог средства, у складу са принципима и поступцима прописаним у Прилогу 2. Правилника.

Важан сегмент сузбијања заразе јесте и дезинфекција зараженог имања, објеката, опреме, возила, отпадног и другог контаминираних материјала. Дезинфекцију треба организовати и спроводити у комбинацији са темељним механичким чишћењем и прањем, при чему се увијек треба придржавати општих принципа заштите здравља људства које је ангажовано на овим пословима. Особе ангажоване на овим пословима мора да се строго придржава процеду-

ра, да носи заштитну опрему и да свој контакт са контаминираним материјалима сведе на минимум. Са опасним средствима мора се руковати максимално опрезно.

Дезинфекција се спроводи као уводна (припремна), текућа и завршна.

Нешкодљиво уништавање лешева, дезинфекцију објеката и зараженог имања обављају специјализоване екипе ветеринарских станица, ветеринарских института и других организација овлашћених за обављање ДДДД послова (дезинфекција, дезинсекција, дератизација и деодорација) и ангажованих од стране Министарства. На овим пословима помоћ им пружају комуналне службе локалне самоуправе и локални штабови цивилне заштите.

Сва лица која су ангажована на пословима дезинфекције морају бити квалификована за ове послове и адекватно опремљена заштитном одјећом и опремом: заштитна одијела, капе, гумене чизме, рукавице, наочаре, кецеље и маске. За дезинфекцију мора се користити исправна опрема која даје што богатију маглу дезинфекционог раствора: термално замагљивање, моторне механичке прскалице.

Приликом чишћења и дезинфекције мора се поштовати сљедеће:

1) поступке чишћења и дезинфекције, а по потреби уништавање глодара и инсеката употребом одобрених производа, спроводе овлашћене ветеринарске организације под надзором и у складу са упутствима надлежног ветеринарског инспектора;

2) дезинфекциона средства која се употребљавају и њихове концентрације морају бити одобрени да би се осигурало уништавање вируса ККС;

3) ефикасност дезинфекционог средства мора се проверавати редовно и прије употребе, имајући у виду да се ефикасност неких дезинфицијенаса дужим складиштењем смањује;

4) при избору дезинфекционог средства и поступака дезинфекције мора се водити рачуна о просторији, возилу и објекту у којима се примјењују;

5) услови у којима се примјењују средства за одмашћивање, дезинфекциона средства морају да буду таква да не нарушавају њихово дејство, а нарочито морају да се уважавају техничке препоруке произвођача, као што су притисак, минимална температура и потребно вријеме дјеловања средства;

6) без обзира на врсту дезинфекционог средства које се користи, потребно је да се:

– темељно натопи простирка, стајњак и осока дезинфекционим средством,

– темељно оперу и четком орибају подови, рампе, ограде и зидови након уклањања и демонтажа опреме и инсталације (гдје је то могуће) да би се обезбједио највећи ефекат чишћења и дезинфекције,

– понови дезинфекција и остави да дезинфекционо средство дјелује најмање онолико колико је наведено у препорукама произвођача,

– вода која је употријебљена за чишћење одстри тако да се спријечи ширење вируса ККС;

7) када се чишћење спроводи течностима које се примјењују под притиском, мора се пазити да не дође до поновног контаминирања већ очишћених површина;

8) да се опере, дезинфикује или уништи опрема, инсталације, предмети или компоненте за које постоји вјероватноћа да су контаминирани;

9) да се пази да након поступка дезинфекције не дође до поновног контаминирања;

10) да се води посебна евиденција о спроведеном чишћењу и дезинфекцији, те да о томе постоји доказ на имању или у возилу.

Поступак чишћења и дезинфекције на зараженим имањима спроводи се као прво чишћење и дезинфекција, те као завршно чишћење и дезинфекција.

Прво чишћење и дезинфекција подразумева да:

1) током усмрћивања животиња морају да се предузму све потребне мјере да би се ширење вируса ККС избјегло или свеело на минимум (нпр. инсталирање привремене опреме за дезинфекцију, снабдијевање заштитном одјећом, тушевицама, деконтаминација употријебљене опреме, инструмената и уређаја, као и прекид напајања вентилације струјом),

2) се лешеви угинулих или усмрћених животиња попрскају дезинфекционим средством,

3) се за превоз лешева из зараженог имања користе непропусни и затворени контејнери и друга средства,

4) се одмах након уклањања лешева и биолошких материјала објекти гдје су свиње биле смјештене, други објекти на имању, двориште и сви предмети и материјали који су могли да буду контаминирани током уништавања, клања или постморталних прегледа свиња обилно попрскају дезинфекционим средством одобреним за коришћење,

5) се сва ткива и крв који би могли да настану током клања или постморталних прегледа, као и контаминирани предмети, опрема и површински слојеви земље, пажљиво сакупе и нешкодљиво уклоне заједно са лешевима,

6) употријебљено дезинфекционо средство дјелује на површинама на којима је коришћено најмање 24 часа.

Завршно чишћење и дезинфекција подразумева да се:

1) стајњак и коришћена простирка од стране и третирају, односно пакују, те стајњак и коришћена простирка попрскају дезинфекционим средством и оставе да стоје најмање 42 дана или се униште спаљивањем или закопавањем,

2) масноћа и прљавштина од стране са свих површина употребом средстава за одмашћивање и површине оперу водом,

3) након прања водом површине поново обилно попрскају дезинфекционим средством,

4) након седам дана објекти и површине поново очисте средством за одмашћивање, исперу водом, обилно попрскају дезинфекционим средством и поново исперу водом.

Дезинфекција контаминираних простирке, стајњака и осоке подразумева да се:

1) пакују стајњак и коришћена простирка, те попрскају дезинфекционим средством и оставе да стоје најмање 42 дана или се униште спаљивањем или закопавањем,

2) стајњак и осока не користе најмање 42 дана од последњег додавања зараженог материјала, осим ако надлежни ветеринарски инспектор дозволи краће вријеме стајања стајњака који је претходно био третиран у складу са упутством на начин да је осигурано уништавање вируса ККС.

Ако се свиње држе на отвореном, надлежни ветеринарски инспектор може да одобри одступање од одредаба ст. од 1. до 4. Прилога 2. Правилника и одреди посебне поступке чишћења и дезинфекције, узимајући у обзир тип имања и климатске услове.

Све производне јединице које су функционално и физички повезане са зараженим имањем морају бити дезинфиковане. Возила која су коришћена за превоз животиња, хране за животиње, стајњака и другог контаминираних материјала морају бити дезинфикована.

5.2. ДЕЗИНФЕКЦИЈА ОБЈЕКТА У КОЈИМА СУ СЕ НАЛАЗИЛЕ БОЛЕСНЕ ЖИВОТИЊЕ

Уводна (прва) дезинфекција:

Одмах након завршетка поступка усмрћивања животиња спроводи се поступак уводне дезинфекције објеката и опреме у којима су боравиле животиње. Све површине унутар објекта, укључујући опрему и усмрћене животиње, напрскати раствором радног раствора дезинфицијенса у количини од 1 l/m². Дезинфекционо средство избора за ову намјену је 2% раствор NaOH. Оставити да дезинфицијенс дјелује наредних 30 минута. Након истека овог периода започети изношење лешева. У случају да су животиње усмрћене изван објекта, објекат напрскати раствором

2% NaOH, а животиње напрскати по завршетку поступка усмрћивања и транспортовати до мјеста нешкодљивог уништавања.

Механичко чишћење и прање

Након завршетка усмрћивања животиња и изношења лешева из објекта приступа се детаљном механичком чишћењу објекта, а потом и прању. Циљ овог поступка је уклањање грубих нечистоћа и омогућавање што бољег контакта површина које се дезинфикују и радног дезинфекционог раствора. Осим тога, органске материје на себе везују вирусне партикуле и смањују ефекат дезинфекције с обзиром на то да дезинфицијенс теже допире до узрочника болести.

С тим у вези, мора се спровести чишћење и прање зидова, плафона и подова с циљем што комплетнијег одмашћивања и скидања органске материје. За прање може се користити вода под притиском којој су додата средства за одмашћивање. Приликом употребе воде под притиском избежавати накнадно контаминирање већ очишћених површина због прскања течности са прљавих површина. За одмашћивање се може користити 3% топли раствор (55 °C) NaCO_3 , коме је додато 0,3% натријум-метасиликат и уз употребу притиска 80–100 бара. Опрему, зидове и подове прати до постизања “сензорне” чистоте. Метална опрема, као што су кавези, може се деконтаминирати термичким третманом употребом пламена.

Сва опрема унутар објекта, као што су: појилице, хранилице, елеватори и транспортери хране морају се опрати и третирати дезинфицијенсом најмање 24 часа. Најбоље је ову опрему прво раставити па онда опрати и дезинфиковати.

Очистити опрему за освјетљавање. У објекту је потребно очистити зидове и плафоне, као и опрему за освјетљавање с обзиром на то да су ови уређаји увијек запрљани.

Текућа дезинфекција

Послије спровођења поступка уклањања грубе нечистоће и прања објекта и опреме приступа се дезинфекцији објекта и опреме. Дезинфицијенс наносити равномјерно и темељно на све површине: зидове, подове, плафоне, спољашње површине зидова. Водити рачуна и о количини нанијетог дезинфекционог средства, концентрацији и експозицији. Поступак наношења дезинфицијенаса поновити након 24 часа.

У објектима код којих су подови направљени од водо-непропусних материјала, као што су бетон, цигла, асфалт или други материјали, 2% раствор NaOH наносити у количини од 0,7 l/m². На водопрпусне површине, као што су земљани подови, ако су набијени, наносити раствор у количини од 1 l/m², а на ненабијене земљане подове у количини од 1,5 l/m².

Резервоари за воду морају се такође испразнити, опрати и дезинфиковати.

Торњевци и силоси за храну морају се испразнити, опрати топлем водом под притиском и на крају фумигирати.

Возила се дезинфикују послје механичког чишћења и прања, при чему посебну пажњу треба посветити точковима, браницима, блатобранима и бочним странама возила.

Ситна опрема се може дезинфиковати потапањем у дезинфицијенс.

Опрема треба да стоји у раствору потопљена најмање четири часа.

Завршна дезинфекција

Завршна дезинфекција спроводи се седам дана послје другог третмана имања, објекта, возила и опреме. Поступак је идентичан као и код текуће дезинфекције.

Листа дезинфицијенаса који су активни против вируса ККС, концентрације и препоруке за употребу:

1) натријум-хидроксид: 2% раствор за дезинфекцију отворених површина, зидова, подова, дијелова опреме који су отпорни на натријум-хидроксид, дезинфекцију тачкова у дезинфекционим баријерама,

2) натријум-хипохлорит: 2,3% активне хлорне солације за дезинфекцију опреме,

3) 2% раствор “Виркон С”, “Oxucid” (комбинација калијум-моноперсулфата, калијум-сулфата),

4) лимунска киселина: 0,2% раствор за дезинфекцију руку.

Евиденција о обављеној дезинфекцији

О обављеним пословима дезинфекције и утрошку средства за дезинфекцију обавезно је водити уредну евиденцију, која треба да садржи:

- 1) назив утрошеног дезинфицијенса,
- 2) количину утрошеног дезинфекционог средства,
- 3) концентрацију радног раствора.

За сваку извршену дезинфекцију обавезно је издати признаницу власницима имања и возила.

Дезинфицијенси који уништавају вирус ККС, концентрације и контактнo вријеме дјеловања

АКТИВНИ ПРИНЦИП	КОНЦЕНТРАЦИЈА	КОНТАКТНО ВРИЈЕМЕ
Сапуни и детерџенти	По препоруци произвођача	10 минута
Оксиданси: натријум-хипохлорит калцијум-хипохлорат	2% до 3% (20.000–30.000 ppm)	10–30 минута
Базе: натријум-хидроксид калијум-хидроксид	2%	10 минута
Киселине: хидрохлорна киселина лимонска киселина	2% 0,2%	10 минута 30 минута
Алдехиди: глутар алдехид	2%	10–30 минута

Скала за израчунавање концентрације радног раствора NaOH према измјереној pH вриједности радног раствора

	pH радног раствора	Концентрација радног раствора у %
1.	12.7	0.5
2.	13.1	1
3.	13.5	2
4.	13.8	3

6. ПОНОВНО НАСЕЉАВАЊЕ СВИЊА НА ИМАЊУ НА КОМЕ СУ БОРАВИЛЕ ЗАРАЖЕНЕ ЖИВОТИЊЕ

Поновно увођење свиња на заражено имање може да се изврши по истеку 30 дана од завршетка чишћења и дезинфекције, спроведених у складу са чланом 12. Правилника.

Приликом поновног увођења свиња на имање узима се у обзир начин држања свиња на наведеном имању, а за поновно увођење потребно је да се задовоље следећи захтјеви:

1) на имању гдје се свиње држе на отвореном прво морају да се уведу сентинел свиње (које су испитане и дале негативан резултат на присуство антитијела на вирус ККС) или свиње које долазе са имања на којем није било никаквих ограничења повезаних са ККС;

2) сентинел свиње се, у складу са упутствима надлежног ветеринарског инспектора, правилно распоређују по цијелом зараженом имању и од њих се након 40 дана од увођења узимају узорци ради испитивања на присуство антитијела на вирус ККС, у складу са Прилогом 1. Правилника, а кад се добије негативан резултат серолошког испитивања и ако ниједна свиња није развила антитијела на вирус ККС, може да се приступи даљем увођењу свиња на имање, а ниједна свиња не смије напустити имање до добијања налаза серолошког испитивања с негативним резултатом;

3) код свих других начина узгајања поновно увођење свиња у имање одвија се или у складу са одредбама члана 13. т. 1) и 2) Правилника или се све свиње уведу под условом да:

1. долазе са имања која нису била подвргнута никаким ограничењима повезаним са ККС и да се уведу у имање у року од 20 дана,

2. се свиње у обновљеном крду подвргну серолошком испитивању у складу са Прилогом 1. Правилника, с тим да се узорци за овај преглед узимају најраније 40 дана након доласка на имање посљедњих свиња,

3. ниједна свиња не смије да напусти имање док се не добију негативни резултати серолошког испитивања.

Ако је од чишћења и дезинфекције на зараженом имању протекло више од шест мјесеци, надлежни ветеринарски инспектор може дозволити одступање од одредаба из члана 13. став 2. Правилника, узимајући у обзир епидемиолошку ситуацију.

7. ПЛАН ХИТНЕ ВАКЦИНАЦИЈЕ ККС

У складу с чланом 18. Правилника, није дозвољено коришћење вакцине против ККС, а руковање, производња, складиштење, снабдијевање, дистрибуција или продаја вакцине против ККС на територији Републике Српске обавља се под надзором Министарства.

7.1. ХИТНА ВАКЦИНАЦИЈА ККС СВИЊА

Изузетно од одредбе члана 18. став 1. Правилника, у случају кад је на имању потврђена ККС, а епидемиолошки подаци указују на опасност од ширења ове болести, може се спровести хитно вакцинисање свиња на имању у складу с одредбама члана 19. Правилника и овим планом.

Главни критеријуми и фактори ризика које треба узети у обзир прије доношења одлуке о спровођењу хитне вакцинације описани су у Прилогу 4. Правилника.

ГЛАВНИ КРИТЕРИЈУМИ И ФАКТОРИ РИЗИКА КОЈЕ ТРЕБА УЗЕТИ У ОБЗИР КОД ДОНОШЕЊА ОДЛУКЕ О СПРОВОЂЕЊУ ХИТНЕ ВАКЦИНАЦИЈЕ СВИЊА НА ИМАЊУ

Критеријуми	Одлука	
	за вакци- нацију	против вак- цинације
Број / кривуља инциденције избијања класичне куге свиња у претходних 10–20 дана	висок / брзо расте	низак / малена или споро расте
Имање на којем би се могла спровести вакцинација налази се на подручју велике густине популације свиња	да	не
Вјероватноћа нових избијања класичне куге свиња на одређеном подручју током сљедећа два или више мјесеци	велика	мала
Недостатак капацитета за нешкодљиво уклањање свиња	да	не

Кад се намјерава спровести вакцинација, Министарство доноси Наредбу о хитној вакцинацији у складу са чланом 19. став 3. Правилника, која обавезно садржи податке о:

1) релевантним чињеницама везаним за болести због којих је дошло до захтјева за хитном вакцинацијом,

2) величини географског подручја на којем би се хитна вакцинација требала спровести, те о броју свињогојских имања на том подручју,

3) категоријама свиња и приближном броју свиња које ће бити вакцинисане,

4) вакцини која ће бити употребљена,

5) трајању акције вакцинације,

6) означавању и регистрацији вакцинисаних свиња,

7) мјерама које се односе на стављање свиња и њихових производа у промет,

8) критеријумима који се узимају у обзир код доношења одлуке о томе хоће ли се спровести вакцинација или мјера из члана 7. став 2. Правилника на контактним имањима,

9) другим питањима (радњама) која произлазе из хитног цијепљења, укључујући клиничко и лабораторијско испитивање узорака узетих на имањима гдје је спроведена вакцинација, те другим имањима на подручју гдје се вакцинација спроводи, а нарочито ако је употребљена маркирана вакцина.

Наредба о хитној вакцинацији прописује и да ће све свиње на имањима гдје је вакцинација спроведена бити заклане или усмрћене без одлагања, у складу са чланом 19. став 4. тачка 1) Правилника, а да је свјеже месо поријеклом од тих свиња нешкодљиво уклоњено или означено жигом који је прописан за хигијенски неисправно месо и послано на даљу обраду у објекат који за то одреди Министарство, а пошиљка меса која се шаље у тај објекат запечаћена је током превоза и прије стављања у промет.

7.1.1. Начела вакцинације

У случају избијања ККС, експертска група процјењује опасност од ширења заразе. Одмах након те процјене, о налазима обавјештава се РКЦ и ЛКЦ, који надзире послове на терену. Ако се одлучи да у околини избијања заразе треба спровести хитну вакцинацију, обавјештавају се сви радници ветеринарских организација и друге особе које ће бити укључене у акцију хитне вакцинације.

О врсти и коришћењу вакцине одлучује РКЦ.

У зависности од околности, РКЦ може се одлучити за три начина вакцинације:

1. вакцинација у кругу од 1 km до 3 km око зараженог имања, а у року од 48 часова морају бити вакцинисане све за болест пријемчиве животиње, животиње се означавају и касније усмрћују, те нешкодљиво уништавају под надзором надлежног ветеринарског инспектора,

2. вакцинација у кругу од 10 km око зараженог имања, те у том случају вакцинисане се у подручју од 10 km, а у року од седам дана морају бити вакцинисане све за болест пријемчиве животиње (промет вакцинисаних животиња дозвољен је само унутар подручја вакцинације, осим у случају кад животиње иду непосредно на клање),

3. вакцинација већих подручја или читаве територије Републике Српске.

Вакцинација се, по правилу, спроводи само на зараженом и угроженом подручју. Величина и облик подручја вакцинације зависи од околности, а одговара величини круга с радијусом од 10 km. Подручје вакцинације уз границу не прелази границу угроженог подручја.

Почетно подручје у којем се вакцинишу за болест пријемчиве животиње одређује Министарство на основу извјештаја експертске групе. Предвиђено је да се почетно подручје не одређује формално, јер ће се вјероватно мијењати, могуће често и брзо, што зависи од даљег избијања болести и каснијим налазима експертске групе. Коначно подручје биће одређено тек када буду прикупљени комплетни епидемиолошки подаци о избијању заразе. Вањске границе подручја морају бити одређене, нпр. ријеком, железничком пругом, цестом или неком другом физичком посебношћу. Имања кроз која пролази граница вакцинације узимају се као да су у цјелини унутар подручја вакцинације. Ако дође до даљег избијања болести, потребно је ширити радијус вакцинације, а у исто вријеме, по потреби се проширује и заражено подручје да би се осигурало да је вакцинацијом обухваћено читаво подручје.

Циљ хитне вакцинације у кругу је ограничавање ширења заразе. Зато је потребно у што краћем року вакцинисати што већи број животиња око првобитног избијања болести. Хитна вакцинација је под надзором надлежног ветеринарског инспектора. Преглед и вакцинацију животиња обављају ветеринари, који се активирају у довољном броју да би се вакцинација обавила на вријеме. Ако је потребно, ветеринарима се додјељује и помоћ техничког особља, које им помаже у раду и стерилизацији опреме. О томе води бригу предсједник ЛКЦ.

У складу са чланом 19. став 4. Правилника, осим мјера прописаних чл. 10. и 11. Правилника, надлежни ветеринар-

ски инспектор обавезно током спровођења вакцинације наређује и надзире:

1) забрану промета живих свиња с подручја гдје се вакцинација спроводи, осим ако се превозе директно на кланицу унутар подручја на којем се вакцинација спроводи и коју је одредило Министарство или се свиње превозе ради хитног клања у кланицу која је близу тог подручја или у кафилерију или одговарајуће мјесто гдје се свиње могу хитно усмртити, а њихови трупови нешкодљиво уклонити, под службеним надзором надлежног ветеринарског инспектора,

2) да месо вакцинисаних свиња буде нешкодљиво уклоњено или означено жигом који је прописан за хигијенски неисправно месо и послано на даљу обраду у објект који за то одреди Министарство, а пошиљка меса која се шаље у тај објект мора да буде запечаћена прије стављања у промет и да остане запечаћена током превоза,

3) проналажење и уништавање сјемена, јајних ћелија и ембриона свиња који су узети у периоду од 30 дана прије вакцинације, под службеним надзором надлежног ветеринарског инспектора.

Мјере из члана 19. став 4. Правилника остају на снази најмање шест мјесеци након спроведеног вакцинисања.

Прије истека периода из члана 19. став 5. Правилника, надлежни ветеринарски инспектор забрањује:

1) стављање у промет серопозитивних свиња са имања на којем се држе, осим у промет ради хитног клања;

2) узимање сјемена, јајних ћелија или ембриона од серопозитивних свиња;

3) стављање у промет прасади серопозитивних крмача са имања, осим ако се превозе:

1. у кланицу, на хитно клање,

2. на имање које је одредило Министарство са ког се та прасад шаљу директно на кланицу,

3. на имање након што је серолошко испитивање дало негативан резултат на присуство антитијела за вирус ККС.

Осим мјера из члана 19. ст. 5. и 6. Правилника, мјере из члана 19. став 4. Правилника могу се укинути након:

1) што су све свиње са имања на којем је спроведено вакцинисање заклане или усмрћене у складу са чланом 19. став 4. тачка 1) Правилника, а свјеже месо поријеклом од тих свиња нешкодљиво уклоњено или означено жигом који је прописан за хигијенски неисправно месо и послано на даљу обраду у објект који за то одреди Министарство, а пошиљка меса која се шаље у тај објект је запечаћена током превоза и прије стављања у промет;

2) што су сва имања гдје је спроведено вакцинисање очишћена и дезинфикована у складу с чланом 12. Правилника;

3) спровођења мјера из члана 19. става 4. Правилника, када надлежни ветеринарски инспектор обавезно наређује:

1. забрану увођења свиња на имање прије истека десет дана од спроведеног чишћења и дезинфекције и након што су све свиње на имању на којем је спроведено вакцинисање заклане или усмрћене,

2. клинички преглед и лабораторијско испитивање, у складу са Прилогом 1. Правилника, свих свиња након увођења на имања на подручју гдје је вакцинисање спроведено да би се открила могућа присутност вируса ККС, а наведена испитивања могу се спроводити тек након истека 40 дана од увођења свиња, а током тог периода свиње не смију напустити имање.

У случајевима када је током акције вакцинације коришћена маркирана вакцина, може се одобрити одступање од одредаба из члана 19. ст. 4, 5. и 6. Правилника, посебно у погледу означавања меса вакцинисаних свиња, његове касније употребе и намјене обрађених производа, а то одобрење зависи од следећих услова:

1) да је наредба о хитној вакцинацији донесена прије почетка вакцинације, у складу са чланом 19. став 3. Правилника,

2) да се допуштање одступања од одредаба члана 19. ст. 4, 5. и 6. Правилника заснива на процјени опасности од ширења вируса ККС након премјештања или продаје вакцинисаних свиња, њиховог подмлатка или њихових производа.

Изузетно од одредбе члана 18. став 1. Правилника, хитно вакцинисање дивљих свиња може бити спроведено у складу с одредбама члана 20. ст. 2. и 3. Правилника, ако је ККС код њих потврђена и ако епидемиолошки подаци указују на опасност од ширења болести. У случају одлуке о спровођењу хитне вакцинације, Министарство поступа у складу са Наредбом о хитној вакцинацији дивљих свиња, која обавезно садржи податке о:

1) релевантним чињеницама везаним за болести које су довеле до захтјева за хитним вакцинисањем,

2) величини географског подручја на којем ће хитно вакцинисање бити спроведено, а које је у сваком случају дио зараженог подручја које је дефинисано у складу са чланом 16. став 1. тачка 2) Правилника,

3) врсти вакцина које ће бити коришћене и поступку вакцинације,

4) посебним мјерама потребним за вакцинацију прасади,

5) очекиваном трајању акције вакцинације,

6) приближном броју дивљих свиња које ће бити вакцинисане,

7) мјерама за спречавање брзог повећања броја, популацijske обнове дивљих свиња,

8) мјерама за спречавање ширења вакциналног вируса на свиње које се држе на имањима, ако је то потребно,

9) очекиваним резултатима акције вакцинације и параметрима на основу којих ће бити процијењена њена ефикасност,

10) органу надлежном за надзор и усклађивање рада служби одговорних за спровођење Плана хитне вакцинације,

11) начину извјештавања који омогућава да Републички кризни центар за контролу ККС може редовно провјеравати резултате акције вакцинације,

12) другим питањима која се односе на спровођење других хитних мјера.

Ако је подручје вакцинације близу територије друге државе у којој се, такође, спроводу мјере искорјењивања ККС код дивљих свиња, треба да се осигура усклађеност с планом вакцинације и другим мјерама које се спроводу у сусједној држави.

7.1.2. Спремност, набавка и чување вакцинације

Резерву вакцине одговарајућег типа осигурава РКЦ, као и начин дистрибуције. С вакцином треба поступати и складиштити ју на начин који је описан у овом плану.

РКЦ:

- обавјештава све ветеринарске инспекторе, ветеринарске лабораторије, све ветеринарске организације о одлуци вакцинације и о границама почетног подручја вакцинације,

- брине се за објављивање на подручју територије Републике Српске и обавјештавање на планираном вакцинисању – Обавијест о вакцинацији против ККС, која је саставни дио овог плана и дата је у Прилогу 2/1,

- брине се за дистрибуцију вакцине и опреме из централног складишта у ЛКЦ,

- брине за набавку додатних количина вакцине и опреме, по потреби.

Предсједник ЛКЦ:

- води евиденцију особља које ће учествовати у хитним акцијама вакцинације,

- има на располагању географске карте подручја, заједно с подацима о свињогојским имањима, кланицама, фабрикама сточне хране,

- процјењује колико ће особља бити потребно и брине се за њихово активирање за преузимање вакцине из референтне лабораторије за ККС,

– осигурава да су на располагању средства за завршетак вакцинације у року од 48 часова или седам дана, зависно од начина вакцинације (процјењује се да сваки ветеринар може дневно вакцинисати 100 животиња),

– брине се за канцеларијске просторије и особље.

– брине се за превоз и дистрибуцију вакцине по имањима.

ЛКЦ брине за пријем, складиштење, издавање вакцине и опреме. С тим у вези, мора се поштовати следеће:

– вакцину треба држати у фрижидеру (оперативно складиште) и свакодневно провјеравати да ли се температура одржава између +2 и +4 °С, а ако је температура у комори складиштења виша од 8 °С или нижа од 0 °С, одмах се мора обратити РКЦ,

– треба се побринути да се вакцина добија најмање једном дневно, а кад су температуре околине високе, потребно је организовати доставу вакцине и два пута дневно,

– на свакој бочици вакцине прије издавања мора бити оштампан датум,

– дневно издавање вакцине мора се базирати на процјени броја животиња које ће се тог дана вакцинисати, уз додаток 25%, неотворене бочице вакцине које се тог дана не потроше враћају се у фрижидер, а издају се за употребу следећи дан, а те бочице код поновног издавања не треба поновно означавати датумом, потрошња вакцине се евидентира сваки дан на основу кратких дневних извјештаја лица која вакцинишу, а извјештај је саставни дио овог плана и дат је у Прилогу 2/3,

– опрема за вакцинисање даје се ЛКЦ и мора садржавати довољну количину опреме по екипама које ће обављати вакцинацију,

– мора се побринути да преглед и вакцинисање свих за болест пријемчивих свиња одговарајуће старости буде обављен што прије,

– кад је одређена граница подручја вакцинације, одређује сва имања која се налазе, као и она која се само дјелимично налазе на подручју вакцинације (нпр. кад је граница подручја цеста, а имање се налази са обје стране цесте) и осигурава да су вакцинисане све животиње на имању,

– осигурава да се вакцинација заврши у року,

– прегледа извјештај о вакцинацији на имањима, који је саставни дио овог плана и дат је у Прилогу 2/2 и, по потреби, наређује даље мјере за завршетак вакцинације, а ти обрасци се након тога користе у ЛКЦ за попуњавање образаца – дневна евиденција укупног броја вакцинисаних и дневних евиденција издавања и утрошка вакцине, који су саставни дио овог плана и дати су у прилозима 2/4 и 2/5, и означавање пописа имања на којима су животиње вакцинисане,

– осигурава да се испуњени обрасци свакодневно доставе у ЛКЦ, који води документацију и брине се за касније клиничке прегледе животиња,

– осигурава да се испуњавају дневни извјештаји о вакцинацији на обрасцима и о томе обавјештава РКЦ, а информације се у РКЦ шаљу факсом или електронском поштом, а ако то није могуће, шаљу се телефоном, након чега слиједи писмено потврђивање информација,

– одржава контакте с органима локалне самоуправе и полицијом, у вези са мјерама које треба спровести,

– мора осигурати да се спроводе одговарајући поступци дезинфекције и стерилизација опреме,

– мора осигурати да су ветеринари на подручју вакцинације обавијештени о обиму вакцинације.

7.2. ПОСТУПЦИ ВАКЦИНАЦИЈЕ

1) Превоз

Током превоза вакцина мора бити на хладном и што мање се трести. Вакцина не смије бити изложена сунчевој свјетлости.

2) Мјесто апликације и дозирање вакцине

Врсту вакцина која ће се употребити одређује РКЦ, а доза и начин апликације одређена је према упутствима произвођача вакцине. Додатна упутства даје експертска група за ККС.

3) Уништавање вишка вакцине

Прије одласка на имање ветеринар који ће вакцинисати животиње мора процијенити количину потребне вакцине. Мора настојати да је вишак вакцине што мањи. Дјелимично утрошена вакцина из бочица не смије се употребити на другом имању, већ отворене и празне бочице треба дезинфиковати и у полиетиленској врећици одијети назад у ЛКЦ, из којег ће се транспортовати на нешкодљиво уништавање. Ако се бочица вакцине на имању није отворила, мора се извана дезинфиковати прије него што се однесе с имања и врати у ЛКЦ на чување у фрижидеру.

4) Дезинфекција и уништавање опреме

Опрему за једнократну употребу треба опрати у раствору дезинфицијенса и спалити на имању. Када то није изводљиво, треба је дезинфиковати у полиетиленској врећици и одијети назад у ЛКЦ. Наставци аутоматског дозатора и бочице употребљавају се као опрема за једнократну употребу, а шприце, цјевчице и игле треба темељно опрати и дезинфиковати прије одласка с имања, а прије поновног коришћења стерилизовати прокувавањем.

5) Лична дезинфекција

Лична дезинфекција мора бити темељна и мора се спровести прије уласка на имање и изласка с имања. Све вријеме треба имати на уму да вирус ККС може бити присутан и у наизглед здравим животињама које вакцинишемо.

7.2.1. Организовање вакцинације

1) Брзина вакцинисања зависи од величине подручја вакцинације, брзине активирања и бројности екипе која спроводи вакцинацију, те од броја животиња које се дневно морају вакцинисати (један ветеринар око 100 животиња). Циљ програма организације вакцинације је да се у најкраћем времену вакцинише што више животиња. Радну снагу треба што боље искористити, а у резерви увијек мора бити једна до двије особе, које се могу активирати уколико вакцинисање није завршено.

2) Вакцинација на имању организује се на основу пописа имања са животињама, која се истовремено означавају, тако да се сигурно обави вакцинација на свим имањима.

3) Прије почетка вакцинације све животиње на имању треба клинички прегледати, без обзира на то што ниједна животиња с тог имања не долази у обзир за вакцинисање. На великим имањима је практично прегледати и вакцинисати животиње у одговарајућим мањим групама.

4) Потребно је спријечити премјештање животиња и уважавати ограничења кретања због ККС.

7.2.2. Распоредивање послова лицима која вакцинишу

ЛКЦ мора осигурати да је програм вакцинисања који мора обавити ветеринар направљен 24 часа раније (један ветеринар вакцинише до 100 животиња дневно). Организација дневног рада за екипу треба претходно договорити телефоном или лично с власником животиња тачан термин вакцинације.

7.3. ИЗВЈЕШТАВАЊЕ

Особље које је ангажовано за спровођење вакцинације мора свакодневно извјештавати ЛКЦ о:

– евиденцији свих посјећених имања и евиденцији утрошене вакцине (извјештај о вакцинацији на имањима, који је саставни дио овог плана и дат је у Прилогу 2/2 и дневна евиденција издавања и утрошка вакцине, која је саставни дио овог плана и дата је Прилогу 2/5),

– кратким дневним извјештајима особе која вакцинише, који су саставни дио овог плана и дати су у Прилогу 2/3,

– дневној евиденцији укупног броја вакцинисаних, која је саставни дио овог плана и дата је у Прилогу 2/4.

7.4. ОЗНАЧАВАЊЕ ВАКЦИНИСаниХ ЖИВОТИЊА

Вакцинисане животиње морају бити означене. За означавање најчешће се користи креда или спреј у боји, који су дио опреме ветеринара који обављају вакцинасање. Креда која се на имању употријеби мора се уништити, а спреј дезинфиковати.

7.5. СУМЊА НА БОЛЕСТ

Уколико ветеринар који обавља вакцинацију уочи симптоме који указују на ККС, мора одмах прекинути вакцинасање и обавијестити ЛКЦ, који ће предузети све потребне мјере у случају сумње на ККС.

7.5.1. Отпорност и прикривена зараза

Заштита животиња наступа 5–10 дана након вакцинације. Клинички знаци болести, који су посљедица заразе животиња, у времену кад се још развија отпорност на вирус ККС могу бити нејасни и због тога може епизоотија болести бити различита. Након вакцинасања 14 дана није дозвољено премјештање животиња, осим директно у клинику. Код вакцинираних животиња клиничке знакове је тешко препознати, а могу чак остати и неопажени. Може се догодити да прикривену заразу власници животиња и ветеринари не препознају, па тако болест остане непријављена. Невакцинисане младе животиње су пријемчиве за болест и код клиничких прегледа тих животиња потребна је посебна пажња.

7.5.2. Секундарно избијање болести

Секундарно избијања болести су могућа. Неке животиње се могу заразити и прије него што се развије отпорност, а неке не реагују на вакцину.

7.5.3. Накнадни клинички прегледи

Након вакцинације потребно је у одређеним временским размацима клинички прегледати животиње. Прегледе обављају ветеринари, а фреквенца прегледа зависи од локације животиње, те се користи следећи начин:

- 1) сусједна имања – сваки дан до развоја имунитета, а после прегледи у размацима од 3 до 4 дана,
- 2) заражено подручје 3 km – преглед свака 3–4 дана до развоја имунитета, а после прегледи у размацима 5–7 дана,
- 3) угрожено подручје – преглед сваких 5–7 дана (преглед се обавља истим редослиједом како су животиње биле вакцинисане),
- 4) сва имања на подручју вакцинације – треба посјетити седам дана прије укидања ограничења.

7.6. ОСЈЕМЕЊАВАЊЕ

Посјете лица која обављају послове осјемењавања имањима на подручју вакцинације прекидају се до одлуке надлежног ветеринарског инспектора, по упутству РКЦ.

8. ФИНАНСИЈСКЕ ОДРЕДБЕ

Трошкови спровођења мјера из овог плана финансирају се из буџета Републике Српске.

У случају да су за финансирање сузбијања и искорјењивања дуготрајне или проширене епизоотије потребна додатна средства такође се додјељују из буџета Републике.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске финансира следеће активности:

1. појачана контрола промета и кретања животиња од стране ветеринарске инспекције и полиције, у коју сврху треба наставити едукацију инспектора и полиције,
2. попис свих имања са пријемчивим животињама и обилежавање необилежених животиња у жарштима,
3. поступак усмрћивања и нешкодљивог уклањања свих свиња на имању, без одгањања, на начин који обезбјеђује спречавање ширења вируса ККС током превоза и усмрћивања свиња и исплату накнаде штета настале спровођењем мјера сузбијања и санацијом заражених имања,
4. узимање довољног броја узорака од усмрћених свиња у складу са Прилогом 1. Правилника да би се утврдио

начин уношења вируса ККС на имање и одредило колико је дуго вирус био присутан на имању прије него што је ова болест пријављена,

5. дезинсекција свих заражених имања и мјеста која омогућавају преживљавање преносиоца болести које по налогу Министарства или инспектора спроводе овлашћене ветеринарске организације и привредна друштва регистрована за ДДД,

6. набавка опреме за заштиту људи ангажованих на спровођењу мјера и других облика превентивне заштите људи од појединих болести, набавка потрошног материјала, опремање РКЦ и ЛКЦ, израда информативно-едукативног материјала, едукација и обука особља, трошкови субјеката који учествују у спровођењу овог плана.

Поред планираних средстава за основну накнаду штете, РКЦ врши процјену за све трошкове и штете које су настале услед појаве ККС који прелазе уобичајене текуће трошкове и о томе обавјештава Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде и Владу Републике Српске, те даје основне препоруке за њихову исплату.

8.1. НАКНАДА ШТЕТЕ

Закон о ветеринарству у Републици Српској (“Службени гласник Републике Српске”, број 75/17) чл. 56, 57. и 58. прописује право на накнаду штете за власнике животиња које су усмрћене или заклане, као и за предмете и сировине који су оштећени, покварени или уништени приликом реализације одређених мјера за сузбијање заразних болести и нарочито опасних заразних болести и зооноза.

Право на накнаду штете имају сва физичка и правна лица која су испунила услове Правилника о условима за остваривање права на накнаду штете.

9. КООРДИНАЦИЈА КОД ПОЈАВЕ КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА

9.1. ОСНОВНИ ТЕРМИНИ И МЕХАНИЗАМ КООРДИНАЦИЈЕ И КОМУНИКАЦИЈЕ

За управљање мјерама за сузбијање и искорјењивање нарочито опасних заразних болести надлежан је министар пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: министар МПШВ), који одговорност за спровођење мјера из овог плана преноси на помоћника министра за ветеринарство (у даљем тексту: ПМВ).

Одговорност ПМВ је да обезбједи да ветеринарска служба у сваком тренутку буде спремна, у смислу организације, средстава и обучености особља, да се суочи брзо и ефикасно са појавом болести.

Влада Републике Српске, на приједлог Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, формира РКЦ за контролу ККС. РКЦ за контролу ККС формира ЛКЦ за контролу ККС у складу са Законом о ветеринарству у Републици Српској (“Службени гласник Републике Српске”, број 75/17), а у случају веће епизоотије и у складу са Законом о заштити и спасавању у ванредним ситуацијама (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 121/12 и 46/17).

ЛКЦ за контролу ККС на нивоу града или општине организовани су у сједишту локалне самоуправе са учешћем мјесних заједница, чиме је обезбјеђена брза и ефикасна примјена мјера на локалном нивоу. Руководиоци ЛКЦ су начелници градова или општина, односно лице на које он пренесе надлежност (уз обавезно укључивање ветеринарских инспектора и доктора ветеринарске медицине из ветеринарских организација овлашћених за спровођење мјера на терену), који су директно одговорни руководиоци РКЦ. ЛКЦ распоређени су у свим градовима и општинама на територији Републике Српске.

ЛКЦ за контролу ККС опремљени су и организовани у јединицама локалних самоуправа и користе ресурсе надлежних ветеринарских организација за епидемиолошку јединицу. На овај начин обезбјеђује се брза и ефикасна реакција у вршењу мјера при појави ККС. По формирању ЛКЦ, руководиоци ЛКЦ шаље РКЦ све неопходне податке који омогућавају брзу и ефикасну комуникацију: име и презиме руководиоца и чланове ЛКЦ, имејл, број телефона и факс руководиоца и свих чланова ЛКЦ.

9.1.1. Републички кризни центар за контролу ККС

РКЦ чине стручњаци из области: дијагностике заразних болести, епидемиологије, законске легислативе, менаџмента, економије итд.

Рјешење о формирању РКЦ садржи и број чланова центра са свим њиховим подацима и обавезама, а обавезно:

- 1) име и презиме,
- 2) улогу и обавезе током спровођења мјера, сузбијања и ерадикације епизоотије за сваког од чланова,
- 3) телефонске бројеве на послу,
- 4) адресу електронске поште (имејл) на послу и код куће,

5) број мобилног телефона.

Препорука за чланове РКЦ:

- 1) помоћник министра за ветеринарство,
- 2) начелник одјељења за епидемиологију, нуспроизводе животињског поријекла и добробит животиња,
- 3) виши стручни сарадник за ветеринарску епидемиологију,
- 4) помоћник министра за пружање стручних услуга у пољопривреди,
- 5) лице одговорно за односе с јавношћу МПШВ,
- 6) руководиоца Сектора за финансије МПШВ,
- 7) директор ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске „Др Васо Бутозан“ Бања Лука,
- 8) руководиоца Лабораторије за дијагностику ККС,
- 9) представник Министарства финансија,
- 10) представник Министарства правде,
- 11) представник МУП-а,
- 12) главни републички ветеринарски инспектор,
- 13) представник Републичке управе цивилне заштите,
- 14) представник Ветеринарске коморе Републике Српске,
- 15) представник Савеза удружења пољопривредних произвођача Републике Српске,
- 16) представник Удружења свињара Републике Српске,
- 17) представник Ловачког савеза Републике Српске.

За руководиоца РКЦ за контролу ККС одређује се помоћник министра за ветеринарство.

Дужности РКЦ за контролу ККС у Републици Српској су:

- 1) координација примјене одлука с циљем контроле и сузбијања ККС,
- 2) редовно извјештавање и комуникација са министром МПШВ,
- 3) формирање ЛКЦ,
- 4) формирање експертске групе,
- 5) управљање и праћење рада ЛКЦ, укључујући и процену свих података, као и напредак у контроли и ерадикацији болести,

6) праћење спровођења мјера од стране ЛКЦ,

7) дефинисање акције и мјера које се предузимају и праћење њиховог брзог и ефикасног спровођења од стране ЛКЦ,

8) сарадња са ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске „Др Васо Бутозан“ Бања Лука с циљем праћења редовне дијагностике и других послова с циљем предузимања прописаних мјера,

9) сарадња са Републичком управом за инспекцијске послове око примјене и контроле мјера сузбијања болести,

10) сарадња и контакти са медијима, укључујући и редовно издавање саопштења, као и давање ванредних и редовних саопштења,

11) сарадња са Министарством унутрашњих послова с циљем обезбјеђивања спровођења појединих мјера (забрана промета и контрола кретања људи и возила, обезбјеђивање услова рада),

12) сарадња са Министарством финансија с циљем обезбјеђивања средстава која су намијењена за финансирање прописаних мјера,

13) сарадња са другим органима републичке управе који учествују у реализацији Програма,

14) обавјештавање о активностима спровођења мјера и сарадња са Канцеларијом за ветеринарство БиХ, Министарством пољопривреде, водопривреде и шумарства ФБиХ и Владом Брчко Дистрикта БиХ.

У складу са овим планом, задатак експертске групе је да:

1) проучи епизоотиолошку ситуацију и да препоруке за одређивање граница зараженог подручја,

2) предложи мјере које треба спровести у зараженом подручју,

3) пружи стручну помоћ при изради плана за искорјенљивање ККС код домаћих и дивљих свиња,

4) анализира реализацију спровођења мјера на терену.

РКЦ мора бити опремљен следећом опремом:

1) средствима комуникације (телефони, мобилни и статични, факс, приступ интернету),

2) компјутерима, који су повезани са мрежом ветеринарске службе, ЛКЦ, ветеринарским лабораторијама, као и осталим институцијама од значаја за рад и функционисање РКЦ,

3) штампачима,

4) фотокопир апаратима,

5) мапама,

6) списком јавних установа, ветеринарских и других организација које могу бити ангажоване на пословима сузбијања ККС и пружања помоћи у ванредним ситуацијама.

Списак чланова РКЦ са основним подацима налази се у Прилогу 4. и саставни је дио овог плана.

9.1.2. Локални кризни центри за контролу ККС

Задаци ЛКЦ за контролу ККС у Републици Српској су:

1) наложити попис и обиљежавање животиња на свим имањима гдје постоји сумња на ККС и вршити попис свих насталих штета на обрасцу из Прилога 5/2, који је саставни дио Плана;

2) ангажовати потребно особље и преузети опрему која је неопходна за сузбијање ККС на територији јединице локалне самоуправе, и то:

1. средства за дезинсекцију и дезинфекцију,

2. обезбиједити транспортна средства за лешеве, средства за рад приликом уклањања лешева и превозна средства,

3. канцеларијски материјал, заштитну опрему, средства за комуникацију итд.;

3) обезбиједити нешкодљиво уклањање свих угинулих/ усмрћених животиња уз адекватан попис свих уклоњених животиња и дезинфекцију;

4) организовати преко ветеринарских организација узорковање крви од свих животиња код којих постоји сумња на ККС и која су претходно прописно обиљежена и обезбиједити слање (брза пошта, лично, курир итд.);

5) организовати и/или спровести дезинсекцију на свим зараженим имањима;

6) спријечити и забранити кретање свих животиња на територији јединице локалне самоуправе коју покрива ЛКЦ уз асистенцију припадника МУП-а;

7) вршити континуирано информисање сточара о ККС;

8) редовно извјештавати РКЦ о подацима из локалне заједнице гдје је установљена болест: датум обраде, врста животиња које су обољеле од ККС, број афектираних фарми, број жаришта, број обољелих животиња, број угинулих животиња, број еутанизираних/усмрћених животиња, број закраних животиња, које прикупља кроз активности и рад ветеринарских организација;

9) редовно одржавање и размјењивање општих информација о епидемиолошком стању са ЛКЦ за контролу ККС из сусједних јединица локалне самоуправе.

ЛКЦ морају бити снабђени сљедећом опремом:

1) средствима комуникације (телефони – мобилни и фиксни),

2) компјутерима повезаним са мрежом ветеринарске службе, РКЦ и могућношћу приступа интернету,

3) штампачем,

4) фотокопир апаратом,

5) мапама,

6) списком лица и организација у зони одговорности ЛКЦ, које могу бити угрожене од ККС или су на било који начин заинтересоване да буду обавијештене о постојању болести.

Листа организација и лица који морају бити обавијештени о постојању ККС обухвата:

1) полицију,

2) Граничну полицију БиХ,

3) остале службе које професионално посјећују фарме или заражене локације,

4) сточне пијаце и откупљиваче стоке,

5) локална удружења, превознике животиња и производа животињског поријекла,

6) предузетнике који се баве производњом и прометом стоке,

7) добављаче и произвођаче хране за животиње,

8) ловачке организације,

9) предузећа која се баве ДЦД-ом,

10) месну индустрију.

За потребе ЛКЦ потребно је резервисати директне телефонске линије с циљем остваривања комуникације са РКЦ. Лица која раде на терену морају посједовати мобилне телефоне. Број људи који је ангажован у ЛКЦ биће повећан уколико се за то укаже потреба и ту одлуку доноси руководилац ЛКЦ.

ЛКЦ за контролу ККС обавезно чине: начелник општине (или лице по његовом овлашћењу), пољопривредни и ветеринарски инспектор, припадник МУП-а и члан цивилне заштите.

Током рада ЛКЦ сви подаци о спроведеним активностима и догађајима значајним за епизоотију хронолошки ће се биљежити у форми дневника. Сви несрећни случајеви особља укључених у рад ЛКЦ регистроваће се и одмах ће се обавјештавати РКЦ. Сви безбједносни инциденти морају одмах бити пријављени РКЦ. У случају потребе, предузеће се одговарајуће мјере. Због неопходности да се током рада ЛКЦ поштују стриктне хигијенске мјере, морају се обезбиједити просторије за пресвлачење запослених у ЛКЦ, као и за посјетиоце центра.

У оквиру сваког ЛКЦ налази се магацин за смјештај потребних материјалних средстава, опреме и потрошног материјала у количини која подмирује потребе за неколико дана контроле и ерадикације ККС или се овај магацин може смјестити у просторије надлежних ветеринарских организација.

Поједини чланови ЛКЦ имају специфичне дужности које дефинише руководилац ЛКЦ на захтјев РКЦ. У почетку, као и све док је број жаришта мали, дужности које се могу подијелити међу особљем ЛКЦ могу да се односе на рад ветеринара, ветеринарских техничара и административних радника:

1) усмрћивање и нешкодљиво уклањање лешева,

2) инспекција терена,

3) контакти са медијима,

4) подршка ветеринара и добављање опреме и материјала,

5) чишћење и ДЦД,

6) менаџмент особља,

7) менаџмент администрације ЛКЦ и извјештавање РКЦ.

9.1.3. Републичка ветеринарска инспекција

Републичка ветеринарска инспекција дјелује и спроводи мјере надзора према Закону о инспекцијама ("Службени гласник Републике Српске", број 18/20).

С циљем сузбијања ККС, Републичка ветеринарска инспекција врши координацију рада општинских и градских ветеринарских инспектора, спроводи редован надзор и активности заштите здравља животиња и људи у јединицама локалних самоуправа гдје нема општинског или овлашћеног ветеринарског инспектора. Републички ветеринарски инспектор не може да буде члан ЛКЦ, али свакако је у директној асистенцији.

Главни републички инспектор директно ради са РКЦ или је активни члан РКЦ у контроли и сузбијању ККС у Републици Српској.

Списак свих ветеринарских инспектора са основним подацима налази се у Прилогу 4. и чини саставни дио овог плана.

9.1.4. ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске "Др Васо Бутозан" Бања Лука

ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске "Др Васо Бутозан" Бања Лука, између осталог, има сљедеће задатке:

1. да обезбиједи свакодневно примање, обраду и дијагностичку анализу узорка на ККС, те редовно и благовремено обавјештавање РКЦ, надлежних органа и заинтересованих страна,

2. врши епидемиолошко извиђање у складу са захтјевом Министарства, републичке и општинске ветеринарске инспекције,

3. врши дистрибуцију опреме за узорковање и маркица за свиње надлежним ветеринарским организацијама по налогу Министарства,

4. на захтјев Министарства ставља на располагање стручне и техничке ресурсе с циљем сузбијања и контроле ККС у Републици Српској,

5. врши слање узорка у Референтну лабораторију Европске уније за ККС на потврду и типизацију вируса.

Методe дијагностике и капацитети лабораторија

Лабораторија за серологију:

1. руководилац лабораторије (1), магистар ветеринарских наука,

2. стручни сарадник (1), доктор ветеринарске медицине,

3. лаборант (2), санитарни техничар, ветеринарски техничар.

Утврђивање вируса ККС – ELISA тест (детекција антигена).

Утврђивање вируса ККС – ELISA тест (детекција антитијела) са дневним капацитетом обраде од 300 узорак.

Лабораторија за вирусологију и молекуларну дијагностику:

1. руководиоца лабораторије (1), доктор ветеринарских наука,
2. виши стручни сарадник (1), молекуларни биолог,
3. лаборант испитивач (1), дипломирани санитарни инжењер.

Утврђивање вируса ККС – Real Time PCR са дневним капацитетом обраде од 50.

Епидемиолошка служба ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске спроводи следеће активности:

1. теренско епидемиолошко испитивање, односно истраживање околности појаве пријављене болести у складу са Законом о ветеринарству у Републици Српској (“Службени гласник Републике Српске”, број 75/17),

2. проучавање епидемиолошке ситуације у Републици Српској,

3. припрема епидемиолошких студија и анализа ризика поводом уноса болести у Републику Српску и БиХ и испитивање економски оптималних мјера сузбијања и процјена посљедица усљед појаве ККС,

4. израда приједлога спречавања, сузбијања и искорјешивања болести.

Списак свих запослених ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске “Др Васо Бутозан” Бања Лука који су од битног значаја за спровођење овог плана са основним подацима налази се у Прилогу 4. и чини саставни дио овог плана.

9.1.5. Надлежне ветеринарске организације

Све активности надлежних ветеринарских организација су описане у Закону о ветеринарству Републике Српске, важећим правилницима и другим прописима у вези са спречавањем појаве и сузбијањем заразних болести.

С циљем сузбијања ККС, надлежне ветеринарске организације морају одговорити на захтјеве РКЦ, обавити своје активности на терену и као стручне организације уско сарађивати са ЛКЦ. Могуће је да у појединим општинама овлашћене ветеринарске организације дјелују као саставни дио ЛКЦ.

Списак свих овлашћених ветеринарских организација са основним подацима налази се у Прилогу 4. и чини саставни дио овог плана.

10. Едукација и обавјештавање

Закон о ветеринарству у Републици Српској (“Службени гласник Републике Српске”, број 75/17) чланом 25. прописује да ветеринари и ветеринарски техничари имају право и дужност да се стручно усавршавају. Обуку ветеринара запослених у ветеринарским организацијама у вези са откривањем и пријављивањем нарочито опасних заразних болести са листе Међународне организације за заштиту здравља животиња, као и емергентних болести организује и спроводи Министарство.

Министарство користи све видове и могућности едукације и информисање фармера и грађана у случају појаве ККС у Републици Српској, преко РКЦ за контролу ККС. РКЦ обавјештава све ветеринарске организације у Републици Српској. У ту сврху РКЦ користи сва средства јавног информисања – дневна штампа, интернет портали, телевизија, радио. Редовна јавна обавјештења постављају се на сајт Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске.

Министарство ангажује и Ресор за пружање стручних услуга у пољопривреди за едукацију, информисање и анимирање фармера на терену о основним подацима о постапању приликом појаве ККС на широј територији.

У сврху едукације фармера Ресор за ветеринарство, у сарадњи са Ветеринарском комором, континуирано организује курсеве за ветеринаре да би што прије препознали

и брзо реаговали у случају сумње и појаве ККС. Ресор за ветеринарство израђује информативне летке за фармере, као и брошуре за ветеринаре.

11. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

План управљања кризном ситуацијом за контролу и сузбијање класичне куге свиња у Републици Српској објављује се у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 04/1-012-2-3140/21
21. октобра 2021. године
Бања Лука

Председник
Владе,
Радован Вишковић, с.р.

ПРИЛОГ 1.

УПУТСТВО ЗА ПАКОВАЊЕ ПАТОЛОШКОГ МАТЕРИЈАЛА И УПУЋИВАЊЕ У ЛАБОРАТОРИЈУ

Паковање узорака обављаће се на следећи начин:

1) примарну посуду (пластични контејнер) са узорком херметички затворити и ставити у већу секундарну водонепропусну посуду (већи контејнер), која се такође херметички затвара, за херметичко затварање може се користити парафин или адхезивна трака, приликом процјењивања величине примарне посуде рачунати и на потребну количину транспортног медија, а запремина примарне посуде не смије прелазити запремину од 500 ml или 500 g;

2) спољашност контејнера дезинфиковати;

3) између примарне посуде и секундарне посуде уметнути обичну или папирну вату у количини довољној да у случају лома примарне посуде може да упије сву количину садржаја;

4) примарна посуда убацује се у секундарну посуду, а секундарна посуда мора бити довољно јака и мора задовољавати IATA стандард, који подразумева и тест пада са висине од 1,2 m, те секундарна посуда мора бити водонепропусна и величине од најмање 100 mm спољашњег дијаметра;

5) секундарна посуда пакује се у спољашње паковање, чија запремина не смије да прелази 4 l, односно 4 kg, а по потреби може се користити за расхлађивање суви или влажни лед, у зависности од врсте леда, спољни суд, односно паковање мора бити такво да пропушта CO₂, односно ако се користи влажни лед, не дозвољава цурење, а секундарна посуда се у кутији фиксира стиропором или обичном хартијом;

6) спољна посуда, односно пакет мора бити правилно означен, а ако се материјал шаље у ЕУ референтну лабораторију, спољна посуда мора бити означена на следећи начин: ANIMAL PATHOGEN – PACKAGE TO BE OPENED AT THE “Centro de Vigilancia Sanitaria Veterinaria (VISAVET), Institute of Virology, Hannover Veterinary School”, Btinteweg 17, 30 559 Hannover, Germany, IMPORTATION AUTHORISED BY LICENCE NUMBER (...*...) ISSUED UNDER THE IMPORTATION OF ANIMAL PATHOGEN ORDER. У простору назначеном за унос броја (...*...) уноси се број за кива и друге материјале ANZ/2074C/2004/3*, а како се ови лиценци бројеви временом мијењају, референтна лабораторија мора с времена на време прије слања материјала да провери исправност броја;

7) приликом паковања користити индивидуалну заштитну опрему (заштитна одијела, рукавице, маске и наочаре), те водити рачуна да не дође до контакта инфективног материјала са незаштићеним дијеловима тијела. Након завршетка паковања извршити темељну дезинфекцију радног простора на ком је упакован материјал.

Материјал упакован на овакав начин задовољава услове паковања прописане Инструкцијом за паковање П650, тринаеста ревизија модела прописа Уједињених нација који регулишу транспорт инфективних супстанци и безбједан је за слање, односно испуњава услове паковања прописане IATA 602 инструкцијом.

Узорке мора пратити захтјев за врсту лабораторијског испитивања, који, између осталог, мора да садржи податке о животињској врсти, броју и врсти узорка и адресу пошиљача. Узорак који се шаље у ЕУ референтну лабораторију мора да прати образац узорковања. Узорак у ЕУ референтну лабораторију шаље се неком од специјализованих агенција за транспорт опасних материјала као што је ТНТ. Поред упутстава Министарства попуњава се и посебан образац, који се добија од транспортне агенције, намијењен царинским органима приликом уласка узорка у земљу дестинације.

Паковање материјала и припрему узорка за слање у ЕУ референтну лабораторију врши референтна лабораторија за ККС, на захтјев и уз одобрење Министарства.

ПРИЛОГ 2/1.

ОБАВЈЕШТЕЊЕ О ВАКЦИНАЦИЈИ ПРОТИВ КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА

На вашем имању планирано је вакцинисање свиња, дана _____, у _____ часова.

Молимо вас да животиње буду ограђене и да ветеринару пружите помоћ коју треба, тако да се вакцинисање обави што је брже могуће. Приликом вакцинације животиња морате бити присутни.

У вези са свим додатним питањима можете се обратити локалним кризним центрима (ЛКЦ) за контролу класичне куге свиња.

Адреса ЛКЦ за контролу класичне куге свиња:

Број телефона ЛКЦ за контролу класичне куге свиња:

Потпис службене особе: _____

ПРИЛОГ 2/2.

ИЗВЈЕШТАЈ О ВАКЦИНАЦИЈИ НА ИМАЊУ

Ветеринарска организација:

Датум и мјесто:

У складу са Законом о ветеринарству у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске", број 75/17) данас сам посјетио имање власника _____, регистарски број имања _____, које се налази на зараженом, односно угроженом подручју (заокружи одговарајуће подручје).

С циљем спречавања ширења класичне куге свиња вакцинисао сам против класичне куге свиња животиње наведене у Дијелу II овог обрасца.

Датум: _____ Потпис: _____

ДИО II

1. БРОЈ ЖИВОТИЊА НА ИМАЊУ:

- број свиња:

- број осталих животиња (наведи које):

2. БРОЈ ЖИВОТИЊА НА ДРУГОЈ ЛОКАЦИЈИ (наведи које):

3. КЛИНИЧКИ ПРЕГЛЕД ЖИВОТИЊА:

Врста животиња	Број животиња	Број свиња које показују клиничке знакове болести	Број свиња које не показују клиничке знакове болести
Свиње			
Остало			

4. БРОЈ ВАКЦИНИСАНИХ СВИЊА НА ИМАЊУ:

5. БРОЈ НЕВАКЦИНИСАНИХ СВИЊА НА ИМАЊУ:

6. УТРОШЕНА И НЕУТРОШЕНА КОЛИЧИНА ВАКЦИНЕ НА ИМАЊУ:

Утрошена вакцина: _____ Неутрошена вакцина: _____

Потпис службеног лица: _____

ПРИЛОГ 2/3.

КРАТКИ ДНЕВНИ ИЗВЈЕШТАЈ ОСОБЕ КОЈА ВАКЦИНИШЕ

Име и презиме: _____

Датум: _____

Врста вакцине: _____

РЕГИСТАРСКИ БРОЈ ИМАЊА (по редоследу посјета)	ВАКЦИНА ОДНИЈЕТА НА ИМАЊЕ		НАПОМЕНЕ
	УТРОШЕНА КОЛИЧИНА (доза)	НЕУТРОШЕНА КОЛИЧИНА (доза)	
1	2	3	4
УКУПНО:			

Потпис: _____

ПРИЛОГ 2/4.

ДНЕВНА ЕВИДЕНЦИЈА УКУПНОГ БРОЈА ВАКЦИНИСАНИХ ЛКЦ: _____

Име и презиме ветеринара који вакцинише: Датум вакцинације: _____

ПОДРУЧЈЕ	ИМАЊЕ (адреса, регистарски број)	БРОЈ СВИЊА НА ИМАЊУ	БРОЈ ВАКЦИНИСАНИХ СВИЊА НА ИМАЊУ

Потпис: _____

ПРИЛОГ 2/5.

ДНЕВНА ЕВИДЕНЦИЈА ИЗДАВАЊА И УТРОШКА ВАКЦИНА ТИП ВАКЦИНЕ (користите посебан образац за сваки тип)

Датум: _____

ЛКЦ: _____

Особа која издаје вакцину: _____

ОСОБА КОЈА ЈЕ ИЗДАЛА ВАКЦИНУ	ИЗДАТА ВАКЦИНА (бочица)	ВРАЋЕНА ВАКЦИНА (бочица)	УТРОШЕНА ВАКЦИНА (бочица)

Издао (потпис): _____

ПРИЛОГ 3.

УПУТСТВО ЗА ИЗРАДУ ДЕЗИНФЕКЦИОНИХ БАРИЈЕРА ПОШТОВАНИ ГРАЂАНИ!

С циљем заштите здравља ваших животиња и заштите ваше имовине, молимо вас да на улазима у ваша имања и ваше објекте у којима држите свиње обавезно поставите дезинфекционе баријере ради дезинфекције возила, руку и обуће људи.

Такође, молимо вас да посјете вашим домаћинствима од стране посјетиоца и сусједа сведете на минималну могућу мјеру и захтијевате обавезну дезинфекцију руку, обуће и возила. На овај начин ћете заштити ваше животиње од избијања класичне куге свиња.

За израду дезинфекционих баријера можете користити следећу опрему и средства:

1) на улазу у двориште поставити слој сламе у дебљини од 15 cm или комад сунђера, ако је могуће, дезинфекциона баријера треба дјелимично да буде уколана у земљу дубине око 15 cm, те величина дезинфекционе баријере, односно газишта, треба да буде таква да точкови возила могу да направе пун круг преко газишта и буду дезинфиковани у цијелости (за путничко возило најмање два метра пута један метар, а за пољопривредна моторна и друга возила величину одредити у зависности од величине возила и обима највећих точкова);

2) за дезинфекцију возила треба користити масну соду (натријум-хидроксид – жива сода) у раствору од 2%, а раствор се прави на следећи начин: на 9,8 литара обичне воде додати 200 грама масне соде, након отапања соде раствор прелити преко слоја сламе или сунђера који је постављен на мјесту дезинфекционе баријере, свакодневно вршите допуну течности у дезинфекционој баријери додавањем нових количина растворене соде, приликом рада обавезно користити заштитне наочаре и гумене рукавице ради заштите руку од корозивног дјеловања масне соде (могу се користити заштитне рукавице и наочаре намијењене за заштиту приликом руковања са хербицидима и средствима за заштиту биља);

3) на улазу у двориште, када је температура изнад нуле, поставите посуду са раствором неког од комерцијалних дезинфицијенаса који можете купити у ветеринарској или хуманој апотеци, а када је температура испод нуле посуду унијети у затворен простор, али обавезно захтијевати од посјетиоца да руке дезинфикују овим раствором тако што ће те их посипати на улазу у ваше имање, умјесто лимунске киселине може се користити и неки од готових комерцијалних препарата за дезинфекцију руку, које можете набавити у ветеринарским станицама или некој од апотека.

ПРИЛОГ 4.

КОНТАКТИ ОД ЗНАЧАЈА

Републички кризни центар за контролу класичне куге свиња
Ресор за ветеринарство, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске

Драгана Окљеша, помоћник Министра пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске (руководилац Републичког кризног центра)

Тел. 051/338-965; имејл: d.okljesa@mps.vladars.net

Радмила Чојо, начелник Одјељења за епидемиологију, нуспроизводе животињског поријекла и добробит животиња

Тел. 051/338-388; имејл: r.chojo@mps.vladars.net

Кристина Савић, ВСС за ветеринарску епидемиологију

Тел. 051/338-920; имејл: k.savic@mps.vladars.net

Републичка ветеринарска инспекција

Владимир Милијевић, главни републички ветеринарски инспектор

Моб. тел. 065/742-687; имејл: v.milijevic@inspektorat.vladars.net

ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске “Др Васо Бутозан” Бања Лука

Др Жељко Сладојевић, директор

Тел. 053/229-241; имејл: zeljko.sladojevic@virs-vb.com

Проф. др Драго Н. Неђић, начелник Центра за здравље животиња и безбједност хране

Тел. 051/229-231; имејл: drago.nedic@virs-vb.com

Др Виолета Сантра, руководилац Лабораторије за клиничку микробиологију и молекуларну дијагностику

Тел. 051/229-221; имејл: violeta.santrac@virs-vb.com

Мр Јелена Марић, руководилац Лабораторије за серологију

Тел. 051/229-221; имејл: jelena.maric@virs-vb.com

Лабораторија у ЈУ Ветеринарски институт у Бијељини:

Зоран Бркић, руководилац Лабораторије за дијагностику АКЦ

Тел. 055/221-480; имејл: zoran.brkic@virs-vb.com

Републички, градски и општински ветеринарски инспектори у Републици Српској

Редни број	Мјесто	Адреса	Републичка/градска/општинска ветеринарска инспекција	Име и презиме инспектора	Телефон	Мобилни	Факс	E-mail
1	Бања Лука	Вељка Млађеновића б.б.	Републичка ветеринарска инспекција	Владимир Милијевић	051/334-650	065/940-836	051/450-272	v.milijevic@inspektorat.vladars.net
2	Бања Лука	Вељка Млађеновића б.б.	Републичка ветеринарска инспекција	Горан Чубриловић	051/334-650	066/140-988	051/450-272	g.cubrilovic@inspektorat.vladars.net
3	Бања Лука	Трг српских владара 1	Градска ветеринарска инспекција	Горан Мишић	051/244-477	065/441-132	051/244-470	goran.misic@banjaluka.rs.ba
4	Бања Лука	Трг српских владара 1	Градска ветеринарска инспекција	Зоран Савановић	051/244-477	065/441-113	051/244-470	zoran.savanovic@banjaluka.rs.ba
5	Бања Лука	Трг српских владара 1	Градска ветеринарска инспекција	Маринко Кежић	051/244-477	065/522-382	051/244-470	marinko.kezic@banjaluka.rs.ba
6	Бања Лука	Трг српских владара 1	Градска ветеринарска инспекција	Марко Сабљић	051/244-477	066/326-404	051/244-470	marko.sabljiic@banjaluka.rs.ba
7	Бања Лука	Трг српских владара 1	Градска ветеринарска инспекција	Младенка Арџина	051/244-477	065/441-112	051/244-470	mladenka.arezina@banjaluka.rs.ba
8	Бања Лука	Трг српских владара 1	Градска ветеринарска инспекција	Саша Ракић	051/244-477	066/956-403	051/244-470	sasa.rakic@banjaluka.rs.ba
9	Бијељина	Сремска бр. 2	Републичка ветеринарска инспекција	Братислав Лукић	055/294-720	066/830-273	055/294-710	b.lukic@inspektorat.vladars.net
10	Бијељина	Сремска бр. 2	Републичка ветеринарска инспекција	Зоран Ђорђић	055/294-720	065/940-987	055/294-710	z.djordjic@inspektorat.vladars.net
11	Бијељина	Трг краља Петра Карађорђевића 1	Градска ветеринарска инспекција	Бојан Гаврић	055/233-100	065/339-736	055/233-402	bojan.gavric@gradbijeljina.org
12	Бијељина	Трг краља Петра Карађорђевића 1	Градска ветеринарска инспекција	Весна Живковић	055/233-100	066/683-933	055/233-402	vesna.zivkovic@gradbijeljina.org
13	Бијељина	Трг краља Петра Карађорђевића 1	Градска ветеринарска инспекција	Драган Петровић	055/233-100	065/584-384	055/233-402	slavisa.stankic@gradbijeljina.org
14	Бијељина	Трг краља Петра Карађорђевића 1	Градска ветеринарска инспекција	Младен Јовановић	055/233-100	065/627-080	055/233-402	mladen.jovanovic@gradbijeljina.org
15	Бијељина	Трг краља Петра Карађорђевића 1	Градска ветеринарска инспекција	Славиша Станкић	055/233-100	065/589-782	055/233-402	slavisa.stankic@gradbijeljina.org
16	Билећа	Владимира Гаћиновића бр. 2	Републичка ветеринарска инспекција	Весна Милошевић	059/380-440	065/940-859	059/380-440	v.milosevic@inspektorat.vladars.net
17	Брод	Светог Саве 17	Општинска ветеринарска инспекција	Гордана Нишић	053/610-517	065/702-913	053/610-517	nisicg@opstina-brod.net
18	Вишеград	Андрићград б.б.	Општинска ветеринарска инспекција	Владимир Крстић	058/621-108	066/349-685	058/620-602	inspekcije@opstinavisegrad.com
19	Власеница	Светосавска 14	Општинска ветеринарска инспекција	Јелена Шевоац	056/490-087	065/238-491	-	jelenas@opstinavlasenica.org
20	Градишка	Видовданска 1а	Градска ветеринарска инспекција	Бојан Мирјанић	051/810-368	065/405-097	051/810-470	bojan.mirjanic@opstina-gradiska.com
21	Градишка	Видовданска 1а	Градска ветеринарска инспекција	Душан Стојчић	051/810-368	065/998-068	051/810-470	dusan.stojcic@opstina-gradiska.com
22	Градишка	Видовданска 1а	Градска ветеринарска инспекција	Маја Милаковић	051/810-368	066/400-753	051/810-470	maja.milakovic@opstina-gradiska.com
23	Дервента	Трг ослобођења 3	Општинска ветеринарска инспекција	Весна Ђукић	053/315-189	065/644-272	053/315-189	vesnad@derventa.ba
24	Добој	Светог Саве бр. 20	Републичка ветеринарска инспекција	Верича Драгићевић	053/236-501	065/401-975	053/236-503	v.dragicevic@inspektorat.vladars.net
25	Добој	Хиландарска 1	Градска ветеринарска инспекција	Младен Драгићевић	053/223-629	065/511-611	053/223 629	inspekcija@doboј.gov.ba
26	Доњи Жабар	Трг младости бр. 2	Општинска ветеринарска инспекција	Милан Игњић	054/875-122	065/589-260	054/875-100	mignjic.vet@gmail.com
27	Зворник	Светог Саве 124	Општинска ветеринарска инспекција	Мирослав Радић	056/232-231	065/522-951	056/232-221	miroslav.radic@gradzvorник.org
28	Источно Сарајево	Стефана Немање 14	Општинска ветеринарска инспекција	Весна Лемез	057/342-596	065/292-409	057/342-731 057/226-787	inspekcija@gradistocnosarajevo.net
29	Козарска Дубица	Светосавска бр. 5	Општинска ветеринарска инспекција	Ана Иванц	052/416-028	065/140-654	-	inspekcijakd@gmail.com
30	Козарска Дубица	Светосавска бр. 5	Општинска ветеринарска инспекција	Драган Тутњиловић	052/448 244	066/714-829	-	dragan.tutnjilovic@mlijekoprodukt.com

Редни број	Мјесто	Адреса	Републичка/градска/општинска ветеринарска инспекција	Име и презиме инспектора	Телефон	Мобилни	Факс	E-mail
31	Котор Варош	Цара Душана б.б.	Општинска ветеринарска инспекција	Славица Бубић	051/783-638	066/783-483 065/317-473	051/783-602	slavicabubic@opstinakv.org
32	Лакташи	Карађорђева 56	Општинска ветеринарска инспекција	Владимир Вулин	051/334-265	066/725-461	051/334-245	vladimir.vulin@laktasi.net
33	Лакташи	Карађорђева 56	Општинска ветеринарска инспекција	Вукосава Вучковић	051/334-265	065/706-465	051/334-245	vuka.vuckovic@laktasi.net
34	Лакташи	Карађорђева 56	Општинска ветеринарска инспекција	Добрила Алаша	051/334-265	065/581-956	051/334-245	dobрила.alasa@laktasi.net
35	Модрича	Видовданска бр. 1	Општинска ветеринарска инспекција	Споменка Мићић	053/810-409	065/690-113	053/811-554, 053/810-433	nprivreda@modrica.ba
36	Мркоњић Град	Трг краља Петра Карађорђевића 1	Општинска ветеринарска инспекција	Рада Ковачевић	050/220-942	066/700-131	050/220-954	inspekcijamgrad@gmail.com
37	Невесиње	Цара Душана бр. 44	Општинска ветеринарска инспекција	Небојша Бјелица	059/222-605	065/547-845	059/601-018	nebojel@gmail.com
38	Нови Град	Петра Кочића бр. 2	Општинска ветеринарска инспекција	Вујиновић Бошко	052/720-464	066/615-965	052/720-464	bosko.v@opstina-novigrad.com
39	Пале	Срдар Јанка Вукотића бр. 1	Републичка ветеринарска инспекција	Бранислава Шекарић	057/201-250	065/402-796	057/201-191	b.sekaric@inspektorat.vladars.net
40	Пале	Романијска 15	Општинска ветеринарска инспекција	Славница Гавриловић Сефер	057/227-300	065/721-437	057/227-300	inspekcija.pale@gmail.com
41	Приједор	Академика Јована Рашковића бр. 10, поштански претинац 50	Републичка ветеринарска инспекција	Синиша Росић	052/211-125	066/821-759	052/211-125	s.rosic@inspektorat.vladars.net
42	Приједор	Трг ослобођења 1	Општинска ветеринарска инспекција	Драгана Вукојевић	052/234-911	065/311-078	052/234-911	dragana.vukojevic@prijedorgrad.org
43	Прњавор	Светог Саве 10	Општинска ветеринарска инспекција	Александар Гарић	051/663-267	065/625-272	051/663-267	inspekcija@prnjavor.ba
44	Рогатица	Српске слоге 93	Општинска ветеринарска инспекција	Младенка Кариклић	058/415-406	065/663-542	058/420-531	mladenka.kariklic@gmail.com
45	Соколац	Гласиначка 13	Општинска ветеринарска инспекција	Богданка Новосел	057/448-675	065/704-304	057/448-675	inspekcija@gradistocnosarajevo.net
46	Србац	Трг бораца 1	Општинска ветеринарска инспекција	Ненад Вујинић	051/740-044	065/849-222	051/740-152	inspekcija_srbac@teol.net
47	Сребреница	Сребреничког одреда б.б.	Општинска ветеринарска инспекција	Младен Тешић	056/445-542	065/181-331	056/445-507	veterinarski.insp@srebrenica.gov.ba
48	Теслић	Карађорђева 18	Општинска ветеринарска инспекција	Дражен Ковачевић	053/410-570	066/985-399	053/411-541	veterinarskiinspektorat@opstinaleslic.com
49	Требинје	Вука Караџића 2	Градска ветеринарска инспекција	Милан Видаковић	059/272-622	066/906-068	059/272-622	inspekcije105@trebinje.rs.ba
50	Требинје	Вука Караџића 2	Градска ветеринарска инспекција	Ратка Гавриловић	059/272-622	065/146-737	059/272-622	inspekcije105@trebinje.rs.ba
51	Фоча	Краља Петра I	Општинска ветеринарска инспекција	Сања Шолаја	058/212-115	066/073-783	058/210-488	inspekcijafoca@gmail.com

Овлашћене ветеринарске организације у Републици Српској

Редни број	Град/општина	Организациони облик в.о.	Име ветеринарске организације	Адреса ветеринарске организације	Сједиште ветеринарске организације	Телефон	Мобилни телефон	Факс	E-mail
1	Бања Лука	Ветеринарска станица	БАЊА ЛУКА а.д.	Књаза Милоша 23	Бања Лука	051/303-113	-	051/303-043	vetstanbl@blic.net
2	Бања Лука	Ветеринарска станица	ВЕТ ЦЕНТАР д.о.о.	Карађорђева б.б.	Бања Лука	051/288-850	065/981-786	-	vetcentar@teol.net
3	Бања Лука	Ветеринарска амбуланта	ВЛАЈИЋ	Стричић б.б.	Бања Лука	066/613-888	066/613-888	-	vlijacic.vet@gmail.com
4	Берковићи	Ветеринарска амбуланта	БЕРКОВИЋИ	Берковићи б.б.	Берковићи	065/219-764	-	-	vet.berkoviici@gmail.com
5	Бијељина	Ветеринарска станица	FARMA TREND д.о.о.	Карађорђева б.б., Дворови	Бијељина	055/350-756	-	055/350-756	pantic_srdjan@yahoo.com
6	Бијељина	Ветеринарска станица	NUTRITIO д.о.о.	Велика Обарска б.б.	Бијељина	055/383-458	-	055/384-160	nutritio-bn@teol.net
7	Бијељина	Ветеринарска амбуланта	SAVI MIX	Доња Чађавица б.б.	Бијељина	055/370-160	065/251-310	-	
8	Бијељина	Ветеринарска станица	БИЈЕЉИНА а.д.	Рачанска 56	Бијељина	055/204-324	-	055/209-826	veterinarska@telrad.net
9	Бијељина	Ветеринарска амбуланта	БОЖИЋ ВЕТ	Љељенча б.б.	Бијељина	055/255-211	065/595-344	-	vabozicvet@gmail.com
10	Бијељина	Ветеринарска станица	ВЕТАГРО д.о.о.	Доњи Драгаљевац б.б.	Бијељина	055/370-200	-	-	vetagrodo@gmail.com
11	Бијељина	Ветеринарска амбуланта	ВЕТЕРИНАР	Доње Црњелово б.б.	Бијељина	065/722-148	065/722-148	-	torovicdrbranko@gmail.com
12	Бијељина	Ветеринарска станица	ВОН	Српске војске 296	Бијељина	055/201-250 055/227-300	065/664-729	055/227-303	intervet.von@gmail.com
13	Бијељина	Ветеринарска амбуланта	ЛАКИ ВЕТ	Амајлије б.б.	Бијељина	055/394-464	065/601-402	-	laki-vet@teol.net
14	Бијељина	Ветеринарска станица	ЛУКИЋ	Сухо Поље б.б.	Бијељина	055/325-600	065/849-151	-	lukicvet1@gmail.com
15	Бијељина	Ветеринарска станица	МИЛВЕТ д.о.о.	Вршани б.б.	Бијељина	055/371-321	065/546-856	055/371-321	milinkovicmilan@rocketmail.com
16	Бијељина	Ветеринарска амбуланта	НОВА ВЕТ	Којчиновац б.б.	Бијељина	055/480-008	065/433-119	-	novavet15@gmail.com

Редни број	Град/општина	Организациони облик в.о.	Име ветеринарске организације	Адреса ветеринарске организације	Сједиште ветеринарске организације	Телефон	Мобилни телефон	Факс	E-mail
17	Бијељина	Ветеринарска амбуланта	ПЕТ ВЕТ д.о.о.	Главичице б.б.	Бијељина	065/344-516	065/344-516	055/551-546	totaceca@hotmail.com
18	Бијељина	Ветеринарска станица	ПОПОВИ	Попови б.б.	Бијељина	055/392-424	065/569-772	055/392-424	popovivetbn@hotmail.com
19	Бијељина	Ветеринарска станица	ПРИМА ВЕТ	Ђорђа Васића 2, Јања	Бијељина	055/542-200	-	-	nkarisik@telrad.net
20	Бијељина	Ветеринарска амбуланта	ПРОВЕТ д.о.о.	Модран б.б.	Бијељина	065/517-453	065/517-453	-	provetbijeljina@gmail.com
21	Бијељина	Ветеринарска амбуланта	ФАРМА-ВЕТ д.о.о.	Карађорђева б.б.	Бијељина	055/425-421	-	-	farmavet.dvorovi@yahoo.com
22	Бијељина	Ветеринарска амбуланта	ФРАНКО ЦЕП д.о.о.	Вршани б.б.	Бијељина	055/371-094	-	-	frankodzep@live.com
23	Бијељина	Ветеринарска амбуланта	ПД СЕМБЕРИЈА а.д. Бијељина	Ново Село б.б.	Бијељина	055/257-013	-	-	semberijavetdoo@yahoo.com
24	Билећа	Ветеринарска станица	БИЛЕЋА д.о.о.	Леонтија Нинковића 58	Билећа	059/380-650	-	059/380-651	vet.bileca@gmail.com
25	Братунац	Ветеринарска амбуланта	ВЕТА	Трг Милоша Обилића б.б.	Братунац	056/411-297	065/800-613	-	pvaveta@hotmail.com
26	Братунац	Ветеринарска амбуланта	ВЕТЕРИНАРИА	Светог Саве б.б.	Братунац	056/410-600	065/055-023	056/410-600	m_mrakic@yahoo.com
27	Брод	Ветеринарска амбуланта	БРОД а.д.	Стевана Немање б.б.	Брод	053/610-418	066/611-577	053/610-418	veterinarskabrod@gmail.com
28	Брод	Ветеринарска амбуланта	КАМЕН д.о.о.	Доњи Клакар б.б.	Брод	053/482-214	066/443-465	053/482-214	vakamendoo@gmail.com
29	Вишеград	Ветеринарска амбуланта	ВИШЕГРАД а.д.	Војводе Степе 10	Вишеград	058/621-316	065/686-857	-	
30	Власеница	Ветеринарска станица	ВЛАСЕНИЦА а.д.	Устаничка 22	Власеница	056/733-209	-	056/734-919	veterina@teol.net
31	Власеница	Ветеринарска амбуланта	НОВА	Илије Бирчанина б.б.	Власеница	066/724-335	066/724-335	-	vet.nova.vlas@hotmail.com
32	Вукосавље	Ветеринарска амбуланта	ВУКОСАВЉЕ	Вучјачка бр. 8	Вукосавље	053/707-007	065/821-241	053/707-007	ahmetbegovic@hotmail.com
33	Гацко	Ветеринарска станица	ГАЦКО а.д.	Стојана Ковачевића бр. 31	Гацко	059/472-667	065/628-575	059/472-667	v.gacko@teol.net
34	Градишка	Ветеринарска станица	ВЕТЕРИНА СИСТЕМ СЛАДОЈЕВИЋ д.о.о.	Нова Топола б.б.	Градишка	051/891-801	065/510-600	051/891-801	vszladojevic@gmail.com
35	Градишка	Ветеринарска станица	ЗО И ЗО д.о.о.	Светозара Марковића б.б.	Градишка	051/835-450	-	051/835-450	zoizo@blic.net
36	Градишка	Ветеринарска амбуланта	НИКОЛЕСИЋ д.о.о.	Градишка цеста 345	Градишка	051/892-802	065/764-836	-	miroslavnikolesic@yahoo.com
37	Градишка	Ветеринарска амбуланта	САМАРЦИЈА д.о.о.	Чатрња 81а	Градишка	065/254-100	065/254-100	-	veterinarnasamdziya@gmail.com
38	Градишка	Ветеринарска амбуланта	СУБОТИЋ д.о.о.	Војводе Бојовића 21	Градишка	051/816-997	065/483-889	051/816-997	veterinarnkasubotic@gmail.com
39	Градишка	Ветеринарска станица	ТРГОВЕТ д.о.о.	Дубраве 79	Градишка	051/860-400	065/870-537	051/860-400	trgovet@yahoo.com
40	Дервента	Ветеринарска станица	ДЕРВЕНТА а.д.	Српске војске бр. 10	Дервента	053/333-202	065/767-694	053/333-202	slavisa_djokic@yahoo.com
41	Дервента	Ветеринарска амбуланта	ЂОКИЋ	Велика Сочаница	Дервента	053/325-215	065/999-928	-	vadjokic@outlook.com
42	Дервента	Ветеринарска амбуланта	ЈЕЛИСИЋ	Српске војске бр. 50	Дервента	053/334-478	-	-	bojanjelisic@outlook.com
43	Дервента	Ветеринарска амбуланта	ТАТИЋ	Марије Бурсаћ бр. 70	Дервента	053/334-288	065/562-857	053/333-107	tatic-d@teol.net
44	Добој	Ветеринарска станица	ДОБОЈ а.д.	Крњинске српске бригаде 123	Добој	053/242-059	-	053/224-651	vetdobo@teol.net
45	Добој	Ветеринарска станица	LIPJAK TRADE д.о.о.	Краља Александра 966	Добој	053/207-730	-	053/224-651	lipjak_trade@yahoo.com
46	Доњи Жабар	Ветеринарска амбуланта	АД ВЕТЕРИНАРСКА СТАНИЦА ШАМАЦ ПУ ДОЊИ ЖАБАР	Доњи Жабар б.б.	Доњи Жабар	054/875-239	065/545-386	-	markovukovic0804@gmail.com
47	Зворник	Ветеринарска станица	ЗВОРНИК АД ПУ ВЕТЕРИНАРСКА СТАНИЦА АНИМА ВЕТ	Козлук 61	Зворник	056/210-400	065/879-469	056/210-785	darkoj72@yahoo.com
48	Зворник	Ветеринарска амбуланта	ДРИНА ВЕТ	Пилица б.б.	Зворник	056/398-398	065/890-031	-	rankodjuric2@yahoo.com
49	Зворник	Ветеринарска станица	КОЗЛУК	Подрињска 61	Зворник	056/210-400	065/513-543	056/210-785	veterinarskazv@spinter.net
50	Зворник	Ветеринарска амбуланта	С-ВЕТ	Ораовац б.б.	Зворник	056/318-112	066/176-275	-	slobodan.bobo.radovic@gmail.com
51	Зворник	Ветеринарска амбуланта	ТОМИЋ	Каракај б.б.	Зворник	056/260-430	065/655-473	056/260-430	tomicvet12@gmail.com
52	Источна Илица	Ветеринарска амбуланта	ИСТОЧНА ИЛИЦА	В. Р. Путника 14	Источна Илица	057/316-611	065/926-677	057/316-611	vet.istocnailidja@gmail.com

Редни број	Град/општина	Организациони облик в.о.	Име ветеринарске организације	Адреса ветеринарске организације	Сједиште ветеринарске организације	Телефон	Мобилни телефон	Факс	E-mail
53	Источна Илица	Ветеринарска амбуланта	МАСТИНО	Војковићи б.б.	Источна Илица	065/531-397	065/531-397	057/316-582	srđjanveletic@yahoo.com
54	Источни Стари Град	Ветеринарска амбуланта	ЗОО-ВЕТ д.о.о.	Младена Тодоровића б.б.	Пале	057/222-180	065/523-140	-	zoovetrs@gmail.com
55	Источно Ново Сарајево	Ветеринарска амбуланта	ВЕТАНОВА	Војводе Радомира Путьника 56	Источно Ново Сарајево	-	065/435-843	057/342-600	vetanova@gmail.com
56	Језеро	Ветеринарска станица	РУДИЋ д.о.о.	Подбрдо б.б.	Мркоњић Град	050/280-050	065/511-162	050/280-051	nemanjarudic@yahoo.com
57	Калиновик	Ветеринарска амбуланта	ЛАНЕ	Пешута Кларина б.б.	Калиновик	065/495-356	065/495-356	-	vekodamjanac@gmail.com
58	Кнежево	Ветеринарска амбуланта	ВЕТ СООР 2	Рајка Дукића б.б.	Кнежево	051/927-975	065/008-536	-	vetcoop2@yahoo.com
59	Кнежево	Ветеринарска амбуланта	КНЕЖЕВО д.о.о.	Рајка Дукића б.б.	Кнежево	051/591-645	065/685-871	051/594-072	vetstancakn@gmail.com
60	Козарска Дубица	Ветеринарска станица	ВЕТ-ТИМ д.о.о.	1300 каплара б.б.	Козарска Дубица	066/492-444	-	052/417-363	mirkoborkovic@yahoo.com
61	Козарска Дубица	Ветеринарска станица	ЈЕЖЕВИЦА д.о.о.	Видовданска бр. 39	Козарска Дубица	052/416-202	065/412-216	052/416-202	vajezevica@yahoo.com
62	Костајница	Ветеринарска станица	ВЕТ-ТИМ д.о.о.	1300 каплара б.б.	Козарска Дубица	066/492-444	-	052/417-363	mirkoborkovic@yahoo.com
63	Котор Варош	Ветеринарска амбуланта	ЖУПЉАНИН	Цара Душана бр. 80	Котор Варош	051/783-170	-	051/882-121	vet.stanica.kv@gmail.com
64	Котор Варош	Ветеринарска амбуланта	КРШИЋ	Гаврила Принципа б.б.	Котор Варош	051/785-074	-	051/785-074	krscic@yahoo.com
65	Крупа на Уни	Ветеринарска станица	ВЕТЕРИНАРИЈА д.о.о.	Доситеја Обрадовића б.б.	Нови Град	052/751-664	065/605-061	052/751-664	veterinarijang@teol.net
66	Крупа на Уни	Ветеринарска станица	ВЕТМЕДИК	Доњи Агићи 63	Нови Град	065/442-881	065/442-881	-	vetmedik.bradic@gmail.com
67	Купрес	Ветеринарска станица	РУДИЋ д.о.о.	Подбрдо б.б.	Мркоњић Град	050/280-050	065/511-162	050/280-051	nemanjarudic@yahoo.com
68	Лакташи	Ветеринарска амбуланта	КРНЕТА	Александровац 26	Лакташи	051/580-893	065/511-919	051/582-001	vet.amb.krneta@outlook.com
69	Лакташи	Ветеринарска станица	ЛАКТАШИ а.д.	Гаврила Принципа 1	Лакташи	051/532-031	065/512-678	051/532-882	vetstancialaktasi@gmail.com
70	Лакташи	Ветеринарска амбуланта	МЕДИВЕТ	Цара Душана 128а	Лакташи	051/584-769	065/514-435	051/584-769	medivet@blic.net
71	Лакташи	Ветеринарска амбуланта	СУПЕР ВЕТ д.о.о.	Немањина б.б.	Лакташи	065/549-696	-	-	supervetmb@gmail.com
72	Лопаре	Ветеринарска амбуланта	MEDICUS-VET	Пелаве б.б.	Лопаре	055/771-350	-	-	ljubisalaz@telrad.net
73	Лопаре	Ветеринарска станица	ЛОПАРЕ ј.о.д.п.	Мачковац б.б.	Лопаре	055/650-038	065/628-053	055/650-038	zovet@teol.net
74	Љубиње	Ветеринарска амбуланта	ШИЈАКОВИЋ	Светосавска б.б.	Љубиње	059/621-192	065/547-457	059/621-192	
75	Милићи	Ветеринарска амбуланта	ЗАНУМ-ВЕТ	Солунских јунака б.б.	Милићи	056/741-036	065/704-834	056/741-036	zanumvet@gmail.com
76	Модрича	Ветеринарска станица	МОДРИЧА а.д.	Војводе Степе Степановића 30	Модрича	053/820-971	065/523-824	053/820-970	md-vmsd@teol.net
77	Мркоњић Град	Ветеринарска амбуланта	ДИМИТРИЋ	Цара Душана б.б.	Мркоњић Град	-	065/581-494	-	bojinovicjovica@gmail.com
78	Мркоњић Град	Ветеринарска станица	РУДИЋ д.о.о.	Подбрдо б.б.	Мркоњић Град	050/280-050	065/511-162	050/280-051	nemanjarudic@yahoo.com
79	Невесиње	Ветеринарска амбуланта	DAMJANAC COMPANY д.о.о.	Обрена Ивковића б.б.	Невесиње	059/601-711	065/583-524	059/601-711	zdamjanacvet@gmail.com
80	Невесиње	Ветеринарска станица	НЕВЕСИЊЕ а.д.	Немањина б.б.	Невесиње	059/601-190	065/536-980	059/601-190	mmavrak@teol.net
81	Нови Град	Ветеринарска станица	ВЕТЕРИНАРИЈА д.о.о.	Доситеја Обрадовића б.б.	Нови Град	052/751-664	065/605-061	052/751-664	veterinarijang@teol.net
82	Нови Град	Ветеринарска станица	ВЕТМЕДИК	Доњи Агићи 63	Нови Град	065/442-881	065/442-881	-	vetmedik.bradic@gmail.com
83	Ново Горажде	Ветеринарска амбуланта	ЧАЈНИЧЕ о.ј.д.п.	Сердар Јанка Вукотића 33	Чајничке	058/315-353	065/683-964	058/315-353	vet.stan.ca@gmail.com
84	Осмаци	Ветеринарска амбуланта	ОСМАЦИ ј.п.	Осмаци б.б.	Осмаци	056/332-031	-	056/597-404	sasabta@gmail.com
85	Оштра Лука	Ветеринарска станица	ВЕТМЕДИК	Доњи Агићи 63	Нови Град	065/442-881	065/442-881	-	vetmedik.bradic@gmail.com
86	Оштра Лука	Ветеринарска амбуланта	ДУ ВЕТ	Оштра Лука б.б.	Оштра Лука	-	065/439-510	-	vetambdjvet@gmail.com
87	Пале	Ветеринарска амбуланта	ЗОО-ВЕТ д.о.о.	Младена Тодоровића б.б.	Пале	057/222-180	065/523-140	-	zoovetrs@gmail.com
88	Пелагићево	Ветеринарска амбуланта	ЗОРА-ВЕТ	Пелагићево б.б.	Пелагићево	054/810-003	-	054/810-003	zoravet1@gmail.com
89	Петровац	Ветеринарска амбуланта	ДИМИТРИЋ	Цара Душана б.б.	Мркоњић Град	-	065/581-494	-	bojinovicjovica@gmail.com

Редни број	Град/општина	Организациони облик в.о.	Име ветеринарске организације	Адреса ветеринарске организације	Сједиште ветеринарске организације	Телефон	Мобилни телефон	Факс	E-mail
90	Петрово	Ветеринарска амбуланта	ЗООВЕТ - БУРИЋ	Какмуж, Баре III, 16	Петрово	065/765-699	-	-	zoovetdjuric@gmail.com
91	Петрово	Ветеринарска амбуланта	LIPJAK TRADE д.о.о. ПЈ ПЕТРОВО	Трг Немањића б.б.	Петрово	053/260-676	066/894-582	-	duskodjuric84@gmail.com
92	Приједор	Ветеринарска амбуланта	АЛФА-ВЕТ	Проте Матије Ненадовића 24а	Приједор	052/231-907	065/667-067	052/231-475	dragano@poen.net
93	Приједор	Ветеринарска станица	ARIFAGIĆ INVESTMENT д.о.о.	Трнополе 61	Приједор	052/320-212	062/089-510	-	vetai@outlook.com
94	Приједор	Ветеринарска станица	МК ВЕТ д.о.о.	Младена Стојановића 15	Приједор	065/375-152	065/375-152	-	mkvetdoo@yahoo.com
95	Приједор	Ветеринарска станица	NOVA-VET K&K д.о.о.	Козарска б.б.	Приједор	065/704-189	065/302-935	052/333-318	veliborkesic@yahoo.com
96	Прњавор	Ветеринарска станица	ЕУРО-ВЕТ д.о.о.	Магистрални пут б.б.	Прњавор	051/663-033	065/588-347	-	eurovet1@gmail.com
97	Прњавор	Ветеринарска амбуланта	НИНА-ВЕТ д.о.о.	Горњи Смиртићи б.б.	Прњавор	051/668-711	-	-	ninavetdoo@gmail.com
98	Прњавор	Ветеринарска станица	ПРЊАВОР а.д.	Војводе Степе Степановића 4	Прњавор	051/660-427	-	-	vsprnjavor@hotmail.com
99	Прњавор	Ветеринарска станица	СТОЈЧИЋ д.о.о.	Горњи Смиртићи б.б.	Прњавор	051/655-556	065/672-599	-	stojcic.vet@hotmail.com
100	Рибник	Ветеринарска амбуланта	ВЛАЈИЋ	Стричићи б.б.	Бања Лука	066/613-888	066/613-888	-	vlajic.vet@gmail.com
101	Рибник	Ветеринарска станица	РИБНИК д.о.о.	Раде Јованића б.б.	Рибник	050/431-217	065/800-225	050/431-020	vet.stan.ribnik@gmail.com
102	Рибник	Ветеринарска станица	РУДИЋ д.о.о.	Подбрдо б.б.	Мркоњић Град	050/280-050	065/511-162	050/280-051	nemanjarudic@yahoo.com
103	Рогатица	Ветеринарска амбуланта	АНИМАЛ ВЕТ	Српске слоге б.б.	Рогатица	066/965-553	066/662-445	-	danko.brkic@yahoo.com
104	Рогатица	Ветеринарска амбуланта	РОГАТИЦА а.д.	Рогатичке бригаде 29	Рогатица	058/415-135	065/833-498	058/415-135	vetrog@teol.net
105	Рудо	Ветеринарска амбуланта	САВО	Светосавска 8	Рудо	058/711-110	065/602-270	058/711-110	vsrudo@gmail.com
106	Соколац	Ветеринарска станица	СОКОЛАЦ д.о.о.	Милоша Обилица б.б.	Соколац	057/448-116	065/681-819	057/400-355	jadrankastanasic@gmail.com
107	Србац	Ветеринарска амбуланта	АГРО-ВЕТЕРИНА	Ножичко б.б.	Србац	051/753-273	065/548-090	-	jadrankastanasic@gmail.com
108	Србац	Ветеринарска амбуланта	ИНСТА д.о.о.	Данка Митрова б.б.	Србац	051/740-928	065/598-351	-	zixon.dario@gmail.com
109	Србац	Ветеринарска станица	ИНТЕР-ВЕТ п.д.	Пријебљеви б.б.	Србац	051/741-429	066/668-706	-	biljana@mimcoop.com
110	Србац	Ветеринарска станица	МИЛАНКОВИЋ д.о.о.	Данка Митрова б.б.	Србац	051/740-775	-	051/740-775	nmc.vet@hotmail.com
111	Србац	Ветеринарска амбуланта	СРБАЦ д.о.о.	Данка Митрова б.б.	Србац	051/740-007	065/522-446	051/740-325	vetrsbac@teol.net
112	Сребреница	Ветеринарска амбуланта	ИН - ВЕТ	Кутлићи б.б.	Сребреница	-	065/180-589	-	samiraf1976@hotmail.com
113	Станари	Ветеринарска амбуланта	МЕДИКО ВЕТ д.о.о.	Остружња Доња б.б.	Станари	053/290-024	065/034-022	-	vlada_vet@yahoo.com
114	Станари	Ветеринарска амбуланта	АД ВС ДОБОЈ ПЈ СТАНАРИ	Рашковци б	Станари	053/290-034	-	-	vetdobo@teol.net
115	Теслић	Ветеринарска амбуланта	ДР КОВАЧЕВИЋ	Карађорђева б.б.	Теслић	053/433-635	065/524-424	053/433-635	kovacevic.danijel8@gmail.com
116	Теслић	Ветеринарска станица	ТЕСЛИЋ а.д.	Карађорђева б.б.	Теслић	053/431-188	-	053/431-188	vet_tes@teol.net
117	Требиње	Ветеринарска амбуланта	ДАНА	Солунска 32	Требиње	059/490-290	065/697-535	059/490-290	vetmilicd@gmail.com
118	Требиње	Ветеринарска станица	СРНА	Луке Вукаловића 33	Требиње	059/226-157	-	059/226-157	vetambsrna@gmail.com
119	Трново	Ветеринарска амбуланта	ИСТОЧНА ИЛИЦА	В. Р. Путника 14	Источна Илица	057/316-611	065/926-677	057/316-611	vet.istocnaidija@gmail.com
120	Трново	Ветеринарска амбуланта	МАСТИНО	Војковићи б.б.	Источна Илица	065/531-397	065/531-397	057/316-582	srđjanveletic@yahoo.com
121	Угљевик	Ветеринарска станица	MEDICUS-VET д.о.о.	Забрђе б.б.	Угљевик	055/771-350	065/818-601	055/771-350	ljubisalaz@telrad.net
122	Угљевик	Ветеринарска амбуланта	МИЛЕ-ВЕТ д.о.о.	Војводе Мишића 15	Угљевик	055/773-450	065/616-212	055/773-451	mile.vet2406@gmail.com
123	Угљевик	Ветеринарска амбуланта	ТОМО	Доња Трнова 178	Угљевик	055/552-411	066/095-234	-	dr.gajic@hotmail.com
124	Угљевик	Ветеринарска станица	УГЉЕВИК а.д.	Модран б.б.	Угљевик	055/776-237	065/643-072	055/776-237	vetstaug@gmail.com
125	Фоча	Ветеринарска амбуланта	ЋОНЕ	Јеврејска б.б.	Фоча	058/214-850	065/581-166	-	conevetamb@gmail.com
126	Фоча	Ветеринарска станица	ФОЧА а.д.	Петра Коџића 4	Фоча	058/212-977	-	058/212-977	vetstfoca@yahoo.com
127	Хан Пијесак	Ветеринарска амбуланта	ХАН ПИЈЕСАК ју	Железничка 18	Хан Пијесак	057/557-672	065/238-491	057/557-672	veterinar@teol.net

Редни број	Град/општина	Организациони облик в.о.	Име ветеринарске организације	Адреса ветеринарске организације	Сједиште ветеринарске организације	Телефон	Мобилни телефон	Факс	E-mail
128	Чајниче	Ветеринарска амбуланта	ЧАЈНИЧЕ о.ј.д.п.	Сердар Јанка Вукотића 33	Чајниче	058/315-353	065/683-964	058/315-353	vet.stan.ca@gmail.com
129	Челинац	Ветеринарска амбуланта	ВЕТ СООР	Краља Петра I Карађорђевића 60	Челинац	066/381-268	065/008-536	-	vetcoop@yahoo.com
130	Челинац	Ветеринарска амбуланта	ЗЕЉКОВИЋ	Милана Личине б.б.	Челинац	051/553-702	-	051/555-067	veterinaryeljkoVIC@gmail.com
131	Шамац	Ветеринарска станица	ШАМАЦ а.д.	Његошева б.б.	Шамац	054/620-610	065/524-013	054/620-610	mruzica@hotmail.com
132	Шековићи	Ветеринарска амбуланта	ШЕКОВИЋИ а.д.	Јосипа Ковачевића 55	Шековићи	056/653-614	065/603-885	056/653-614	veterinarska.sekovic@gmail.com
133	Шипово	Ветеринарска амбуланта	РУДИЋ д.о.о. ПУ ШИПОВО	Српских бораца б.б.	Шипово	-	065/614-792	-	nemanjarudic@yahoo.com
134	Шипово	Ветеринарска амбуланта	ШИПОВО а.д.	Светосавска 9	Шипово	050/371-169	066/091-038	050/371-169	vet.sta.sipovo@gmail.com

ПРИЛОГ 5/1.

ИЗЈАВА

лица која су боравила у зараженим или на заразу сумњивим имањима или другим зараженим локацијама

Изјављујем да сам упознат са забраном да по изласку из зона заражених и угрожених класичном кугом свиња нећу посјећивати ниједно имање, сајам, изложбу или било који други објекат у којем се држе свиње најмање два дана од момента изласка из зараженог и угроженог подручја.

Обавезујем се да ћу непосредно прије напуштања угрожене зоне извршити детаљно прање аутомобила.

Обавезујем се да ћу сву своју обућу и одјећу детаљно очистити и опрати одмах по доласку кући или на друго одредиште.

Изјаву дајем под пуном моралном, материјалном и кривичном одговорношћу, свјестан свих законских посљедица ако прекршим ову обавезу.

Датум и вријеме напуштања зараженог подручја:

у _____

Изјаву дао:

ЈМБ:

ПРИЛОГ 5/2.

Ветеринарска организација:

Датум и мјесто:

Зона: заражена/угрожена/надзора (заокружити одговор)

ЗАПИСНИК

О извршеној контроли и попису свиња на имању ИД број: _____, власника _____, ЈМБ: _____, а у вези са избијањем класичне куге свиња (ККС).

Контролу извршио:

1. ветеринарски инспектор

2. ветеринар из надлежне ветеринарске организације

Власник / држалац животиња: _____

Телефон: _____

Адреса: _____

Мјесто: _____

Град/општина: _____

Странка је информисана о свом праву и обавези да учествује у свим фазама контроле, као и о свом праву да се изјасни о свим чињеницама и околностима утврђеним од стране надлежног ветеринара / ветеринарског инспектора у овој контроли.

Контрола започета у: _____ часова.

ИЗВЈЕШТАЈ

Након добијања извјештаја ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске "Др Васо Бутозан" Бања Лука, број _____, од _____, којим се потврђује присуство вируса класичне куге свиња, сходно одредбама Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјешивање заразне болести класичне куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 121/20) и Рјешења број: _____, од _____, министра пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске, којим се одређује заражено и угрожено подручје у којем се мора спровести контрола услова држања свиња, као и попис свих имања на којима се држе свиње у полупречнику од 3 km, односно 10 km од мјеста гдје је потврђено избијање класичне куге свиња, извршена је контрола на имању горенаведеног власника / држаоца свиња.

На имању свиње се држе: екстензивно / интензивно / комерцијална фарма

Ограђено имање: **да/не**

Контакт са дивљим свињама: **могућ/немогућ**

Свиње показују клиничке симптоме који указују на сумњу на ККС: **да/не**

Примијеђени су сљедећи клинички симптоми (заокружити одговор):

- 1) апатија: **да/не**,
- 2) губитак апетита: **да/не**,
- 3) висока температура (изнад 40 °C): **да/не**,
- 4) констипација/затвор: **да/не**,
- 5) дијареја: **да/не**,
- 6) цијаноза ушију, ногу / доњи дио тијела: **да/не**,
- 7) има ли кахектичних свиња на имању: **да/не**,
- 8) да ли је нека свиња угинула у последња два мјесеца: **да/не**.

Број свиња на имању:

Крмаче (укупно)	Крмаче (супрасне)	Назимице	Прасад на сиси	Залучена прасад	Свиње у првој фази предтова (од 35kg до 70 kg)	Свиње у завршној фази това (преко 70 kg)	Нерастови

Странка је упозната са обавезом да спроведе и поштује наложене мјере да би се спријечили појава и ширење вируса ККС у складу са Правилником о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 121/20).

Странка је прочитала овај записник и нема/није имала примједба на њега, као ни на рад надлежног ветеринарског инспектора / овлашћеног ветеринара.

Контрола завршена дана _____ у _____ часова.

Потпис ветеринарског инспектора /
овлашћеног ветеринара

Потпис власника / држаоца животиња

ПРИЛОГ 5/3.

Број: _____

Датум: _____

СУМЊА НА КЛАСИЧНУ КУГУ СВИЊА

ИЗВЈЕШТАЈ О ЕПИЗООТИОЛОШКОМ ИЗВИЊАЊУ

1. Референтни број под којим је евидентирана сумња на класичну кугу свиња у записнику ветеринарског инспектора: _____

2. Датум и вријеме посјете имању/објекту: _____

3. Име, адреса и број телефона ветеринарског инспектора који је водио записник: _____

4. Адреса имања или другог мјеста гдје се сумња на избијање класичне куге свиња појавила: _____

_____ Телефон: _____

5. Идентификациони број имања/објекта: _____

6. Име и адреса власника / држаоца животиња / имања: _____

_____ Телефон: _____

7. Разлози за сумњу: _____

8. Име и адреса особе која је прва посумњала на присуство болести: _____

9. Да ли се имање налази унутар заштићене зоне или у зони надзора (угрожена зона)? _____

10. Име, адреса и број телефона овлашћеног ветеринара: _____

11. Подаци о свињама које се држе на имању:

Категорија	Укупан број живих свиња на имању	Број свиња које имају симптоме	Број угинулих свиња
Нерастови			
Крмаче			
Крмаче (супрасне)			

Назимице			
Прасад на сиси			
Залучена прасад			
Свиње у првој фази предтова			
Свиње у завршној фази това (тежина за клање)			
Укупно			

12. Детаљи о другим животињама на имању:

Врста	Број	Да ли се држе у затвореним објектима / просторима?
Говеда		
Овце		
Козе		
Коњи и пони		
Магарци		
Пси		
Мачке		
Живина		
Зечеви		
Остало (наведи)		

13. Примijeђени клинички знаци болести (унијети у одговарајуће поље број свиња које показују симптоме):

Симптоми	Крмаче (укупно)	Крмаче – су- прасне	Назимице	Прасад на сиси	Залучена прасад	Свиње у првој фази това (од 35 kg до 70 kg)	Свиње у завр- шној фази това (преко 70 kg)	Нерастови
Температура								
38–39 °C								
39,1–40 °C								
40,1–41 °C								
41,1–42 °C								
Губитак апетита								
Апатија								
Сомноленција (поспаност – сла- бост)								
Повраћање								
Пролив								
Затвор								
Афонија								
Кашаљ								
Тетурање и заноше- ње задњих дијелова тијела								
Тремор								
Абортус								
Исцједак из носа								
Исцједак из очију и конјунктивитис								
Цијаноза								
Груписање								

14. Патоморфолошке промјене уочене на дан еутаназије свиња:

Патоморфолошке промјене	Категорије свиња које показују патомор- фолошке промјене	Број свиња код којих су уочене патоморфо- лошке промјене
Петехијална или екхимотична крварења		
Лимфни чворови (едематозни и хеморагич- ни)		
Хипертрофија / увећање слезине		
Инфаркти слезине		

Улцерације цријева		
Хеморагије бубрега		
Обилна крварења у трбушној дупљи		
Енцефалитис		
Остало (навести)		

15. Скица распореда просторија у којима се чувају свиње:

1. навести број и категорију свиња по просторији/објекту,
2. навести бројеве ушних маркица по просторији/објекту,
3. навести локацију свиња које су показивале знаке болести у свакој просторији/објекту (нпр. заокружити одговарајући број ушне маркице и додати "обољела"),
4. означити свиње које су уведене на имање током последњих шест мјесеци (нпр. заокружити одговарајућу ушну маркицу и додати датум увођења на имање).

16. Тип имања и анамнеза:

	Укупан број свиња у вријеме сумње на ККС или у вријеме убијања свиња
Прасад на сиси и залучена прасад	
Свиња до 50 kg тежине (жива)	
Свиња тежа од 50 kg (жива)	
Крмаче (супрасне или не)	
Нерастови	

а) Тип узгоја на имању:

1. приплод,
2. тов,
3. производња прасади,
4. остало (навести) _____;

б) Тип имања:

1. организована производња (комерцијална фарма),
2. породична фарма,
3. остало (навести) _____;

в) Да ли се сумњиве животиње хране помијама?

ДА НЕ

г) Начин осјемењавања свиња у последњих шест мјесеци (вјештачко осјемењавање или природни припуст)

д) Вјештачко осјемењавање свиња у последњих шест мјесеци

Датум: _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењавање: _____

Датум: _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењавање: _____

Датум: _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењавање: _____

Датум: _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењавање: _____

Датум: _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењавање: _____

Датум: _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењавање: _____

17. Списак потенцијално заражених имања са свињама и њихова удаљеност од имања сумњивог на ККС:

Име власника и адреса имања	Удаљеност у метрима од имања у ком је сумња на ККС	X, Y координате (у формату нпр. 44.8220, 20.4132)

18. Узорци послати на лабораторијска испитивања:

Свиња (ушна маркица)	Ткива/узорци послати на испитивање					
	Крв	Тонзиле	Бубрег	Слезина	Лимфни чворови	Илеум

Напомена: Листа ушних маркица свих убијених свиња биће укључена у Извјештај "Убијање свиња".

19. Кретање свиња

Долазак и одлазак свиња са имања у последња два мјесеца:

а) долазак свиња на имање:

Датум увођења свиња на имање	Категорија и број ушне маркице уведених свиња	Поријекло: име и адреса власника, ИД имања са ког потичу свиње	Да ли су уведене свиње показивале било какве симптоме који указују на ККС? (ДА/НЕ)

б) одлазак свиња са имања или стављање у промет:

Датум одласка свиња са имања	Категорија и број ушне маркице свиња које су напустиле имање	Одредиште: име и адреса власника/држаоца, ИД имања, кланице, сточне пијаце или другог мјеста одласка свиња	Име и адреса превозника

20. Кретање људи, производа, отпада, стајњака, возила, опреме са имања и на имање у последња два мјесеца

а) долазак на имање:

Датум	Опис	Поријекло

21. Да ли постоји основана сумња да је имање заражено класичном кугом свиња? _____

22. Колико дуго је болест присутна на имању? (по процјени одговорне особе) _____

23. Који је вјероватан/могућ извор инфекције?

Навести: _____

24. Да ли је потребно, у смислу превентивних мјера, увести хитне мјере забране на имањима која могу бити извор инфекције или су угрожена? _____

Списак имања на којима се примјењују мјере забране кретања и друге мјере:

Идентификациони број имања	Адреса имања	Име, адреса и број телефона власника/држаоца

Потпис ветеринарског инспектора /
овлашћеног ветеринара и епизотиолога:

Потпис власника / држаоца животиња:

ПРИЛОГ 5/4.

ИД имања: _____

Датум узорковања: _____

Класична куга свиња (ККС)
ОБРАЗАЦ ЗА УЗОРКОВАЊЕ

Држалац: _____

Адреса: _____

Телефон: _____

Мјесто: _____ Општина: _____

Власник: _____ Адреса: _____

Телефон: _____

Ветеринар који је узео узорке: _____

Ветеринар или специјалиста епизоотиологије који је доставио узорке ветеринарском институту: _____

Датум узорковања: _____

Овлашћена ветеринарска организација: _____

Телефон: _____

Сврха узорковања (заокружити):

- прва сумња на ККС у овој области;
- нова сумња на ККС у угроженој зони / зараженој зони;
- узорковање за вријеме убијања свиња;
- узорковање свиња прије њиховог уклањања / непосредног убијања;
- узорковање прије укидања мјера у зараженој / угроженој зони (навести законски основ):
 - узорковање сентинел (енгл. sentinel) животиња,
 - узорковање на контактним имањима (датум: _____),
 - узорковање мртвих/болесних животиња да би се искључила ККС,
 - узорковање у случају сумње на ККС у току пост мортем инспекцијске контроле на кланици,
 - узорковање свиња када антибактеријска терапија у трајању од пет дана није постигла резултате,
 - узорковање сумњивих свиња без клиничких знакова ККС,
 - узорковање сумњивих свиња које показују клиничке знакове ККС,
 - узорковање свиња када је неопходно да се искључи ККС (унијети разлог узорковања): _____.

Клинички знаци типични за ККС су видљиви у току узорковања: ДА/НЕ (заокружити)

Опишите видљиве клиничке знаке: _____

Патоанатомски знаци типични за ККС су видљиви у току узорковања: ДА/НЕ (заокружити)

Опишите видљиве патоанатомске знаке: _____

Идентификација узорака							
Бр.	Идентификација узорака (број ушне маркице)	Врста узорка	Категорија свиња	Бр.	Идентификација узорака (број ушне маркице)	Врста узорка	Категорија свиња
1				6			
2				7			
3				8			
4				9			
5				10			

Захтјевана испитивања / тестови (заокружити):

- серолошка испитивања,
- серолошка испитивања, укључујући тест вирус неутрализације,
- вирусолошка испитивања – детерминација генотипа вируса ККС.

Потпис особе која је узела узорке:

ПРИЛОГ 5/5.

Број: _____

Датум: _____

ПОТВРЂЕНА КЛАСИЧНА КУГА СВИЊА КОД ДОМАЋИХ СВИЊА**ИЗВЈЕШТАЈ О ЕПИЗООТИОЛОШКОМ ИЗВИЂАЊУ**

(мора бити попуњен најкасније за вријеме усмрћивања свиња на зараженом имању)

1. Референтни број под којим је евидентиран случај избијања болести: _____

2. Адреса зараженог имања: _____

3. Идентификациони број имања: _____

4. Географске координате:

X координате _____

Y координате _____

5. Име, адреса и број телефона власника / држаоца свиња:

Телефон: _____

Несигурност у задњим ногама								
Дрхтање/тремор								
Остало (навести)								

10. Патоморфолошке промјене уочене на дан еутаназије свиња:

Патоморфолошке промјене	Категорије свиња које показују патоморфолошке промјене	Број свиња код којих су уочене патоморфолошке промјене
Петехијална или екхимотична крварења		
Лимфни чворови (едематозни и хеморагични)		
Хипертрофија/увећање слезине		
Инфаркти слезине		
Улцерације цријева		
Хеморагије бубрега		
Обилна крварења у трбушној дупљи		
Енцефалитис		
Остало (навести)		

11. Узорци послати на лабораторијска испитивања

Свиња (ушна маркица)	Ткива/узорци послати на испитивање					
	Крв	Тонзиле	Бубрег	Слезина	Лимфни чворови	Илеум

Напомена: Морају се чувати подаци о свим усмрћеним животињама у дијагностичке сврхе.

12. Скица распореда просторија у којима се чувају свиње:

- навести број и категорију свиња по просторији/објекту,
- навести бројеве ушних маркица по просторији/објекту,
- навести локацију свиња које су показивале знаке болести у свакој просторији/објекту (нпр. заокружити одговарајући број ушне маркице и додати "обољела"),
- означити свиње које су уведене на имање током последњих шест мјесеци (нпр. заокружити одговарајућу ушну маркицу и додати датум увођења на имање).

13. Тип имања и анамнеза:

	Укупан број свиња у вријеме сумње на ККС или у вријеме усмрћивања свиња
Свиње до 50 kg тежине (жива)	
Свиње теже од 50 kg (жива)	
Крмаче (супрасне или не)	
Нерастови	

а) Тип узгоја на имању:

- приплод,
- тов,
- производња прасади,
- остало (навести) _____;

б) Тип имања:

- организована производња (комерцијална фарма),
- кооператива,
- породична фарма,
- остало (навести) _____;

в) Да ли се сумњиве животиње хране помијама?

ДА НЕ

г) Начин осјемењавања свиња у последњих шест мјесеци (вјештачко осјемењавање или природни припуст):

д) Вјештачко осјемењавање свиња у последњих шест мјесеци

Датум: _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењавање: _____

Датум: _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењавање: _____

Датум: _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењавање: _____

Датум: _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењавање: _____

Датум: _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењавање: _____

Датум: _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењавање: _____

14. Списак потенцијално заражених имања са свињама и њихова удаљеност од имања на ком је потврђена ККС

Име власника, адреса и ИД имања	Удаљеност у метрима од имања у ком је сумња на ККС	X,Y координате (у формату нпр. 44.8220, 20.4132)

15. Датум усмрђивања свиња:

Категорија	Укупан број свиња по категорији	Број свиња које су показивале симптоме ККС	Укупан број узетих узорака
Нерастови			
Крмаче			
Крмаче (супрасне)			
Назимице			
Прасад на сиси			
Залучена прасад			
Свиње у првој фази предтова			
Свиње у завршној фази това (тежина за клање)			
Укупно			

16. Кретање свиња

Долазак и одлазак свиња са имања у последња два мјесеца:

а) долазак свиња на имање:

Датум увођења свиња на имање	Категорија и број ушне маркце усмрђених свиња	Поријекло: име и адреса власника, ИД имања са ког потичу свиње	Да ли су уведене свиње показивале било какве симптоме који указују на ККС? (ДА/НЕ)

б) одлазак свиња са имања или стављање у промет:

Датум одласка свиња са имања	Категорија и број ушне маркце свиња које су напустиле имање	Одредиште: име и адреса власника/држаоца, ИД имања, кланице, сточне пијаце или другог мјеста одласка свиња	Име и адреса превозника

17. Кретање људи, производа, отпада, стајњака, возила, опреме са имања и на имање у последња два мјесеца:

а) долазак на имање:

Датум	Опис	Поријекло

б) одлазак са имања:

Датум	Опис	Поријекло

18. Који је вјероватан/могућ извор инфекције?

Навести: _____

19. Да ли је потребно, у смислу превентивних мјера, увести хитне мјере забране на имањима која могу бити извор инфекције или су угрожена?

Списак имања на којима се примјењују мјере забране кретања и друге мјере:

Идентификациони број имања	Адреса имања	Име, адреса и број телефона власника/држаоца

20. Процијењени датум прве изложености вирусу ККС:

21. Јесу ли одговарајуће безбједносне мјере предузете на зараженом имању, укључујући постављање натписа упозорења и дезинфекционих баријера на улазу и излазу?

22. Које додатне мјере је потребно предузети?

23. Да ли су идентификовани проблеми у вези са одлагањем/уништавањем лешева животиња на зараженом имању (навести)?

24. Ако јесу, какав је савјет дат?

25. Да ли су идентификовани проблеми у вези са чишћењем и дезинфекцијом на зараженом имању (навести)?

26. Ако јесу, какав је савјет дат?

27. Који је дезинфицијенс коришћен за дезинфекцију?

28. Да ли је завршена финална дезинфекција, када (датум) и који је дезинфицијенс коришћен?

29. Јесу ли предузете мјере да би се спријечио контакт свиња са течним стајњаком и ђубривом из зараженог имања?

30. Да ли је спроведена дератизација на зараженом имању? Ако јесте, када (датум)?

31. Да ли је идентификован извор заразе на зараженом имању?

32. Јесу ли на слједећим имањима уведене забране и да ли су контролисана у сврху надзора:

а) имања са којих су свиње допремљене на заражено имање у последња два мјесеца прије појављивања симптома?

ДА НЕ

б) имања која је посјетило возило за транспорт животиња на зараженом имању?

ДА НЕ

в) имања са којих су на заражено имање допремљени животињски производи, отпад, опрема или остало што би могло пренијети инфекцију, а у последња два мјесеца прије појаве симптома?

ДА НЕ

г) имања на која су допремљене свиње из зараженог имања у последња два мјесеца прије појаве симптома?

ДА НЕ

д) имања која су у последња два мјесеца прије појаве симптома посјетиле особе које живе и раде на зараженом имању, ветеринари или друге особе које су из било којих разлога долазиле у контакт са свињама, а посјетиле су заражено имање у овом периоду?

ДА НЕ

ђ) имања која су у опасности због директног или индиректног контакта са зараженим имањем, преко сточних пијаца, у току последња два мјесеца прије појаве симптома?

ДА НЕ

Тетурање и заношење задњих дијелова тијела								
Тремор								
Абортус								
Исцједак из носа								
Исцједак из очију								
Цијаноза								
Груписање								

Потпис ветеринарског инспектора /
овлашћеног ветеринара:

Потпис власника / држаоца животиња:

ПРИЛОГ 5/7.

РЕПУБЛИКА СРПСКА

В Л А Д А

МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ

Трг Републике Српске 1, Бања Лука, тел. 051/338-415, факс: 051/338-865, 338-866,
e-mail: mps.@mps.vladars.net

Број:

Датум:

Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде, на основу члана 46. Закона о ветеринарству у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске", број 75/17), члана 9. Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 121/20), члана 76. став 2. Закона републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 115/18) и члана 190. Закона о општем управном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18), доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Подручје полупречника 3 km око жаришта заразе у насељеном мјесту _____, град/општина _____, проглашава се **ЗАРАЖЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ** од заразне болести **КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА** и обухвата следећа насељена мјеста _____ (навести насељена мјеста), укључујући и све објекте изван насељених мјеста обухваћене подручјем од 3 km.

2. Подручје полупречника 10 km око жаришта заразе у насељеном мјесту, град/општина _____, проглашава се **УГРОЖЕНИМ** од заразне болести **КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА** и обухвата следећа насељена мјеста: _____ (навести насељена мјеста), укључујући и све објекте изван насељених мјеста обухваћене подручјем од 10 km.

3. Саставни дио овог рјешења чини географска карта са уцртаним насељеним мјестима, објектима и границама зараженог и угроженог подручја.

4. У **ЗАРАЖЕНОМ** подручју, ради сузбијања и искорјењивања класичне куге свиња, спроводиће се следеће мјере:

1) у што краћем року, пописивање свих имања на којима се држе и узгајају свиње, обиљежавање и регистрација свих необиљежених свиња, након чега, у року од седам дана, надлежни ветеринарски инспектор и надлежни ветеринар врше надзор свих имања у зараженом подручју да би обавили клинички преглед свиња, те контролу регистра свиња на имањима и идентификационе ознаке свиња;

2) хитна вакцинација свих невакцинисаних свиња у складу са одредбама члана 19. Правилника, као и свиња код којих је од последње вакцинације прошло више од шест мјесеци, те обиљежавање и регистрација свих необиљежених свиња;

3) забрана премјештања и промета свиња, осим у изузетним случајевима, код премјештања у складу са одредбама члана 10. став 1. тачка 7) Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 121/20), а од ове забране може се изузети превоз свиња друмским путевима или жељезницом кроз заражено подручје, уз услов да се превоз обавља без истовара животиња и без заустављања, а наведено изузеће може се дати за свиње за клање које долазе изван зараженог подручја и које одлазе на клање, без одгањања, у клиницу која се налази у зараженом подручју;

4) чишћење и дезинфекција што је прије могуће након контаминације камиона, других возила и опреме који се користе за превоз свиња, других животиња или материјала који могу да буду контаминирани, у складу са одредбама Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 121/20);

5) забрана напуштања зараженог подручја камионима или возилима који су употријебљени за превоз свиња док се не очисте и дезинфикују и док их надлежни ветеринарски инспектор не прегледа и поново одобри за превоз;

6) забрана улаза и излаза других домаћих животиња на имање и са имања без одобрења надлежног ветеринарског инспектора;

7) обавезно пријављивање надлежном ветеринарском инспектору, без одгањања, сваке оболеле или угинуле свиње са имања, а надлежни ветеринарски инспектор налаже одговарајућа испитивања која су прописана у дијагностичком приручнику Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге ("Службени гласник Републике Српске", број 121/20);

8) забрана промета сјемена, јајних ћелија и ембриона свиња са имања која се налазе у зараженом подручју;

9) забрана премјештања свиња са имања на којем се држе док не протекне најмање 30 дана од спроведеног чишћења и дезинфекције заражених имања, а након 30 дана надлежни ветеринарски инспектор може да одобри премјештање свиња са имања под условима из члана 10. став 3, и то само за директан превоз у:

1. клиницу коју је одредило Министарство, на хитно клање, ако је могуће у зараженом или угроженом подручју,

2. објекат за нешкодљиво уклањање лешева или одговарајуће мјесто гдје се свиње одмах усмрћују, а њихови лешеви нешкодљиво уклањају под надзором надлежног ветеринарског инспектора,

3. друге објекте који се налазе у зараженом подручју, у посебним случајевима;
- 10) примјена биосигурносних поступака које спроводи свако лице које улази на имање или излази са имања у зараженом подручју, с циљем смањења ризика од ширења вируса класичне куге свиња.
5. На **УГРОЖЕНОМ** подручју, ради спречавања појаве класичне куге свиња, спроводиће се сљедеће мјере:
- 1) пописивање свих имања на којима се држе и узгајају свиње;
 - 2) обилежавање и регистрација свих необилежених свиња;
 - 3) хитна вакцинација свих невакцинисаних свиња у складу са одредбама члана 19. Правилника, као и свиња код којих је од посљедње вакцинације прошло више од шест мјесеци, обилежавање и регистрација свих необилежених свиња;
 - 4) забрана премјештања и превоза свиња јавним или приватним путевима, осим ако је неопходно по доставним путевима на имањима, када такво премјештање и превоз одобри надлежни ветеринарски инспектор, а ова забрана се не примјењује ако се свиње превозе друмским или жељезничким саобраћајницама, без истовара или заустављања, или ако свиње за клање долазе изван угроженог подручја на хитно клање у кланицу која се налази у угроженом подручју;
 - 5) чишћење и дезинфекција камиона и других превозних средстава, као и опреме која је коришћена за превоз свиња, других животиња или материјала који могу да буду контаминирани, што је прије могуће након контаминације, у складу са Правилником о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 121/20), а превозна средства коришћена за превоз свиња не могу да напусте угрожено подручје ако нису претходно очишћена и дезинфикована;
 - 6) забрана уласка и изласка на имање и са имања свим животињама током првих седам дана од одређивања угроженог подручја, без одобрења надлежног ветеринарског инспектора;
 - 7) обавезно пријављивање надлежном ветеринарском инспектору, без одгајања, сваке обољеле или угинуле свиње са имања, а надлежни ветеринарски инспектор налаже одговарајућа испитивања у складу са Прилогом 1. Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге ("Службени гласник Републике Српске", број 121/20);
 - 8) забрана премјештања свиња са имања док не протекне најмање 21 дан од спроведеног чишћења и дезинфекције зараженог имања, а након 21 дана, у складу са условима прописаним чланом 10. став 3. Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 121/20), надлежни ветеринарски инспектор може да одобри премјештање свиња са имања директно у:
 1. кланицу коју је одобрило Министарство, на хитно клање, ако је могуће у зараженом или угроженом подручју,
 2. објект за нешкодљиво уклањање лешева или одговарајуће мјесто гдје се свиње одмах усмрћују, а њихови лешевци нешкодљиво уклањају под надзором надлежног ветеринарског инспектора,
 3. друге објекте који се налазе у зараженом или угроженом подручју, у посебним случајевима,
 4. кланицу ако се свиње упућују на клање, те надлежни ветеринарски инспектор може да одобри одступања од одредаба члана 10. став 3. тачка 5) и став 4. тачка 4) Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 121/20), а посебно у односу на обилежавање свјежег меса наведених свиња, његовог даљег коришћења и одредишта обрађених производа;
 - 9) забрана промета сјемена, јајних ћелија и ембриона свиња са имања која се налазе у угроженом подручју, примјене биосигурносних поступака које спроводи свако лице које улази на имање или излази са имања у угроженом подручју, с циљем смањења ризика од ширења вируса класичне куге свиња.
6. На подручју града/општине _____ до престанка заразе спроводиће се сљедеће мјере:
- 1) појачана ветеринарско-санитарна контрола имања, транспортних средстава, мјеста на којима се врши промет свиња,
 - 2) контрола вакцинације и вакцинација свих невакцинисаних свиња, као и свиња код којих је од посљедње вакцинације прошло више од шест мјесеци, обилежавање и регистрација свих необилежених свиња,
 - 3) обилежавање и регистрација свих свиња,
 - 4) пријава сваке угинуле или болесне свиње на имању,
 - 5) забрана употребе помија у исхрани свиња.
7. Мјере усмрћивања (еутаназије) свиња, чишћење и дезинфекцију објеката у којима су свиње држане, превозних средстава, опреме, стеле, стајњак итд. на зараженом и контактном имању вршиће _____ из _____.
8. Мјере у зараженом подручју примјењују се док се:
- 1) не обави чишћење и дезинфекција зараженог имања,
 - 2) свиње на свим имањима клинички и лабораторијски не прегледају у складу са Прилогом 1. Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 121/20) да би се потврдило или искључило присуство вируса класичне куге свиња, а наведени прегледи обављају се 30 дана послје спроведеног чишћења и дезинфекције на зараженом имању.
9. Мјере у угроженом подручју примјењују се док се:
- 1) не обави чишћење и дезинфекција,
 - 2) свиње на свим имањима клинички, а ако је потребно, и лабораторијски испитају у складу са Прилогом 1. Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 121/20) да би се потврдило или искључило присуство вируса класичне куге свиња, а наведени прегледи обављају се 20 дана послје спроведеног чишћења и дезинфекције на зараженом имању.
- О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е**
- Дана, _____, извршена је пријава сумње да је на имању ИД број: _____, власника _____, из _____, дошло до избијања заразне болести животиња класичне куге свиња.
- Дана, _____, извршено је узорковање органа болесних и угуинулих свиња и спроведено епизоотиолошко извиђање на наведеном имању, о чему је састављен Записник број: _____, а такође су вођени и извјештаји о епизоотиолошком извиђању, који чине саставни дио Записника. Узорци органа обољелих и угуинулих животиња достављени су референтној лабораторији за класичну кугу свиња. Након добијања извјештаја референтне лабораторије ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске "Др Васо Бутозан" Бања Лука, број: _____, од _____, потврђено је избијање класичне куге свиња на имању власника _____.
- Сходно члану 46. Закона о ветеринарству у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске", број 75/17) и члану 9. Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 121/20), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде одлучио је како је наведено у диспозитиву овог рјешења.

Ово рјешење је коначно и против њега може се покренути управни спор тужбом Окружном суду у Бањој Луци у року од 30 дана од дана пријема овог рјешења.

МИНИСТАР
Др Борис Пашалић

ДОСТАВИТИ:

1. Републичка ветеринарска инспекција,
2. градска/општинска ветеринарска инспекција,
3. ЈУ ВИ "Др Васо Бутозан" Бања Лука,
4. ветеринарским организацијама града/општине,
5. Ловачки савез Републике Српске,
6. евиденција,
7. архива.

ПРИЛОГ 5/8.

Ветеринарска инспекција _____

Број:

Датум:

Ветеринарски инспектор, на основу члана 115. Закона о ветеринарству ("Службени гласник Републике Српске", број 75/17), чл. 4, 5, 6. и 7. Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 121/20), чл. 21, 40. и 57. Закона о инспекцијама у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске", бр. 74/10, 109/12, 117/12 и 44/16) и члана 190. Закона о општем управном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18), доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Имање ИД број: _____, латитуда (X) _____, лонгитуда (Y) _____, власника _____, адреса, општина _____ проглашава се **ЗАРАЖЕНИМ** од заразне болести **КЛАСИЧНЕ КУГЕ СВИЊА**.

2. На зараженом имању, ради сузбијања и искорјењивања класичне куге свиња, спроводе се следеће мјере:

1) наређује се да се попишу све свиње на имању према категоријама и броју болесних и угинулих свиња или свиња сумњивих да су заражене вирусом класичне куге свиња, а попис свиња мора да буде редовно ажуриран да би се узеле у обзир новорођене и угинуле свиње у периоду док траје сумња на класичну кугу свиња на имању, а подаци изписа морају бити доступни на захтјев надлежног ветеринарског инспектора и провјерени током сваке контроле и надзора;

2) наређује се да се ограничи кретање свиња на имању и да се свиње задрже у својим боксовима или издвоје на изолованом мјесту у објекту,

3) забрањује се промет свиња са имања и на имање, а ако је потребно, забрањује се и стављање у промет других животиња са имања и наређује примјена одговарајућих мјера за уништавање глодара и инсеката;

4) забрањује се изношење лешева угинулих свиња, осим у случају писменог одобрења надлежног ветеринарског инспектора;

5) забрањује се стављање у промет меса и других производа од свиња, сјемена, јајних ћелија и ембриона свиња, сточне хране, отпадака и опреме којом може да се шири вирус класичне куге свиња без писменог одобрења надлежног ветеринарског инспектора;

6) забрањује се кретање људи са имања и на имање без писменог одобрења надлежног ветеринарског инспектора;

7) забрањује се кретање возила са имања и на имање без писменог одобрења надлежног ветеринарског инспектора;

8) наређује се да се поставе дезинфекционе баријере на улазима и излазима из објеката у којима се држе свиње и на улазу и излазу са имања, а да свако лице које улази или излази са имања спроводи биосигурносне мјере које су потребне за смањивање опасности од ширења вируса класичне куге свиња, као и да се сва транспортна средства дезинфикују прије изласка са имања;

9) спроводи епизоотиолошко извиђање у складу са Правилником о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 121/20);

10) наређује се узимање и слање узорка крви и ткива животиња које показују клиничке знакове болести у складу са Прилогом 1. Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 121/20) да би се потврдила или искључила присутност вируса класичне куге свиња;

11) наређује се усмрћивање свих свиња на имању, без одгајања, под надзором надлежног ветеринарског инспектора, на начин који обезбјеђује спречавање ширења вируса класичне куге свиња током превоза и усмрћивања свиња;

12) узима се довољан број узорка од усмрћених свиња у складу са Прилогом 1. Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 121/20) да би се утврдио начин уношења вируса класичне куге свиња на имање и одредило колико је дуго вирус био присутан на имању прије него што је ова болест пријављена, те се врши нешкодљиво уклањање лешева угинулих и усмрћених свиња, под надзором ветеринарског инспектора;

13) врши се нешкодљиво уклањање лешева угинулих и усмрћених свиња, под надзором надлежног ветеринарског инспектора;

14) наређује се да се пронађу и нешкодљиво уклоне, под надзором надлежног ветеринарског инспектора, производи, сировине и отпадци поријеклом од свиња које су заклане у периоду између вјероватног уноса вируса класичне куге свиња на имање и почетка спровођења наређених мјера;

15) наређује се да се пронађу и нешкодљиво уклоне, под надзором надлежног ветеринарског инспектора, сјеме, јајне ћелије и ембриони свиња који су узети у периоду између вјероватног уноса вируса класичне куге свиња на имање и почетка спровођења наређених мјера;

16) наређује се да се уклоне све материје и отпад за који постоји вјероватноћа да су контаминирани (као нпр. храна за животиње), односно униште сви материјали за једнократну употребу за које постоји вјероватноћа да су контаминирани, а посебно они који су коришћени за усмрћивање, на начин да се уништи вирус класичне куге свиња;

17) да се након нешкодљивог уклањања свиња изврши чишћење и дезинфекција објеката у којима су свиње држане, возила за превоз свиња или лешева свиња, опреме, стеље и стајњака, у складу са Правилником о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 121/20);

18) да се у случају примарног избијања класичне куге свиња врши генетска типизација изолованог вируса класичне куге свиња у складу са Прилогом 1. Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 121/20).

3. Мјере забране на зараженом имању остају на снази до даљег, односно до момента престанка мјера у зараженом и угроженом подручју које буде одредило Министарство.

Образложење

Дана, _____, извршена је пријава сумње да је на имању ИД број: _____, власника _____, из _____, дошло до избијања заразне болести животиња класичне куге свиња.

Дана, _____, извршено је узорковање органа болесних и угинулих свиња и спроведено епизоотолошко извјештање на наведеном имању, о чему је састављен Записник број: _____, а такође су вођени и извјештаји о епизоотолошком извјештању, који чине саставни дио Записника. Узорци органа обољелих и угинулих животиња достављени су референтној лабораторији за класичну кугу свиња. Након добијања позитивног резултата да је у узорцима органа обољелих и угинулих животиња изолован вирус класичне куге свиња, дана _____, потврђено је избијање класичне куге свиња на имању власника.

Сходно члану 115. Закона о ветеринарству у Републици Српској (“Службени гласник Републике Српске”, број 75/17), чл. 4, 5, 6. и 7. Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге свиња (“Службени гласник Републике Српске”, број 121/20), ветеринарски инспектор наредио је спровођење мјера за сузбијање и искорјењивање заразне болести класичне куге свиња.

Странка је упозната да има право да поднесе захтјев за накнаду штете ресорном министарству.

Поука о правном средству

Против овог рјешења може се изјавити жалба министру пољопривреде у року од осам дана од дана уручења рјешења. Жалба не одлаже извршење рјешења.

Потпис ветеринарског инспектора:

ДОСТАВИТИ:

1. власник,
2. Републички кризни центар,
3. Републичка ветеринарска инспекција,
4. ЈУ ВИ “Др Васо Бутозан” Бања Лука,
5. евиденција,
6. архива.

Уставни суд Босне и Херцеговине

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број У 8/21, рјешавајући захтјев Зорана Тегелтије, председavajuћег Савјета министара Босне и Херцеговине, на основу члана VI/3а) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став (2) алинеја б) и члана 59 ст. (1) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине-пречишћени текст (“Службени гласник Босне и Херцеговине”, број 94/14), у саставу

- Мато Тадић, председник,
- Tudor Pantigu, потпредседник,
- Миодраг Симовић, потпредседник,
- Мирсад Ђеман, потпредседник,
- Валерија Галић, судија,
- Сеада Палаврић, судија,
- Златко М. Кнежевић, судија,
- Angelika Nussberger, судија и
- Helen Keller, судија,

на сједници одржаној 23. септембра 2021. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одлучујући о захтјеву Зорана Тегелтије, председavajuћег Савјета министара Босне и Херцеговине, за рјешавање спора насталог између Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине и Федералног министарства унутрашњих послова у предмету стицања држављанства Босне и Херцеговине и Федерације Босне и Херцеговине покренутом по захтјеву А.Г., држављанина Арапске Републике Египат.

Утврђује се да је Рјешење Федералног министарства унутрашњих послова број 01 03 03/2-10-1-7845/20 од 1. фебруара 2021. године у складу са чланом I/7 Устава Босне и Херцеговине.

Остаје на снази Рјешење Федералног министарства унутрашњих послова број 01 03 03/2-10-1-7845/20 од 1. фебруара 2021. године.

Одлуку објавити у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”, “Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине”, “Службеном гласнику Републике Српске” и у “Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине”.

Образложење

I - Увод

1. Зоран Тегелтија, председavajuћег Савјета министара Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: подносилац захтјева), поднио је 27.

маја 2021. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) захтјев за рјешавање спора насталог између Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Министарство) и Федералног министарства унутрашњих послова (у даљњем тексту: Федерално министарство) у предмету стицања држављанства Босне и Херцеговине и Федерације Босне и Херцеговине покренутом по захтјеву А.Г., држављанина Арапске Републике Египат (у даљњем тексту: тражилац држављанства или А.Г.).

II - Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23 став (2) Правила Уставног суда, од Владе Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Влада ФБиХ) затражено је 9. јуна 2021. године да достави одговор на захтјев.

3. Влада ФБиХ је доставила одговор на захтјев 8. јула 2021. године.

III - Захтјев

а) Наводи из захтјева

4. Подносилац захтјева је предложио да Уставни суд, у смислу члана VI/3а) Устава Босне и Херцеговине, ријешити спор који је настао између Министарства и Федералног министарства у предмету стицања држављанства Босне и Херцеговине и држављанства Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: држављанство БиХ, држављанство ФБиХ или држављанство БиХ/ФБиХ) покренутом по захтјеву држављанина Арапске Републике Египат А.Г.

5. Подносилац захтјева је истакао да је Федерално министарство одбијањем захтјева А.Г. за пријем у држављанство БиХ/ФБиХ повриједило одредбу члана I/7 Устава БиХ, те одредбе Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција), као и одредбе материјалних прописа којим је регулисана област држављанства БиХ/ФБиХ, и то одредбе Закона о држављанству БиХ, Закона о држављанству ФБиХ и Кривичног закона ФБиХ (у даљњем тексту: КЗФБиХ).

6. Образлажући захтјев, подносилац је истакао да је Федерално министарство погрешно примјенило материјалне прописе из области држављанства и кривичног законодавства, да је извршило погрешну оцјену доказа, те, стога, непотпуно и погрешно утврдило чињенично стање, што је, у коначници, резултирало доношењем незаконитог рјешења којим је одбијен захтјев тражиоца држављанства А.Г. за пријем у држављанство БиХ/ФБиХ. Сходно томе, у захтјеву је наведено да је Федерално министарство произвољно примјенило одредбе члана 10 Закона о држављанству БиХ, члана 9 Закона о држављанству ФБиХ и чл. 119 и 125 КЗФБиХ, јер је А.Г. аплицирао за пријем у држављанство по основу олакшане натурализације, па је неосновано тумачење из оспореног рјешења према којем А.Г. не испуњава услове из члана 9 Закона о држављанству БиХ и члана 8 Закона о држављанству ФБиХ, односно да постоје разлози који представљају пријетњу за безбједност БиХ. У